

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commetarius in materiam de peccatis in decalogim et 5 praecepta ecclesiae - Cod. Ettenheim-Münster 182

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[S.l.], 1642

Dictata theologica de moribus et conscientiae casibus

[urn:nbn:de:bsz:31-117390](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117390)

DICTATA THE

OLOGICA DE MORI:
BUS ET CONSCIENTIAE
Casibus.

PROCEMIVM.
DE NATVRA. NECES:
SITATE. FINE. ET PRÆ:
STANTIA MORALIS
Theologia.

Duplex potestas
duplexq; clavis
in sacerdote.

Sacerdos necesse
est ante a qua
clavis debet qua
docent.

Sacerdos malis
se debuit

In sacerdote, ut Toletus sua summa
lib. 1. cap. 3. docet, est duplex potestas duplexq; cla-
vis. Una potestas dicitur ordinis ad conficienda
corpus sacramentiq; administranda: Altera iuris-
dictionis ad excommunicanda, abso- uenda, dispensanda,
dandas indulgentias, condendas leges &c: Clavis uero
una uocatur etia iurisdictionis ad absolueudu a peccatis
penitente: Altera scientie ad eunde de suis tractis in-
terroganda, examinanda &c. Ne igitur sacerdos magno
tam suo qua alioru periculo ac damno cuiusmodi potestate
et clauis utatur, necesse e se aliqua ut sic loquar ac-
te roge, q; doceat quando, ubi, qua ratione illis utentur ut
n. utentur sit. Si namq; in negotijs etia mechanicis et
corporalibus recte utilibiq; tractandis arte ut plurimu
opus e neq; ad illa quiqua nisi ea prius acquisita idoneaque
dicatur quanto magis in negotijs anime salute attingentib;
opus erit: In his enim si erratur, eo pernitiosius erratur
quo anima corpore, diuina humanis, aeterna temporalib;
stantiora maioriq; momenti fut. Unde Innocentius capitulo
3. omnis utriusq; sexus, de penitentibus et remissionibus.
Sacerdos inqt sit discretus et cautus, ut more periti medici
superfundat uina et oleu vulneribus sauciati diligenter in-
uers et peccatoris circumstantias, et peccati q; prudenter

intelligat quale debeat ei praebere consilia et cuiusmodi
 remedia adhibere diversis Expedimentis utendo ad sal
 vandum eorum. Quis autem hanc discretionem et pru
 dentiam, quis pietatem et experientiam se habere gloriari pos
 sit nisi ea vel ab Deo infusa vel ab hominibus tradita
 acceperit atque didicerit? Neg. ars ista tractandi animas
 et conscientias facilius esse confusa e, quam ars curandi cor
 pora, ut et quis antehabere valeat et soleat quam diffe
 rem potius ob singularem difficultatem ars artis consuevit ap
 pellari: qua arte qui caret maiori cure quam olim Iudas
 audiat illud Osia 4. Quia tu scientiam repulisti, respel
 lam te ne sacerdotio fungaris mihi. de qua idem propheta
 cap: 6. misericordiam volui ut, et non sacrificium; et scientiam
 Deo plus quam holocausta, indicans nimirum tollerabilis esse
 sacerdoti non sacrificare quam studiis ac scientiae non intende
 re inquit Sacerus clavis Regiae parte 1. lib: 2 sub initio
 legitur provincialis questio Petri Bientfeldij.

Ars tractandi
 animas et con
 scientias non
 facilius
 quam tractandi
 corpora.

Hanc ergo scientiam seu artem tradit et profitetur no
 talis Theologia seu doctrina. Et si communiter appel
 latur de casu conscientiae: vel potius ipsamet Theologia mo
 ralis e ars illa cum in eo tota versetur ut doceat recte et quid docentores
 recte sacramenta conficere, et administrare, et suscipere; legitimè causas ferre et auferre; peccata examinando cog
 noscere, et cognita vel remittere, vel retinere, vel etiam delicta,

Casus non gl
significat.

ri et auerfari; ac ut uerbo dica, hominem ad eum fine, ad
que a Deo creatus et ordinatus a tuto consequente dirigere
atq; scriptis conuenientibus medijs impedimentisq; obstanti,
huc submotis, docendo perducere &c. **Q**ue causa est
quare ars ista conscientie seu doctrina casuum conscientie
nominetur. Por casum enim ut notat Carbo summa summa
rem. homo. i. parte. 1. lib. 1. cap. 12. Intellegimus hic hu-
mana actu quasi in uitium adducta, de cuius bonitate et
malitia ueritate et falsitate per scientie applicationem
id est conscientiam ut postea uidebimus fertur sententiam
ordine ad mores. Unde etiam vis officio ad peccata, seu ad
ceteras sine ad quamcumq; alia materia, ut aduertit Sa-
crus loco citato cap. 1. et quamuis magis proprie dicatur
solum peccatum, quo quis a uirtutis rectitudine cadit, ut ap-
paret ex eo qd nomine casus reservati absolute intelli-
tur tantummodo peccatum superiori reservatum, non autem con-
tra aut irregularitas uel iuramentum, uel aliaq; huius
modi materia eo qd peccata non sunt; dicantur tamen etiam ad
casus pertinere ista, quia uel sequuntur a peccatis, uel de-
stinent peccata, ut sunt peccatorum materia circa qua uer-
santur, denominanturq; merito a conscientia, quonia eo
q non e ex fide peccatum e, ait S. Paulus Rom. 14 id e
quod non e secunda conscientia ut d. comari S. patrum
sententia dicit Gregorius de Valentia in d. Thoma

tomo 2. diffne 2. quæstne 14 puncto 4. Quæquã fortas
sis eam quod ob causã dicuntur actus humani, casus, quod
de illis secunduã varias circumstantias immutatis ita in Theo-
logia morali differatur tanquam si casu quodaã euenturi
sint, siue re ipsa euenturint ita siue nõ euenturint.

Quod uerò ad hoc nomẽ & Theologia morali. et sine hu-
ius facultatis attinet, uocatur hoc modo quia & diuina
Theologia pars integrans, et scit de moribus deg. actibus
humanis differit non ex principijs solam aut præcipue natu-
ralibus et philosophia morali qua tradidit inter alios Ari-
stoteles; sed maxime ex principijs diuina reuelatione in-
tis et notis, ut ex sacra scriptura traditione Ecclesiasti-
ca, sacris Concilijs, Pontificum decretis, et consensu sancto-
rum patrum et Ecclesiæ doctorum et sensu et præxi eiusdem
Ecclesiæ: q̄ sola pprie Theologica principia censentur et
applicantur à Valentia tomo 1. diffne 2. quæstne 1. p̄.
Art. 5. Finis autẽ eius, intrinsecus quidẽ et im-
diatus est ipsamet recta et certa finis ultimi supernatura-
lis actuumq̄ humanorum prout ad eum consequenda profut
uel obsunt, secundu Theologica principia cognitio: ex-
trinsecus uerò et mediata à recta secundu legẽ dei, et
nam in quæungq̄ statu et uiuendi genere opatio, ut uilicet
unusquisq̄. siue uir siue mulier, siue Clericus siue laicus
iuxta suu statum opetur accomodate ad eterna uitã acquirẽ.

Cur actus hu-
mani dicantur
casus

Cur Theologia
uocatur morali

Finis Theologiae
intrinsecus recte
ultimi supernatu-
ralis.
Extrinsecus et
mediata recte
opatio.

dami. Vnde quæ hæc scientia & sine propriè dicta,
ut vult Henricus Assuet. Theologie moralis tomo
i. lib. ultimo, de fine hinc cap. 1. & 4. puncto 1. sine
impropriè, ut defendit Valentia lo. art. et puncto 3.
sub initio. Non modo utilis sit, sed etiam ^{magis} utilis & digna,
nè opus dicere eum id et tam præstanti eius sine satis
sepergi, valeat. Dicitur, quoque, practica et esse,
etiam, quoniam non tam cognitione et intellectu quàm oper-
atione et voluntate spectat; vel potius quoniam cogni-
tione intellectus ad voluntatis operatione tanquam ad
terminum refert et dirigit.

Theologia dicitur
practica et af-
fectiva.

Nos itaque, deo ut auctore, sic et auctore, huius The-
ologie moralis horum casum compendium quoddam trabe-
mus: at tale, quod et per temporis breuitate (cuius aliis
nè quadriennium quidem nimium foret) sit paruum; et per
materiæ copiam seu doctrinæ abundantiam satis magnam.
Quamobrem abstinere fore à quæstibus in actu quasi
sionato proponendis et soluendis; sed per succinctos quos-
dam paragraphos et numeros meam vel potius optimorum quo-
rumque et doctorum auctorum sententiam sic ob oculos ponam
ut tunc probabiles aliorum opiniones ne taceam, etiamsi for-
te interdum tales sint quæ in ordinariâ praxi parum tu-
tuæ vel etiam improbabiles videantur; fieri enim potest

et fit forte non raro et confessarius beneficio eiusmodi
opinionis sibi cogite saluet poenitente, quem si illius na-
ficius esset donare cogatur, cu nonnunquam is ita consti-
tutus sit uel eo possit, et moraliter impossibili uideatur
cum ad comune uel pbabiliore tutoremue sententiam
traducere: cui tñ sententia confessarius se et plurimu
conformare debet, si ñ habeat alia q̄ stñ specula,
tunc forsan imptabilis; practice tñ accedente ad ip-
sius assertoris qualcon quate auctoritate. (Cñ oñi tñ
frangit fuisse credendus erit.) ipsius quoq̄ poenitentis bo-
na fide, et maxima necessitate spiritali hui et nune
pbabilis et tuta uideri possit eo uel maxime q̄ in casu
quo forte uera sit eam sequendo alteri ipis ñ sequen-
do obis plurimu; si uero falsa et non profis tñ neq̄
etiam obis. Itaque enim ob causa dicemus postea licet
nonnunquam in necessitate baptizandi et materia dubia,
se nequeat haberi certa, quamvis extra eñ casu ñ licent
ut uult pbabiliter sententia. Coeteru illud quoq̄ observa-
bo, et breuitatis causa inibio cuiusq̄ celebrioris mate-
riae refera aliquot auctores, qui illam tractant, notatis
generalibus locis, ad q̄ in porrebu recurrere oporteat,
quando non fuerint addita suis locis. Quod si forsan
contigerit ut locus à me citatus in auctore inueniri

nequeat, non ideo res in dubio reuocanda erit.
nullo enim loco absolute citabo quæ non ipse uideri
et legarim: licet interim fieri possit, ut in eo notan-
do aliquis numerus aut pars eius, oculos meos uel memo-
ria uel etiam calame figerit. Verum nunc ad SS. Tri-
nitatis *Thy.* tñi ac saluatoris tñi, ac Beatissima
Virginis Mariæ atq; totius coelestis curiæ honoram
et gloria Equam in utilitate quoq; cedat ipsius Catho-
licæ et Romane Ecclesiæ, cuius iudicio si q; dixerò
humillimè atq; integerrimè submissa uolo. *Trò* appropia-
mar.

PARS PRIMA.

DE HUMANIS ACTIONI- BUS ET EARUM REGVLIS ADDEQUE ETIAM DE LEGIBVS.

Præfatio.
Quanto errandi et errando se aliosq; perden-
di periculo sint expōiti, qui sine morali humanarum
actionum notitia in foro p̄serti interno conscientias regere et
iudicare audent n̄ tam dicitur uerbis, quàm manibus palpatis.

Cum enim ad aeterna beatitudine cuius adeptio-
ne nihil felicitas est, nihil amissione infelicitas. Aditum et sola
virtus aperiat, et solum intercludat peccatum, nec quodlibet facti
aut virtutis specie habet id peccatum aut virtus sit; sed ali-
quando etiam illud quod ex se seu ex obiecto male est, circum-
stantia faciat bonum, vel saltem non male aut minus malum,
et contra ut quotidie experientia docet, si quis ignorat,
C. ignorabit autem ordinariè si ea quae de actibus humanis
traduntur, ignorabit. Si quis inquam ignoret quando istud
eveniat, ut alia taceat, an non videt quod Christus Matth. 10. ait?
Cecus si caeco ducatur potest ambo in buccam cadere? fun-
damentum ergo totius Theologiae moralis vices habet iste de
actibus humanis tractatus, remque universam non solum utili-
torem, sed et incundiorè et faciliorem reddit, ut postea per
se patebit. Coeterum de actibus ex instituto est ut eos et hic
et dainceps omittam qui tantum obiter ex occasione dicuntur,
D. Thomas et Caietanus 1. 2. usque ad quaestionem 25. Goe-
gorius de Valentia in eundem 5. Doctore tomo 2. dispo-
sitione 1 et 2. Ioannes Alor moralium institutionum tomo 1. lib. 1
et 2. Marti: Navarrae Manualis pludio 6. 7. et 9. Ga-
briel Vasquez 1. 2. usque ad dispo-
sitionem 78. Ludovicus
Carbo summae summarum tomo 1. lib. 1 usque ad sextam. Grego-
rius Saurus clavis regiae tomo 2. parte 1. lib. 1 et 2. pluri-
mumque alij apud Saurum utriusque illius libri initio praeter sum-
missas varijs locis.

CAPVT PRIMVM.

DE NATVRA ET FINE

HVMANAE ACTIONIS.

1. par: **V**t quod in prooemio statui exsequar, hac de re pono sequentia. Id q. in postera similiter facia.

Quid sit actio humana.

Igitur actio humana e ea, q. ex hois libera aduultate origine habet, seu cuius homo dicitur e, quae ei quod per rationis et uoluntatis facultatem, ita nimirum ut sit hominis no modo secundu substantia sed etia secundu modu. Ita S. Thomas quaestio 1. art. 1. Aror lib: 1 cap: 1. quaestio 1 et 2 Valentia supra 1. quaestio 1. pacto 1. ratio mox patebit.

2. par: Quae hanc actio nos

Quid homo et homo.

Fine proprie humanae no sut ea hois actiones q. respectu unius tm potentiae sunt eius ppriae, sicut spiritualis ea sit ut facultas loquendi &c. Quia id solum quod quod hois ut hois e q. ei conuenit ex toto, n. q. una tm aliqua eius parte. Homo enim ut homo e, id dicitur e q. ex toto, hac e ex ratione et uoluntate e; ac p. inde utraq. hac potentia e humanae actionis adequatu principiu, et no altera tm, multo minus aliqua alia.

Vnde eadem quoque est humana actio et libera lo-
quando de ijs actionibus quibus in hac vita exercendis
consequimur vel amittimus necessaria sunt in coelis visio,
nem dilectione, fruitione. Ratio constat ex dictis,
quia ut quis dicatur libere operari, necessari est esse
animi sua operationis quod fit per rationem et voluntatem;
unde et liberum arbitrium dicitur de facultas rationis et
voluntatis. inquit S. Thomas.

Libertas ergo humanarum actionum de quibus in proposito
loquimur est libertas a necessitate seu opposita necessitati:
quae in eo consistit, ut possit oibus ad agenda requisitis,
possit quis agere et non agere, nulla licet in se vel in alio
facta mutatione. Quomodo non agunt bruta nam quandiu res
non mutatur in se vel in eorum imaginatione non possunt non
agere, ut et amentes. et patet per se quia si homo in tu-
li raga ageret necessario, nec diceretur nec esset liber, nec
libere agere. Quae libertas dicitur etiam indifferentia
contradictionis et contrarietatis et oio ad humana actio,
nam necessaria est.

Cum vero dantur tria alia libertatis genera, ortiva
gloria et naturae, seu quae idem est a peccato, miseria et vici-
tania; ut prima et secunda non regerentur, ut tamen in vici-

3. par. 6.
Actione hu-
mana libera
esse debere.

4. par.
Quid libertas
sit et in quare
consistat.

Cur libera non
sint bruta et
amentes.

Libertate li-
ce indifferentia
contradictionis
et contrarietatis.

5. par.
Primum de liber-
tatis genera.

cho. Angelis, et confirmatis in gratia reperiantur: ita
minime sufficit tertium. Hoc enim inuenitur in omnibus
agentibus qui non agunt inuita et in amentibus, infantibus,
brutis, imò et in beatis. quod animi huiusmodi et libentes
uolunt necessariò uolunt amando Deum scilicet. atque ita etiam
de ceteris. Requiritur tamen etiam ista libertas aliquo
modo, ut apparebit ex his quae de meta dicemus postea.

6. par:

Porro ex dictis facile colligitur uerum esse quod ait
tam S. Thomas quae 1. art: 1. omnes humanas actiones esse
per finem; tamen Aristoteles cap: 1. quae 5. cuiuscumque actionis huma-
nae esse aliquam ultimam finem, et ratio est, quia cum homo natura sua
sit liber uel non operatur omnino, uel non nisi temere et inaniter,
si non esset aliquis cuius causa operaretur, et in quo hanc conge-
ret, ut consideranti erit manifestum. Intelligitur autem de
fine ultimo, siue per affirmationem quae cum quippiam est cuiusmodi
ut ad ipsam reliqua dirigantur; siue per negationem, cum aliqd
nec ad aliud refertur tanquam ad ultimam finem materiale
ad quae omnes et solae actiones honestae suapte natura attendunt;
non tanquam ad formalem quoniam per se tamen mala quae bona spectant
cum is sit bonum et quae felicitas in comuni; nec ad id ad
quod cetera referuntur. Talem finem scilicet nega-
tiuum habent peccata uenialia sicut opera per Deum facta
positiuum seu per affirmationem.

Circa que advertet finē p̄ affirmationē nostrā actio, 7. par.
num unū eē posse, p̄ negationē uerō etiā eiusdē actionis
posse eē plures et ex procedenti par. colligi potest et
ex eo quod quis plura diversa peccata committere potest, quo-
ru unū n̄ referatur ad aliud. Id q̄ similiter de fine
generali seu comuni et de speciali ac privato dicenda
est: illū enim oēs humana actiones oūde habent, hanc
nō item: oēs enim in comuni bonū appetunt etiā cum
peccant Deum tū speciale oīm bonarū actionū finē ulti-
mū n̄ oēs appetunt: uel ut Caribang q̄ fine 1. art. 2. lo-
quitur. p̄ fine ultimā formaliter oēs opant, n̄ autē
ob ultimā fine materialiter seu secunde id in quo finis
ultimi ratio reperitur ut S. Thomas art. 7.

Illud deniq̄ notandu ad hoc ut homo p̄ fine agere 8. par.
dicatur n̄ sufficere inclinationē naturale uel sola imagi-
natione, uel habitum sine ratione ^{actuāli} aut uirtuali. Sed
requi finē eē aliquo modo p̄cognitū à ratione explici-
tē uel implicite, quāuis n̄ oīa q̄ homo uult, relatione
expressa uelit p̄ ultimā fine quando unq̄ consideratim
sed aliquando solam tacita. Sic recte Carbo lib. 2.
cap. 4. glosione 1. et sequētibz, quod etiā ex dictis sequit.
Nam homo dicitur agere p̄ fine ratione actionis liberae:
non autem potest actio eē libera nisi ratione sit aliquo

modo proposita. Atq; hanc bonam intellecta
viam facient ad multos casus in particulari solvendo,
ut in processu patebit.

CAPVT SECVNDVM. DE VOLVNTARIO ET IN VOLVNTARIO.

1. par.

Primum precedenti capite eas actiones esse humanas p[ro]prie
q[ue] ex libera vel at loquiter. s. Thomas? de liberata volu
tate p[ro]cedat, quo fit ut tanto sint magis vel minus tales, quan
to magis vel minus ex ratione et voluntate p[ro]manant. Nunc igitur
videndum est quidnam ex parte utriusq[ue] p[ro]veniat ob quod
seantur magis vel minus p[ro]manare. Hoc enim visio facile
erit iudicare quantum cuiq[ue] ho[m]inis actioni inest laudis vel vi
tuperij, adeoq[ue] qua[m] unaq[ue]q[ue] vel bona vel mala sit: q[ui] est
fere huius tractatus finis. Quia En hoc p[ro]prie pandet
ex voluntate, ut infra patebit idcirco p[ro]prie attenditur,
quantum voluntatis operationi exhibet inest vel desit suppo
sita En sufficiente rationis directione et libertate quare
ea p[ro]prie videndum, quid sit ipse voluntarium. Sic enim
appellatur vel voluntatis, quo cu[m] actio quavis humana elici

tur ul imputatur et quottuplox, notandum qd de prosg
ide qd liberu, ut recte advertit Arzoz cap: 3 qstne 4, et
insinuans cap: precedenti. par: 5. voluntariu enim latiq
patet, nec excludit necessitate, sed violentia, et videre
E in amentibus, quibus liberu deest n voluntariu. Ha
Applicato aute, satis quoq, explicatu manebit in solua
tarium @. ut de eo n fit futurum opus plus dicere.

Est idq voluntaria cuius principiu E in agente cu
notitia ois quod geritur, vel quod nec si nec ignoratia
geritur, adeoq, quod quis volens et sciens agit. Ita ex sen
tentia S. Nicoeni et Damasceni. Arzoz cap: 3 qstne 2.

Recte etia Carbo lib: 3 cap: 1 ait de id qd quouis mo
do a voluntate vel appetitu (rationali) pendet. Cum
dicitur (cuius principium E in agente) excluditur vio
lenta: hoc enim ab extrinseco venit, per illud vero (cu
notitia) excluditur ea tm natura q sine cognitione
agit, ut ignis; no q cu cognitione, ut etia brutu. Ad
voluntaria ergo satis E actu ea no ignoratu nec vio
lenta: ad liberu vero seu spontaneu tria requi notat
Carbo, quamvis cognitione, deliberatione et consensu.
Hanc enim ignorantia, subitus motu et violentia tollit
liberu ut postea videbimus.

2. par:
Quid sit volu
tariu et quot
tuplox.

Quod ad libe
ra seu sponta
neu regantur.

3. par:

Varie autem dicitur voluntaria distribui, primo
anim est aliquid voluntarium voluntate propria vel
aliena quorum posterius accidit cum aut quis confert sum-
mam in alterum ut mandans in mandatorum, aut cu-
iuris et iudicis auctoritate voluntas unius confert et di-
citur voluntas alterius ut fit in pupillo respectu tutoris;
aut quis continetur in altero qui ut in illum potestate
habet, ut infans in parente vel sibi et illi alteri aliquid
cum pacto accipit ab alio. Ut nos in *quidam*.

4. par:

Secundo dicitur aliquid voluntarium in se et in alio:
in se cum quippiam expressa intentione volumus; in alio cum
eatenus in volumus aliquid, quatenus volumus id, ex quo illud
tanquam effectus vel aliter consequens perficitur. Ita qui
esturans bibit, priori modo vult sedare sitim, posteriori
modo contrahere *seu* morbum.

5. par:

Tertio voluntarium est aliquid vel directe, ut quod se et
positivum volumus; vel indirecte ut cum facere aliquid omitti-
mus vel fieri permitimus unde aliquid sequitur cum in possumus
et debeamus facere vel non permittere. Tunc enim voluntati
imputatur omissio ut etiam recte notat S. Thomas et Caieta-
nus q. 6. a. 3. licet forte sit absque ullo actu voluntatis:
sacris si vel non possumus vel non debeamus. Nam tunc quod
culpam confertur omissio voluntaria vel saltem non
voluntaria.

Quarto voluntarium ⁺ e quippia, aut expressè et forma, 6 par: 9
lites, quod verè et re ipsa volumus, aut tacite seu
implicitè et virtualiter, quod iuris fictione et interpretati
one volumus, ut accidit liberis, qui parentibus p ipsis sponsalia
extrahentibus pntes n contra dicunt. Quinto ut n pla
ne, cum ex sola obiecti vel frus consideratione aliqd appe
titur: ut plane, cum appetitur ex omnium circumstantiarum ob
iectione consideratione. Sic deniq; Sexto ut simpliciter
quando nihil adest involuntarij, ut mixte quando ali
quid involuntarij adest et in timente. @.

Ceterum, q his modis voluntarium dicitur id e tu ob, 7. par:
iectum q volumus: tum acta quo volumus, tum effectus ob que
volumus tum omisio actus: q rursu ut actu sunt voluntaria
tunc scilicet cu ea explicitè volumus, vel potentia seu po
testate, cu implicitè volumus, seu cu aliquid agimus ex vi
prioris voluntarij. Que quidem eius solam durat, quamdiu
prior voluntas n renouat et simul manet aliquid relicta
ex ea tanqua effectus quida ex quo ad aliud agenda exi
tamz, ut verius ee patet Decr c. 3. q. 2. et Vasquez
d. 60. cap: 3. in fine. Quod diligenter e notandu gra
eos q extimant durare quousq; renouat antecedens volun
tas q paru e pbabile.

His ita premis de quibus etia Carbo cap: 2 fusius 8. par:
absent eo omnino + q voluntarie aut tollunt, aut salte minu
unt, aliterne afficiunt, nimiru violentia, metum, passionem

lentum facundu quid ; quod uero facundu uolentum, sim-
pliciter.

10.

2. par.

Nunc uolitur ut p uolentia censeatur sublatu ee uolun-
tarium. Tolli enim posse sequitur ex modo dictis, a feribz
S. Thomas. art. 5. et re ipsa tollitur cu aliquid contra uo-
luntate fit. et g sequenter fieri inuoluntariu, n sufficit
uoluntate dantat et animo repugnare uim inferenti; sed
pterea necesse e, et sufficit ut quis ceteras corporis fa-
cultates, quoad potest pibeat ab actu externo, ratione cu,
uis uis inferitur, atq, adeo ut faciat quidquid ad impedi-
endu uolentia facere licet. Sic Azor q. 3. Sayrus lib.
2. cap: 2. num: 4. Et alij. Ratio est quia nisi hoc pset
cauoluntate manet adhuc inclinatio, saltem passiuu ad id
in quo uis inferitur, ut uide S. Doctor supra ad facu-
dam: q satis e ne censeatur cogi. Ut non uoluntas
patiatur uim simpliciter, et modo ab extrinseco impreso
sit oio uolentia, necesse e anim impimi gra efficac imp,
cum uoluntatis, id e q. A se effectu haberet, nisi uis in-
ferretur. Valquez d. 26 q. cap: 3. num: 20.

3. par.

Sufficere En interdum tanta repugnantia ut Carbo
cap: 5. q. anim n gsentans, tametsi n repugnans baptiza-
ratur, is censeatur uolentia, et ideo uoluntate bapti-
zari, quia in hoc ^{ratu} genere satis e si patiens n gsentat neq

gliauet inquit Carbo. Veram⁺ hac n̄ e p̄prie dicta uolē-
tia, sed solum fictione iuris: quatenus nimirum ad sacra-
mentum requiritur consens, cuius defecto, cū solum impellere
poterit, n̄ necessaria e alia resistētia, quā ius ad lex, ut
qui dicto modo baptizatus esset, n̄ p̄mereret habuisse
consensum, et ita ad obseruanda legem Christianam ab eata
cohereret. opus p̄terea foret cū peritis contra dixisset, a,
p̄tulo. . . Maiores etiā de baptismo et eius effectu. n̄
Vbi ergo dissentio uel negatio consensu n̄ sufficit ad
p̄hibendū uolentia effectu, ibi requiritur repugnantia, quā
p̄cedenti paragrapho diximus, alias confabatur ad eē consen-
sus saltem tacitis.

4° par.

Aliquando tñ uolenter fieri dicitur, q̄ e contra uolē-
tatem n̄ actu sed habite. Sic uolentia haberet uisio
uē precipitatio q̄ fieret dormienti, quonia si uigilaret, oīo
recusaret. Ita bene Azor. Potest quonq̄ fieri, et idē
ex una parte sit uolentia et inuoluntariū ex alia uolun-
tariū. Martyria enim resp̄ Tyranni e uolentia, uo-
luntariū autem resp̄ Martyris, quia licet ex sua parte
ipse libenter patiatur n̄ tñ in p̄ctm alterius consentit, nec
illud impedire tenetur. Sic Carbo at Valētia citatis
locis. Sed quid, si n̄ repugnet eo q̄ uideat ne nihil ef-
fecterit, licet alias teneat? Arbitror huc casu eē nō
saliter impossibile: experimur enim nos repugnare quādiu

et quomodo possumus ea quidpiam et q. serio et efficaciter
uolimus. Sicut q. En. bona fide fecerit n. de hoc p. se
ita damnaret. Vide q. dicant infra de delectationibus.

Ex his ergo colligi potest quid dicenda sit de eo q. 5. par.
ad Idolis sacrificanda ut die prohibito carnibus uescenda
aut de illa q. ab aliquo peteret uim deo, alijs familijs
multis. Diuersa uero e. ratio de illo q. importunis p.ibus
compulsus quidpiam fuerat. Quamuis enim eiusmodi impor-
tunitas aliquando reddat g. tractu suo irritu, ut in mate-
ria de matrimonio uidebimus, si tamen q. fit ex se malum
e. no. excusat a p.cto, nisi p. ratione uoluntarij admixti.
Quare hac de re iudicanda e. ferre, sicut de metu, de
quo capite sequenti. /.

CAPVT QVARTVM. DE METV.

Nomine metus intelligitur in iure instantis ul. futuri 1. par.
periculi causa trepidatio mentis lege Eda. C. ul. ut citat Ca.
arraricus de Matrimonio cap. 3. par. 4. Id. de eo q. ma-
tus causa. Apud Azor cap. 10. q. 1. Ex metu uero fa-
cere dicuntur quando uoluntate g. sentiente faciunt aliquid q.
extra metum n. facerent. Qui meto e. duplex, cadens in
constante uirum q. etia. iustus, g. habilis atq. 3. gravis dicitur

et n̄ cadens in iram ☉. qui et lenis, n̄ iustus, n̄ p̄ba-
bitis appellatur. Cadens in constantem iram fecun-
dum Covarracia supero num: 4. Et is qui illatus q̄
cogit aliquē eligere magis, ob maius malum sibi immi-
nens efugendum. Qualis n̄ esset si quis ad vitanda
morte eligeret peccare venialiter in peccato nullo aliud
malum sit ferre, gravis debeat. Ita idē Covarracia
num: 6. et 8. Azor q̄. 12. alij communis tametsi So-
tyrus in quarto. distinctione 29 q̄. 1. art. 2. et Us-
quetz tomo 1. lib: 11. cap: 9. num: 3. aduertitur quatenus
existimat, n̄ desitum esse q̄stante iram, q̄ metu mortis
comitteret aliquid veniale peccatum: sed p̄stante e priori
sententia. Censetur autē communiter motus esse iustus mor-
tis mutilationis, infamiae grauis p̄petui carceris seruitu-
tis, grauis uerberationis, amissionis d̄nam vel maioris
partis honorū excommunicationis iniuste et similia de q̄b;
Azor q̄. 5. et sequentibus. Quamquam nihilominus iudicis
arbitrio relinquenda esse monet Covarracia num: 15. et 16.
quibus metus hic et nunc dicatur cadere in constante iram
habita sexus ratione ☉.

2. pars: His p̄missis e communis sententia S. Thomae q̄. 11.
art: 6. Valentia d̄p̄ne 2. punto 4. et aliorū ea q̄ ex
metu fiunt simpliciter esse uoluntaria, inuoluntaria uero

tantummodo fm qd adeoq; mixta ex uoluntario et inuo-
luntario. Cuius ratio e qd qd ex metu fit in actu
et consideratis oib; circumstantiis est uoluntarium et n̄ nisi
in apprehensione ac extra hunc casu circumstantiis qd n̄ oib;
consideratis inuoluntarium: unumq; aut simpliciter ac diu-
tius ferenda qd e in actu, inquit S. Thomas.

EX QUO sequitur uerū de qd affirmat Valentia loco 3. par:
citato p̄ise ex defectu uoluntarij n̄ excusari à facto
ea qd contra leges fiunt necq; pacta reddi inuoluntaria,
sed aliunde interdū utramq; fieri. Et primo qd ex
eo qd p̄ceptum ex metu uiolatum e cuiusmodi, ut n̄ obli-
get cum tanto periculo quantum ex eius obseruatione time-
tur. Tale e aliquando naturale affirmatiuum, et diu-
nū atq; humana tam affirmatiuum quā negatiuum dumodo
n̄ interueniat obiectus religionis et fidei aut offensio
uel detrimentum aliorū nec sit necessarium ad salutem
pr̄ia aut p̄ximi. Recte Azor cap. 11. q̄st. 2. unde nō
excusaretur qd dubitans de sua q̄tione n̄ susciperet
Sacramentū urgente p̄cepto, uel qd n̄ baptizaret infan-
tem, cui alias sine baptismo moriendū esset, uel paralyt-
icos deserens tempore pestis sine uicario. uide infra
capite 22. par. 8.

4° par: Alterum ex eo accidit quod iure (ut suppono)
ecclesiastico tractus et pacta oportet nonnunquam pp pecu-
liarēs rationes esse undequaque voluntariē. Volantia loco
uitato. Noua cuiusmodi refert Azor q. 5. et 7. Prima
est matrimoniu. etiam dotis pmissio ut solutio. Item
curis dictionis collatio etiam p electione certe psonae et
eiusdem progatio. Item auctoritatis tutela n̄ petratio.
Item absolutio ab aliqua censura huiusq. rauocatio.
Item, testium et testamentu adhibitio. Item Castitatis
aut reuersionis uotum. Item. Eleemosynae et donationis
impetratio. Item. Obligatio facta in eius gratia q̄ inela-
sit uel detinet in carcere. Quae omnia ex metu facta sunt
nulla seuus abdicatio, beneficij q̄stitutio, pcuratoris, ad
causas, electio incerte psonae, latio sententiae, empho,
uenditio. Idē Azor q. 8. cap. 10. 11. et 15. Licet
apud eū sententia et pcuratoris q̄stitutione nexet flo-
rentis abdicatio uero beneficij affirmat ualere. Buius.
Aliquando in patate facta de ex metu q̄ rauera n̄ ē
ex eo facta sed aliud q̄ sufficiebat ad euadendum in-
minens periculu: hoc ergo debet censeri uoluntariū et
n̄ altata. Ita in uictore latroni pecunia dat n̄ domij
translatio, sed sola exterior rei traditio ē facta ex metu.
Valentia. eamq. ob causa n̄ potest latro pecunia sic tradi.

tam retinere Carbo lib. 3. cap. 6. dicto 5.

Notandum. En e circa p̄dicta num. cap. illud intel. 5 par.
 Ibi de metu extrinseco quando videlicet metu p̄ponitur
 p̄ iniuria eo fine et aliqd fiat: nō de intrinseco, q̄ e que hōc
 ex se ḡcipit ob mala q̄ n̄ illo fine infliguntur ut saltē n̄ ei ḡstat.
 Talis e metu quo aliq̄ tenetur ob aliq̄ sua delicta ut ingra causa
 antecedentem: et idcirco quoniam ex eo fuit p̄ratis haberi debet.
 Carbo cap. 6. dicto 7. aliq̄ committere q̄a fuit libera et nulla le,
 ge irrita. Hinc valet q̄ fur captus dat ob dimissionē, ut aegrotus
 p̄ medicationē absq̄ metu p̄fidia p̄mittit, ut aliq̄ in p̄iculo sub,
 mersionis, verbi gratia, ut p̄ris ḡstitutus uocat. Ad hoc ergo
 uel uotum fit nullū necesse e interuenire iniuria ad ḡtor,
 uanda p̄missionē: sed si p̄missio t̄m fuerat occasione ex
 negtia alterius ut feret causa tertio illud comodū p̄tate sua
 n̄ intendenti: tunc quim ualere ait Molina de iustitia tra,
 ctatu 2. d. 200. 67.

Quod spectat ad metu tunc, et si ex eo gesta Ca. 6. par.
 non ita et iurista in foro externo simpliciter ualere
 absunt, teste Azor q. 16. Agitio t̄m distinauit Nauarro cap. 22. num.
 21. Azor et Molina locis citatis: dicuntq̄, si metu sit t̄m causa
 impellens et excitans eo q̄ p̄tū fiat ut donatio, uerbi gratia, alias
 facienda citius et facilius fiat, ualere: Si uerō sit finis cuius gra,
 tia fiat ita ut si nō eet donatio uenit n̄ fieret, n̄ ualere, gra,
 uis metu s̄t tantū reuerentialis. Ratio Nauarri e q̄a leges p̄sumunt
 metu graue seu iustu eē finē actus seu causā sine qua non s

leue uero n̄ eo tale causa: lax aut fundata in presumptioe
nō habet locū corā Deo, cuiusq; foro si ueritas n̄ respondat ut eū
dicam⁹ postea. Quod ad multa alia notitate ē.

Quia uidere licet apud citatos et Sagru et Carbonē cap: 6
cum quo ex dictis colliges ualere sacramentu, in quo caracter impi
mitz etiamsi metu suscepto sit c. maiores de Baptismo et eius ef
fectu, etiam metu minuire rationē culpae, et qdē extrinsecū magis
ip̄a intrinsecū, neutru uero oīo tollere ut diximo.

CAPVT QVINTVM.

DE AFFECTIONE SEV PASSIONE

ANIMI.

1. par:

Sermo est de ijs appetitus sensitui pturbationib; seu affec
tionibus q̄ causant̄ ab intrinsecō p̄bictū apprehensū: cuiusmo
di sūt ira, cupiditas, amor, uoluptas &c. q̄ generatim etiā noīe
cupiscentia significant̄ p̄ qua ut ualquetz. t̄ 28 cap: 1. notat
nil aliud intelligitur qua motu sensitui appetitū, quo aliqd delect
tabile psequimur, et natū fugim⁹ et cui aliquando q̄erit uoluntas.
De hoc ergo q̄rit̄ utrū causat̄ inuoluntariū et minuat uoluntatē,
uicini ut q̄rit̄ utrū et quaten⁹ excuset a peccō?

2. par:

Sciendum est passionē ee duplicē, uia, q̄ antecedit, altera q̄ seq̄
tur actū uoluntatis: quia nimirū illa suo modo ducit et inclināt
uoluntate ad agendū; haec uero ab ipsa uoluntate iā agente excitat̄.
Antecedens ergo extens⁹ minuit ul etiā oīo tollit uoluntariū,
quaten⁹ ul ex parte ul ex toto intercipit usu rationis. Consequens

44
verò est: nō minuit voluntarium quatenus dicit inclinatione, sed
potius reddit magis, eiusque magnitudine significat, minuit tñ
quatenus voluntarium dicit libertate indifferentia, q̄a minuit oppo-
sitione obiecti sub ratione honesti et turpis. Ita Carolib. 2
cap. 9. et Aror cap. 17 q. 2.

Pecte tñ S. Thomas q. 17. art. 7. docet, si passio quatuor 3. par:
tariū omnino tollit fuerit ab initio voluntaria, seu ex causa
libera, eo q̄ potuerit et debuerit p̄videri et impediri; tunc
nihilominus imputari actum ad peccatū, q̄a ē voluntariū
in sua causa: si verò fuerit à causa naturali seu n̄ libera
ut ab acriitudine; vel à tali q̄ n̄ debuerit p̄hiberi; tunc
actum dno reddi involuntarium et consequenter excusari totū,
licet à peccato ea ratione qua in simili licemus capite
sequenti. Extra hanc autē casum passionē n̄ facere
involuntarium absolute tradit idē S. Doctor q. 6. art. 7.
et ibidē Vaguetz cap. 4. tmo licet cognitio peccatis tol-
leretur, n̄ tñ esset p̄prie ibi involuntaria inqt S. Thomas
ad 2^{am} sed potig n̄ voluntaria. Ratio ē q̄ in eo q̄
rām p̄ concupiscentiā nullū quod ante volebat n̄ manet
repugnantia ad illud sicut manet in eo qui nullū p̄metū;
sed mutatur in amorē ☉. et ideo non est contra volun-
tate sicut in metu. 4. par.

Porro ex dictis colligere est primo peccata ex passio.

ne commissa esse leuiora coeteris paribus Carbo cap. 7
et idcirco leuiore mereri poena Aror q. 2. quoniam fa-
teor posse huiusmodi peccata dici aliquo modo grauiora ob
maiorē scilicet malitia uoluntatis passione sponte exultantis
quod forte solum uult Sayrus dū absolute maiora esse dicit
cap. 2. num. 17. Deinde colligitur promissa ex aliqua ta-
li passione, uotoq; uel iuramento firmata facilius obtinere
dispensationē et relaxationē à superiore. Aror et com-
muni.

5. par.

Habitus deniq; Cum enim huc referri posse dixi cap.
2. si bonus sit & fiat liberū arbitriū potius quā minuit
quā rationis unon inuat neq; ad libertatē rationis pertinet
posse deficere: si uero malus, similiter neq; uoluntariū neq; li-
berū minuit: in eo tamen qui poenitentia agit, et emen-
dationē ut par ē, proposit, excusat ut omnino à peccato
uel ex parte. Ratio prioris ē quia cū fuerit ab ini-
tio liberē contractus, non censetur nos priuare liber-
tate: posterioris autem quia in tali casu defuit esse
uoluntariū & emendationē eiusmōdi propositum @.
Sic Carbo citato capite. 7.

Caput 59.

15

CAPVT SEX^{to}TRVM

DE IGNORANTIA Antecedente.

Primo praemittenda e ignorantia multiplex di-
uino. Distiditur enim primo in uniuersale qua
iuris dicitur, et si nesciat excommunicatum esse
uitandum; et in particulare qua facti appellatur,
ut si ignorent Petrum u.g. esse excommunicatum.
Secundo in uincibile qua deponi nec potest nec debet;
et in uincibile q potest et debet deponi; Illam
Canonice probabile et iusta uocat, hanc improba-
lem et non iusta. Tertio in antecedente, cum quis
nimirum no faceret si sciret; et in committente cum
licet sciret, nihilominus fuerat; et in consequente, cu
quis sua culpa aliquid ignorat q tamen deberet scire et
posset. Quarto in affectatam et Crassa seu supinam.
Affectata e quando quis studio uult ignorare, ne per-
scientiam impediat ab opere: Crassa uero e et in
sua depelenda aliquis est ualde negligens. Quamobrem
indirecte uoluntaria e sicut prior directe. Secundo in
positiua sua praera dispositionis si quis habet errorem

ueritati contrarium, siue in necessitatem seu parae ne-
gationis quam uel non potest uel non tenetur habere,
uel in priuationem seu priuationis cum quis ignorat id
quod potest et deberet scire. Sed omnis coeteris etiam
et ista diuisio breuitate applicanda est. Coetera enim
alia dispositione non indigent, uidenturque quomodo uolun-
tariè insipient.

2. parag: Quod ergo ad ignorantiam antecedente attinet non tollit
uoluntarium et facti inuoluntarium respectu iam eorum
et quatenus sic ignoratur ita S. Thomas quæstio 6 art.
8. Hecor cap: 14 quæstio 1ma et 2da. Nec est diffi-
cultas est eadem ratio de inuincibilij. Nam ideo dicitur
antecedens quod antecedit eodem uoluntatis actu ratio-
ne cuius potest nunc censeri uolita etiam implicite; eamque
ob causa dicitur uoluntaria et inuincibilis et inculpabi-
lis. Cum ergo sit causa operis siue qua non fieret opus
etiam ipsum confabiter et erit inuoluntarium, in neq; in
se neq; in sua causa sit uoluntarium. Et sic qui accide-
ret homine inuincibiliter ignorans eo trim aut Presby-
terum deperaretur penitus à parricidio et sacrilegio et si
non ab homicidio si sciens occidisset; quomodo dixi
et quatenus. &

3. parag: Pertinet tamen aliquando ut ignorantia eiusmodi antea-
dens et inuincibilis habuerit originem ex culpa seu causa
uoluntaria: dubium ergo est an salte sane opus ex ea
factum consentatur aliquo malo uoluntarium et consequenti.

ter peccatum, etiam illo tempore quo in causa illius
tollit non potest amplius? et generaliter, utrum omisso actu
debiti imputetur ad peccatum tunc, quando actus ille re ipsa
omittitur? eademque est ratio de eo actu prohibito quando
in somno, ebrietate, amentia et similibus continetur.

Varijvarie respondent, ut videre est apud Vasquez supra:
sed dicendum est, neg. omissione ex tali ignorantia oriantur,
neg. actus illos qui fiunt quando iam non manent in nostra
potestate de formaliter peccata in genere moris tunc cum
re ipsa occurrunt, ita ut quis vere et proprie tunc peccare
dici possit. Ita Vasquez disputat 24. cap. 3. Et Fulvius,
nas 24. Polludanus, Cosita, addens etiam tanquam ser-
tum opera huiusmodi non addere nomine gratia malitia, sup-
ra malitia actus voluntatis per que eorum causa volunta-
rie est data. Ratio est quia tam diu plim actus est
capax malitia moralis, quamdiu liber est: quod autem ex ta-
li causa omittitur vel committitur liberum non est. Ergo
neg. minus in progressu ad peccatum requiritur libertas quia
in principio: et ideo non refert fueritne procedens volun-
tas retractata an non fuerit. Et notat Vasquez, nam
c. 11.

Verum ex his non sequitur nihil quod in ebrietate u. g. 4. parag:
sit esse peccatum vel non posse baptizari in somno ex
quod id ante potuerit vel immune fore a restitutione et
foenis iuris qui ebrius quempia occiderit u. g. non in qua

nec aliunde similia sequantur no prima quia illud solum
habet locum, quando ante data mali causa nulla penitus
de illo incidit cogitatio aut incidere debuit et facite
potuit; vel quando prudenter, quis et bona fide existi-
marit, nihil inde mali sequentur so quod nunquam.
alias sequatur sit licet fuerit occasio, aut q. nullum
eiusmodi videretur imminere periculis saltem in genere,
vel deniq. quando sufficiens e. adhibita diligentia ne
quid eveniret. Ita est sententia Vasquez de pne. 27.

5. par. Nec secundum de baptismo sequitur quonia ibi suffi-
cit no contradicere, et confessas actualis positivus no
requiritur, ibi perseverat prior voluntas libera si
no sit renocata per posteriore contraria quod no habet
locum in merendo et demerendo. Neq. tertium de
poenis et restitutione tu quia poene irrogantur no
modo ob affectum voluntatis, sed et ob effectum inde
consecutu; tu quia restitutionis obligatio de effectu
potius externo qua ex interno effectu oritur, ut suo
loco patebit.

6. par. Illud autem est q. quae cu. Vasquez diximus par. 2. dno
sequitur tale effectu no necessario postea confite-
tum de, quando antequam produceretur, vera fessit
poenitentia. Sed sufficere si quis antea in confessio.

ne dixerit se causa idonea et efficacia mortis aut pol-
lutionis dedisse. Ita idem Vasquez cap: A num: 10
Omnia, ut idem cap: 2. et Alexandrij maioris et Pullu-
dani sententia probat peccatum omissionis et eade est
ratio coeterorum de quibus parag: 3tio. Verè et no-
solum relictivè imputatur tunc cum quis voluntarie
causam dedit omissioni et etiam ipsa omisio visivè non
dum sit: est enim iam moraliter.

Interdum
tamen oportet ipsa quoque eventu explicare poenitentem
ratione scilicet irregularitatis, restitutionis et similium
que ab effectu pendunt et in caso quo dubium est
num cum libertate aliqua, vel aliquo modo venibiliter et
culpabiliter se ipsa accidisset: quamquam nec alias prohibe-
do poenitens hoc facere, cum procedens culpa rectè
explicetur hoc modo. ☉.

Coeterum ut indicare quis possit, na ignorantia sit an
tecedens et invincibilis, observentur hæc regula. Talis
enim censetur imò quando aliquis facit quantum atten-
tis circumstantiis putatur moraliter sufficiens ad sci-
entiam acquirenda. Etò quando nec directè nec indi-
rectè in mentem venit ignorata rei scientia eiusque
acquirenda obligatio. 3tio Quando quis sciens se
ignorare aut dubitans pios ac prudentes viros in pri-
misq; consulit, et sequitur. 4to Addit Carbo cap: 9

7 par:

Quando quis ignorat idē quod committit, sui ordinis
homines ignorare solent, intellige Ex Navarro
cap: 25. nūm: 46. Adhibita sufficienti diligentia
Sto potest addi ex Vaquez. dispne 1270 capi 3
quod quædam dicta et facta ebriorum etiam præuisa no
reputantur facta quæ alioquin essent, vel quæ in
hominum affirmatione non consentur iniuriosa, ut dicta
et facta contumeliose; vel quæ postulante scianter fieri
ri ad hoc et impudentur; ut perjurium, infidelitas &c.
Secus de homicidio et alijs re aliter noxiis, quamuis
et in præcedentibus habenda sit ratio circumstantialis.
¶ fac de antecedente ignorantia q̄ de quibus præcep
tis et iuribus se possit in foro externo videatur apud
Azor cap: 13 in foro enim interno satis ex dictis
colligi potest.

CAPVT SEPTIMV. DE COMITANTE. ET Consequente ignorantia.

1. par.

Ignorantia comitans bifaria se habere potest ad affectum operantis cum ea seu ignorante: uno modo perinde ac si non adfesset, et tunc effectum nec voluntarium adeo, nec excusat nec excusat operante à peccato. Ita S. Thomas questione 26 art. 3 et 4 intelligendus tamen est affectus de peccato non à peccato effectus seu operis æterni siue adfit malus siue affectus siue non, si aliunde non fiat voluntarium, et culpabile, excusatur quis per talem ignorantiam adhibita sufficiente diligenzia, ut recto addit Vasquez disputatione 125 cap. 2 ex quo inferri debet ignorantiam comitantem semper excusare à censura, irregularitate et obligatione restituendi quia hæc non incurrimus ob solum affectum pravam, sed propter opus externum quod sit peccatum. Sed de hoc alibi. Intelligitur, non ob acceptionem iniustitiam et de irregularitate dicta casus sufficienter in iure expressos quales de actio prohibita specialiter pro peccato homicidii, ut narrat Suarez in tertia parte S. Thomae tomo 5. disputatione 45. sectione 5. num. 9. vide caput sequens.

2. par.

Altero modo se ita habet hæc ignorantia ad ignorantis affectum ut sit causa et occasio ad liberius ex intentione vel cum maiori desiderio agendum, id est ex pravo affectu quis fuerit nisi ignorantia se occultaret, directamque intentionem impedi-

set: et in hoc caso, reddat actu indirecte uoluntariu
quia habet rationem affectate ignorantie et no pure
comitantis, ut ita absolute uera fit opus cu ignorantia,
comitante factam non esse peccatu, quemadmodu peccan-
ti diximus et probat Vasquez. Affectatam
uero ignorantia, cui comitans secundo modo accepta
equiualeat dicit Azor cap: 13 quaestio 1. minere q una
parte peccati deformitate cu minus uoluntariu fit q igno-
rante, qualq, quid scienter fit: ex altera uero dngere
cum reddat actu non duntaxat matu, sed etia temera-
rium et periculosum atq, ita de ignorantia comitante
sentiantur.

5. par: De Consequente, uero dicenda imprimis e eam
no censere inuoluntaria simpliciter, sed secundu quid.
ita S. Thomas quaestio 6 art. 8 et cu eo Vasquez dis-
tatione 13. cap 2. num: 7 atq, comunis ratio e quia uolun-
tate appellatur consequens quod consequatur aliqua ratione
uoluntate explicita uel implicita et consequenter fit sal-
tem uoluntaria et uoluntarie tollat principiu uoluntarij,
qua est scientia. Attamen quia est causa facti quod no fe-
cit, si illa n oet, ideo facit aliquo modo inuoluntarie licet
absolute mereat inuoluntarie, ut recte Carbo cap: 8 dictoz
minus tu matu et ita quide, ut aliquando ex mortali fiat ueni-
ale: quod potissimu circa leges humanas si ignorantia non
sit affectata uel crassa accidere censet Carbo cap: 6. ultio.

Deinde dicendum est facta ex tali ignorantia
esse species cum is q̄ scienter fiunt idq̄ sine igno-
rantia illa sit facti sine cuius qualicumq̄ modo facta
ipsa non sint eiusmodi q̄ vel in interiori actu voluntatis
consistant et consententur, ut odium ira, contemptus, in-
vidiā vel saltem pendeant ab expresso et ex speciali
eius proposito ut inobedientiā heresis, sic Vasquez
diffine 31 et cap: 5° et 6°. Alzor cap: 14° quaestio 6°
7° et 8° et alij.

Pro qua re duas regulas ponit
Vasquez, generatim et absolute veras. Prima in is
factis, quoru aalitia in externo opere, aut in alterius
potentia quam voluntatis actu consumatur, eandē omnino
speciem facti et contra eandē veritate esse sine opus sit
expresse voluntariū sine tamē implicitē. Secunda ma-
litiā q̄ consumatur in actu interiori, et in ipso prima-
rie est, atq̄ ex ipso in exteriorē derivatur, loquendo
de peccato commissionis, semper provenire q̄ circumstantia
aliqua ita directe volita ut voluntariū interpretativū nō
sufficiat. Ratio patebit ex dicendis.

Hæc porro ignorantia consequens aliquando est p̄tū
ab alijs distinctam, tū nimirū ē ignorantia rerū ex p̄p-
to aut officio sciendarū, si ab ipsis, quæ ex ea fiunt peccis
sit defacto secunda seu extra casum quo re ipsa et actu
est causa peccati: aliquando vero non est distincta p̄tū

4 pars 19.

5. pars

cum videlicet ex ea de facto committuntur. facta, siquidem
illis est re ipsa coniuncta tanquam eorum causa. Ita dicitur
cap: 12 questione 5. Et de ignorantia credendorum dicitur
dist: 119 cap: 3. licet de ignorantia agendorum quoad
distinctionem facti neget probabiliter. cap: 2 dicitur in qua
ignorantia hoc peccatum, supposita tamen negligentia quae
facit et non depellatur. Item ad hoc ut ignorantia
habeat rationem culpae necesse est intervenire eiusmodi
negligentia tanquam conditione sine qua non esset culpabilis
licet non tanquam causa et ratem, ob quam fit per se
mala et recte rationi dissentanea. Ita enim ante e talis:
alias neque negligentia circa illa versans esset mala. Si
ergo intelligenda de communi sententiam quae dicit ignorantia
de peccatum. ratem negligentia et non ratione sui ait dicitur
questione 4

6. par.

Ad ignorantiam in communi spectat oblitio et incogitantia
quae contingunt ei qui quamvis lege fiat ex oblitioe tamen
vel inconsideratione contra illam facit. Quare de illis est
idem dicendum quod de ignorantia, facere nimirum aliquando
voluntaria aliquando involuntaria, quando arte accidit,
iudicandum est ex regulis à nobis cap: precedenti sumptis
ultimo, et ab dicitur cap: 16 questione 5. Atrialit: quibus
imò addendum est ex Carbone cap: 9 prima incogitantia
alicuius vel circumstantiae ad factum pertinentis nunquam est
voluntaria et libera, licet quando accidat iudicare sit

difficile. Sed, cum Caietano ^{q̄st̄ne} sexta art: 8.
 Si quis perseverans in certa intentione nullo modo peccandi mortaliter faciat contractu que tunc nō meminit esse sapere, hunc nō peccasse mortaliter; et ita in alijs huiusmodi casibus. Quod Caietanus pro consolatione bonarū mentiu notanda ait.

CAPVT OCTAVVM.

DE EFFECTV IGNORANTIAE CIRCA POENAM LEGIS.

Cum aliquando accidat ut quis lege aut ^{1. par.} præceptum eiusq̄ obligatione nō ignoret, ignoret autem poenam transgressionis legis aut præcepti constituta, videndum est an subinde ignorantia solius poenae excuset ab eius reatu, ita ut quod ex tali ignorantia factum ē sit imune à poena licet nō à culpa. Generalim ergo queritur, quando ignorantia excuset à poena cuiuscunq̄ legis aut iuris?

In primis q̄ bona fide ius divinum ut naturale ignoras ^{2. par.} transgreditur nulla legis poena obnoxigē q̄ nō præstat. Qui vero alia invincibiliter sola ignorans poenam

q̄ ob peccati diuini aut naturalis transgressionē ex
iure diuino ul̄ civili subeunda sit, delinēt oīo ē sub
ditus poenae neq; ab ea excusatz. Ita Azor capis
q̄stio 1. et 2. Ego certa q̄ poena à Deo ul̄ civili
magistratu p̄ctis statuta nō ex ḡsonsa p̄nitentia per
dant, sed ex sola Dei et principis auctoritate, nō
delicta maneat impedita

3. par:

¶ poena uerò iure ecclesiastico irrogata inuis e
q̄ ex inuincibili ignorantia siue anteced: siue co
itata t̄a iuris et facti quā etiā poena solius, aut q̄
ex uincibili ḡte, non t̄n ad mortale sufficiens p̄uat.
¶ sic enim poena censuramū n̄ incurrit saltem graue.
¶ Ita Suarez in 3tia parte tomo 5. disp̄ne 4. sectae
§ num: 6 et sequentib; Ratio prioris ē q̄ talis n̄
cōseatur ytemax, cū t̄a siusmodi poena ḡtancia
operent: posterioris uerò quō censura grauior nō fe
ratz nisi ob culpā mortale. Consentit Azor q̄stio 3
et 4

4. par:

¶ Dixi nō ad mortale sufficiens. aliās ē. nulla si
ue iuris, siue facti ignorantia excusat ab eadē po
na ecclesiastica, nisi excuset quoq; à mortali respu le
gis à quocunq; late q̄ simpliciter, sub censura p̄i
uit. q̄ uidet q̄ si lex requat p̄sumptione temeri,

tate, excuset quis ignorantia p̄ter affectum, q̄ p̄bi
lius et tēius dicitur n̄ excusare. Sic idē Suarez
sectae 10 num: 3. 13 et 15; sumiturq; ex capitulo.
Et animarū, de q̄stionib; in t̄to et Azor ubi su
pra q̄stne 6. uel potig 5.

Aduertet t̄n hū noīe poena c̄nt̄ra nō intelligi
irregularitate salte ea q̄ contrahi solet sine p̄prio
actu ut ex defectu nataliū uel ex actu nō culpabi
li ut uisāia, haec namq; etiā inuincibiliter igno
rante q̄trahitur; q̄qd̄ fit de ea q̄ incurritur ex
lelieto, ut ex susceptione ordinis in excommunicatio
ne. Nam etia hanc rē requirit culpa notata nec
sufficere ueniatē affirmat Suarez d̄ p̄re 40.
q̄stne 5. num: 6 et 18. Negat uerō Azor q̄stne 7. Idē
dicens de poena legis qua iubente q̄trato aliane
pacta rescindi ul se irrita aut quā uoluntz fru
ctus ul beneficiū, officium, administratio deq̄rit.

Intelligit ergo p̄ poena, quis censura quatenus
lis, ut supponit Suarez iibita d̄ p̄re 4. q̄stne
9 num: 19 q̄ etiā sectae 11 docet quomō i censura
p̄ hanc lata ignorantia excuset. Intelligitur e q̄
diximus de censura iuris. Nā lata ab hōie etiā igno
rantem ligat, salte quoad eius effectus q̄ n̄ pendit ab
eig scientiā uel ignorantia ut q̄ reddatur incapax be
nificij C. Quā ad hoc nō requiritur eius q̄stus.

5° par:

Sed de hinc plura alibi.

CAPVT NONVM.

DE CAUSA ET ORIGINE BONITATIS ET MALITIE HUMANA ACTIONIS.

1. par.

Magna hic e controversia inter doctores utrum dote aliqua actio humana id e deliberata Cna de indeliberata nemo pssit debitare & singularis seu in individuo e in specie anim seu obiecto aequo certu e Indifferens, q neg, bona sit neg, mala. Magant e. S. Thomas qstne 18 art: 9. Valentia diffne 2 qstne 13. puncto 6. et alij: affirmat uero b. Hieronymus epist: ad S. Augustinu q incipit. Tres simul epistolas. ^{post Malin} et habet etia in opibz S. Augustini tomo 2. epist: 11 et Vasquez diffne 52 cap: 2. et b. Bonaventura fluresq; alij apud ex: et plures p utraq; fat rationes no infirmae. Magistra placet postior S. Hieronymi. quid e. bonitatis uel malitiae moralis fiat, si qs deliberate ambulet ul fri,

22.
cot magis ad repellentia frigg non nocuum, siq. aliu adide
facienda inuitet, tm ut si uel sibi naturaliter bonifit?
sine ania faceris inqt S. Hieron: sine no faceris, nec
iustitia habebis nec iniustitia. Hic ergo opinione
supposita uidentu e uidentu coetera actiones humanae
bonitate et malitia morale accipiat, acceptamue auget
minuat @.

2 par:
Tria sunt ex quibus actio moraliter bona ut mala ee
pss. 1. obiectu formale id e sub ea ratione consideratu
sub qua appetitur. Nam q forma e in naturalibus, hoc
obiectum e in moralibz. Unde uoluntas colendi Deo est
bona qa cultus Dej e bonz, ferandi uero mala quia
furti mala e. 2. Ex fine extrinseco, quo sibi operans
p libito pponit adcoq, ex fine operantis: quia actio humana
ctia hinc pendet in suo ee morale. hinc in scripturis
rebetur habere recta intentione. ima ad Cor. 10. Et
notans habere praua. Matth: 5 et 6. Qua ob causa
mala e orare pp uana gloria @. 3. Ex circumstantiis,
q hoc gnerant uersu.

Quis, quid, ubi, quibus auxilijs, cur, quomodo, quando.
Ratio d quia sunt accidentia humana actionis, ab acci-
dentibus autem ctia naturalia sut bona uel mala; ergo et
moralia, Unde malu e negociari in templo.

3 par:
Ex his ergo tribus quasi fontibz ita desumit bonitas uel
malitia moralis, ut ea q sumit ex fine no tollat uel mi-

neat ea q̄ sumitur ex obiecto q̄ dicitur bonus et
malitia ex genere seu specie; sed ea augeat ut simul
obstat ei addat noua, ita tamen, ut respu actus inberio,
eis no tantu intentionis ueru etia electionis (furti u.g.
mortalis pp adulteriu) primaria bonitas et malitia
sit a fine (intellige sep extrinsecu: na intrinse
ces q̄ finis opis dicitur) Et ita cu obiecto) secundaria
ab obiecto: respu uero exterioris, ut furti realis itide
pp adulteriu, secundaria sit a fine; primaria ab obie
cto. Ita Azor lib: 2. cap: 2. q̄stne 1. Caietan q̄stne
18 arti 4 et de electione Vasquez dypno 51, cap:
2. qua etia negat ulla accipere bonitate a medio ut
sic, quam per se bona sed tanta malitia.

4 par:

Dixi, si nihil obstat: quonia malitia obiecti p nul
ta finis bonitate tollitur, neq; malitia finis p boni
tate obiecti p medio electi, neq; .c. furtu definit ce
pctm ex eo q̄ fueris ad subuoluenda pungi saltu non
pauiter agenti: sed potius ipsa intentio fit mala, si
fiat cu respu ad furtu (ut recte Vasquez dypno
58 cap: 1. num. 4. Et dypno 69 cap: 1. Idemq; si
ob desiderij uehementia efficaciter moueat ab electione
mala; quoniam atia malitia electionis aliquo malum
nauat q̄ra etia electio boni mali no e bona q̄ fit ex

Substantia vna pcedatur ut ait S. Paul. ad Cor. 11. Ego sine illa nulla st. q. pcedat et S. Aug. in Enchir. c. 8. qd sperari inqt st qd n credit.

¶ Pars

Probat na heretici constituti n mag sperat qm Catholici sed n sperat pcedia ut pcedat qd uelita. Dicetur v. spe hereticoru de aq uelita beatitudine ueluti nois indigna ee ino pceptuosa et temeraria. Hic et duno si pceda fuerit e euidens argum q prima gelusio uidelicet heretici spe luina n heretici Probat qd conclusio. Illa p suasio e indigna nois ueluti ino pceptuosa et temeraria a q basi et fundamento nitit iudicio repugnate sacris litteris sed spes hereticoru e tali. qd e indigna nois ueluti est. Maior e euidens. Assumptio Probat. Spes hereticoru qd qd basi heretici aut isphitely aterna beatitudo dat ob merita Christi sine ulla nra merito, sed hoc iudicium e repugnans sacris litteris. Ergo est. Minor qd: Scriptura plurimq loq dicit talia reddet unicuiq. Em opa sua populo sequi illos et q seminauerit qd hoc et metet est. Sed si Cetera dat sine ulla nra merito, hoc ueritate n qent qd. Dicetur q. spes inqna de aterna beatitudine aequa da n nitit sola nra pced et libera litate Dei neqloby meritis pced. S peratis sed utriq simul Dei qd a auxiliatio principalitoy merito aut pced mag principaliter et secundario Probat. qd. si spes nra sola Dei qd et auxilio nitet excludit nra merito nulli pcedat licet de sua salute dubitare aut timore qsequens e mani fecte falsu qd no nitit est. Sequela qd. Nam impu e dubitare et timere ne Deo desit ex sua pced qd cu vob adid salua vru Libertate qd sitota spes nra in solo Deo sine pced merito posita e n licet de salute dubitare. Minore qd ex S. Paul. ad Cor. 6. Fratry inqt cu timore et tremore vram salute examini.

1. Die ...
 2. Die ...
 3. Die ...

Theobaldus Hugo.

Desemonianus

Anno 1611

[Faint, mostly illegible handwritten text in a Gothic script, likely a Latin manuscript or letter.]

[Faint handwritten text visible on the right edge of the page, partially cut off.]

+

63

PARS SECUNDA

DE SACRAMENTIS

IN GENERE ET SPECIE

PRÆFATIO

Absolute hanc actionem ac legum traditionem recte legitur ut in loco
 sanctissima Ecclesia sacramento tradendo nam neque bono genere neque male
 agere neque leges observare possunt ut dicitur nisi dei nos adiuventur *et sic* Non possunt nec
 te gratia hanc autem ab utroque continentur et largiuntur sacramenta ut videretur *bono agere nec*
 in conspectu. *Trid. sess. 7. canones* ad anatem a diabolici quod dicitur in gratia *leges observare nisi*
 se vel non observare visio quod actiones hanc sunt bonae ac malae et quomodo *non adiuventur gratia*
 leges obliget quodque videretur quod ratio sacramenta ipsa sacramenta sint vel
 suscipienda vel administranda ut ad bonum faciendum matrem, sugendum et ad
 leges merito servandas nobis gratiam conferunt quod continent ut dicitur suscipi
 de inquam et administranda nam videretur quod pacto gratia hanc sunt
 facta potest ad alios de quibus potest Waldasi Rosely Ruand
 Alang F. Chig. Hosig. Lindang. et precipue Berlarminio ghouerpiu *Qui auctores de*
 in tom. 2. De Sacramento autem non instituto propter aliquos scripsit *in praeceptis magistro*
 et Bonaventura cum magistro in 4. usque ad distinctionem 43. et Gabr. usque
 ad 53. et Thomas pro a. quod 60 usque ad finem in isto supplemento et ibidem
 Caietani Suarez in eadem 3. parte to. 3. et 4. Gregorius de Valentia
 Jo. 4. add. 3. usque ad 12. Henricus Thcolo. mor. to. 1. usque ad 13.

Navar in man. p[re]senti capite et D[omi]ni g[ra]t[ia] in p[re]sentia
 to. id[em] Joseph Sagles. Slou in q[ua]r[ta] t[er]t[er]a p[ar]te s. V[er]balis Cadelabri
 aur. par. 1. Berhardus sum[ma] coron[ae] g[e]b[er]u[m] p[ar]te q[ua] Tol. in sum[ma]
 12 acap. 10. et Lib. 3 acap. 4 et 17. Victoria in sum[ma] V[er]balis i
 Zachario p. 1 Sum[ma]. V[er]bo sacratu alij apud. H[er]iguer.

DE SACRAMENTIS IN GENERE CAPVT I.

De Natura et Essentia Sacramentorum. §. 1.

I §. Sacratu (teste H[er]iguer 11 c. 2) a uerbo Etymologicis Latina lingua
 Sacramenti de
 finitio. p[ro]p[ri]etatis accipit. Q[ui] signorei sacra. et ita ab Etym[ologica] categorica usurpat[ur]
 p[ro]prio. Cut Henri. loquitur. Q[ui] 7 sacratu q[ui] occulta misteria g[ra]tinet auto
 ritate Dei reuelata. Enim q[ui]libet i reb[us] nouas licet imponere uoces
 inq[ui]t Tol. c. 10. infine. Erat En et in ueteri lege uera et p[ro]prio dicta
 Sacratu necessaria
 det esse signa se
 sibile. Sacratu n[on] q[ui] de illo n[un]c agim[us]. det necessario eo signu
 sibile. q[ui] impossitice p[er] publ. et stabile lege facta. et p[ro]prio sacratu
 ce p[ro]p[ri]e rei significat[ur] ut sit res aliq[ui] uel Ceremonia ad Deicultu ordinata
 Eu ce p[ro]p[ri]e rei significat[ur] seu significat[ur] ut significet se sacra et sim
 in dicitur ad g[ra]t[ia] s[er]u[er]i aliq[ui]m sacificatione Talia aut signa fuerat
 Sacramenta ueteri
 in lege p[ro]hibet
 quem f[er]re in
 factam. Sacrata ueteri legis. Co[n]f[er]ebat. n[on] et factis sacra salte in p[ro]p[ri]e
 ac legate et g[ra]t[ia] do significabat uera et interna uis factitate aliq[ui]o
 et suo t[em]p[or]e dada. sicut n[on] p[ro]p[ri]e H[er]on. n[on] ref[er]it ad ratione sacratu
 ut pote ad abstracta a signo demonstratio et Q[ui]nostico seu

Ex Joleto de sacra
definitio.

Joleto sup. brevis. Sacrum in qd e signu feibile spirituali aie facti
ficatioy ad cultu veri Dei a Chro Dno institutu.

Quod modis legi
nouo sacra
ficiat.

Oia legi nouo sacra s. p. p. uelidelicet ubi in qm materia ubi
trani forma et p. sona ministri gheranty Sacrum cu intellioe faciedi
ad facit. Etia qru si aliqd desit n p. f. ite. Sacru. Ita definiuit Consi.

In adit subiectione
intellio nullo e sa
cratu.

Inde. sup. supponit in tex et intentio eig q subiepit Sacrum si aduly sit
a et ea deticiente Sacrum e nullu Tol. c. w. et sericeo. Secy de parandis
qru intellioe Zelia suplet. Sed de gherate et suscipiete postea.

4.

Et spectat ad materia et forma seu ad res et uba noie seru et materia
intelligit id qd in sacro ming determinate significat effecty illigeti sit
Ua noie Uoru et forma. intelligit id qd significat eude effectu magis
determinate et si n sit qru Ua ut in singulis Sacru potibil. Ita

Materia et forma
in sacro e par
nes et p. h. bus in si
cratu g. g. h. ut in
qru.

materia eimodi qm formale p. p. g. p. nes et g. h. t. u. es in sacru q. g. h. t. u. t. in us u.
Suarez d. e. s. c. 2. q. 1. utraq. significat qmuis Soty dist. 3. q. unica
art. 1. azou. 3. et dist. 8 art. 1. ate media et dist. 17 q. 1 art. 1 paulo
post mediu putet Sacrum n supponiuel supponere nisi q materia ming
fundamto ming firmo et p. h. b. l. y. de arte facty ut in finuam in dialectica
cit tract. 20. q. 3 alias 10. in principio cu Connibice h. y. de interpretatioe

11 e. q. 1. Dicit in usu g. h. t. u. t. q. g. h. t. u. t. It oia p. h. e. Sacra Eucharistia

In q. Sacra Eucha
cu reliq. sacra
quesia.

de q. e paulo alia rao. ut alio loco dicedu e Conuersit in cu reliq. in co at
oium Sacrorum sit eade materia et forma in tota Zelia atq. adeo ut
qd in uno loco sufficit ad ualora Sacri sufficiat ubiq. licet eity accidat
sit et e. p. o. it. u. a. r. i. g. @. Suarez s. c. 6.

CAPVT II

De Sacramentorum materia et Forma quoad mutationem et Corruptionem

Materia et forma ita ex Christi institutione determinatae in quibet sacro Materia a forma
 ut eo modo q̄ definita sunt fit ad officium sacratu necessariae. Hoc Suarez in quibet sacro
 cit d. 2. sect. 3. dicit absolute loquedo ee deinde in deq̄ colligit q̄tra yacohminato.
 eos in Sacratu noua legy n̄ ee simpliciter necessarium uerbya ḡionatoriu
 sed ḡsecatoriū ineta illud S. Auo. accedit uo ad elementu et fit Sacratu Ad elementu
 ut habet ca. 1. q. 1. cap. Petraye. ^{Ad elementu} ^{accidit uerbu dicit}
 licet nihilominus Sacratu legy si substitutaliter seu etetialiter em oes ^{sacratum?}
 aut mutatio sit accidetalis uel substitutalis colligendū ee q̄is & regula ^{An mutatio materiae}
 Sacra? tractu 2. d. 4. 1° de materia q̄do mutatio materiae facta ^{sit accidentalis uel substit}
 ut in eū comunem usu et ḡceptione hoīu minime queriat eē et noie ^{italy duo h̄adit regule}
 cū materia ab Ecclia usitata et à Christo scripta h̄c 2 substitutaly ut ^{I.}
 si a qua mutet̄ ee elementaly in rosacia aliq̄d accidetalis ut si mutet̄
 ee frigida in calida &c. Pro forma mutatio q̄ uariat se su uocū ^{Ex}
 p̄ se intolu ita ut in eōm siue ee p̄rietate siue ee usus accomodatioe
 loquedi et intelligedi q̄notuone sit aliq̄d etetialy Quae. u. n̄ ita uariat
 accidetalis Ex q̄ regula colligit̄ so. mutationē in idiomate unig. scilicet Ex uocula 1° q̄
 Inguor̄n alia ee accidetalitate Suarez sup. 2° in ip̄s unig idiomaty ^{colligat.}
 uociby si una n̄ significet reuera ide q̄t alie ea sol aliud uel si n̄ reue
 distincte et clare sed ḡuse ut Trinitas P P el S S. mutatione ^{ead ee secūda.}

At qd si minister per modum corruptione vel in uia alia mutatione intedat
 nouu ritu et errore introducere in Euan? tuc n. cogri certitate uidet ind
 care Potiser dicto capi. retulerat. Sed Suaz. cit scilicet d. qd tunc Anglor
 difficultate & distiguat si n. tali mutatio nullomodo uariet formam
 n. pte substantia p sola intentione illa: si u. tunc uidet a figuru et
 minister intedat n. ueru sed falsu et erroneu p tate forma significare subst
 tialy erit et orge forma. Et iuncta hoc intelligit Suaz. illo capi. add itq
 eate ee rarem hys intodat addere aliqd ut certiale qd certiale n e Sim.
 aduicent in baptise et B. H. iungit intedens qd tunc i tennitate psonaru
 mutatione son substantia n aut si tederet uicinis inuicem ut Dei matre
 Addit in Henr. ff. 6. fide in d. a. i. lba corrupat qd e dubig tery. hys pta
 uideri intentione et sub gditioe e ab alio itentate baptismu Dicit et ff. 13
 Sacratu ee nullu qto minister exprimit error suu in forma At istu
 intell. d. Suaz. si quis modi cogriuo uariet tery ut d. d. d. Patryma
 ioris Fily minoru q. n aut fin uariet ut d. d. d. d. corpz non qd p lobz
 tradit. tunc modo qd semp suppono ad sit satis qnaly i nterio factore il qd hz
 instituit. Ceteru uaria mutationu qna hz Gab. sup. art. 1 ubi dicit
 n. mactari tery hys dicit An noie Fil. et Pat. et Spi S. n eni requi or
 dno psonaru sed et familia cauda?

4.
 Quando corruptio
 uideat certiale?

Et n. pot. ee subst
 tialy corruptio?

Qua lo mutatio
 fiat substantia?

Quo minister in
 forma et erroru suu
 exprimit Sacratu
 e nullu.

Non requirit in sacratu
 ord. psonaru.

At qd e factu mutare formas Sacratu? Sado qd tunc et Radaloe
 En ueniale qto manet uery tery abbe ad Henr. ff. ultimo et Angler diff. 1.
 qto u. tery n manet sed uel mactat. e mortale Angler uel qto ueritas
 sed it dubia Henr. qd En addit exusa u doctatu de liboracy aut leue
 negligtia tu p cap. fial @ Latio. Quo En postea an aduerso in @abili
 dubie forma sacratu ee ite cada addita in baptismo qd tunc intellige
 et reliqs substantia liby Quid uero si ministro son @latione qd ultima

5.
 Quale sit ritum
 mutare formas
 Sacratu

In @abili dubio
 forma sacratu ee
 randa?

Syllaba uel littera seu uocalem discrete intus Vg. moriatate in ceteris
n̄ pcedit materialiter differendo q̄ finita forma relatione q̄ actu & uocato
simulq; applicata materia statim habet effectus Sacramenti Henri. ff. 4.

CAPVT. III

Quanta deat ee p̄tingtas et con:
iunctio materiae et formae in Sacramenti
et qd si materia sit dubia uel
formae ad relationem incerta. etc.

I
Vt aliqua ee
unic materia
cu forma.

Deic ee aliqua materia cu forma unione satis colligit ee p̄cedenti capite.
ff. 4. cu sit p̄ter Sacramenti ḡbitutes q̄ sine dubio tenet ab q̄ r̄co ee simul.
aliquo ut n̄ ḡponit sic n̄ ḡbitutes Sacramenti adeoq; nihil faciet Quarta. q̄
non si multas ee deat n̄ ta ē ligata. Cuius certe opuse. to. i. tract. 20. circa
em. et Manar. n. 7. 8. 12 et 17 affirmat Gabr. u. dist. 6. art. 2. Syl.
Vb̄o baptisim. 5. q. 2. et Fung. in armilla Vb̄o unctio n. 7. supponit plurimq;
Simultes materiae.
Tū ee tate ut ḡm. apud. Hori. infra littera L. sc̄nt̄ deic ee tate ut ḡm. et p̄ter
rab. et p̄ter materiae
coexistat p̄ter formae alia Sacramenti ee nulla Ateptario
Soty. dist. 5. art. 5. ff. Qdo aut Suarez d. 2. sc̄nt. 2. ff. sc̄nt. q̄ et
sequati Henri. 1. 1. c. 9. ff. 10. Sa. uerbo bapt. n. 4. et apud Henri.
Littera M. plures uocales sufficere ad ualorem Sacramenti h̄ altera altera
p̄culo ab̄ p̄cedit uel paulo post sc̄nt. C̄mitto illa opinione q̄ get ab̄
am̄ finiat̄ materialis actio oportet absolute tota forma qm̄ Suarez
merito falsa et im̄probabilem indicat.

nisi excuset magnanimitas vel necessitas in dicta anobis part
 Minister dubitans c. 17 § 4 Si En dubites de pueris vel freneticis Vgan hanc usum
 de pueris an hanc
 ubi rati absolute
 cu gditioe
 poteritj absolvi sub gditioe. Hen L) c. 10. §. 7 Litt M q in
 teudicat eo graue potam in Sacraty apponere gditione et de pteri
 te sine caa hec ex caa goneste. Et si q dubitat nu forma dixerit
 si q dubitat nu
 forme dixerit et
 ea sub gditione re
 petere
 pt ea subgditioe repetere. Sa llo Sacratu n w. et gnam in dubio
 utru pp alqm mutationem vel corruptione Sacratu sit uatou uera
 hu ee utiteat subgditioe ait Soty. dist. 1 q 1 ar. 8. post mediu Spe
 atim - u. de Bapt. Conf. ordine aut Consecratioe ait sa. Ibo dubiu
 n o. de re putari n ee ualidu eoz de matrimonio. qad reddedu debitu
 et nisi dubitety de baptismo mortui. No ubiq. En qd le dubiu suffi
 cit ad iterata forma. Mag. n. requirit in Sacraty q n iteratj ut in
 No ubiq. in qle
 dubiu sufficit ad
 iterata forma
 Baptismo. qm in is q ite ratj ut in poenitentia et Eucharistia Soty supra.
 qatoda et rae utilitaty et necessitatis Sacraty ob hanc - n. aliqdo suffi
 ciet ming in iterabilibj.

CAPVT. I V.

De ministro. Sacramentorum quoad
 intentionem. necessariam.

I
 Ad uoluntate sacraty
 inprimis et re
 qat.
 Ad uoluntate sacraty requit in primis intentio ministri n soluta a pma
 cadat sup forma et materia uoluntate ceremonie sensibilis efficiat sca
 cadat formaliter sup opomilla f tens sacraty d. Ita u n sufficiat
 uelle V g. a qua affudere, et Itaque uoluntate: sed necesse est hoc referre ad
 fine sacraty opatijs intendere ta ce re sacratu salte in pmo ten

id qd Chrg instituit aut qd intedit. Etia aut qd Chrgi factu ^{necesse e ad fine}
sic ee coi Theologoru Gaus d 13 Sect 2 et ghat e Cons. Fterio. ^{faciatu qd qd facere}
et ff de labo et ^{faciatu in ghatu} ^{faciatu in ghatu} ^{faciatu in ghatu} ^{faciatu in ghatu}
7: can 10. de Sacriatib in gne idoy qd timat. Suarez n qoe qd azia

ozione tuto et sine orozia detedi. Vide aute Logedg e Syluastoz

Ho Bapt. qu et aligaly

Sed qd si accedat cu tali intetioe ghuu factu id qd Chrg instituit ^{Accedens cu intetioe}
nu qd Etia Roaa interdicit? Sacriatu cuu nisl oming ualidu. Henr ^{faciatu qd Chrg instituit}
L1 c 10. ff de suaz d ff sup e q En excipit 10. nisi intetaly n face re qd ^{neg solio Roa Sacriatu}
Etia Roaa est ite gtingat deici. 2. nisi talis intetio impedia re aliqd ^{ualide fit.}

da substantia necessaria suerati applicet. Itaq e siqs intedens officio

Sacriatu En intedat n da re dactu Sacriati se q si uelit dare effectu n

aut face re Sacriatu in priori. n. canu utruq dat in posteriori neutru.

Suarez. Cua pedet ex rae antecedentis et gsequentis. Sicut. si qd

icoo alique baptizet ualeat si iocq setm geat ex trinke ad imitadu ^{Siqs alique baptizet}
parocety n auto intrinsece ad simuladu aut falladu Henr. ff. 4. ^{ioo qd et qd baptizet}
Vide caa 1 q 1 post capit. Spiritu Sancto et Vinzfeldu es in fine. ^{ualeat?}

Non sufficit sq. ad officidu Sacriatu intetio remota seu intertatiua et

in caa qd repit in uoluntario m d i r e d o ita sua. sed 3 abes. 1. Vnde

colligit et qd intetio ee Sacriatu a ministro ebeio datu et si uoluntario se

inbriausit et p uiderit se ntm uerba ex terna qlaturu ad et uoluntate

officiedi habitatu. Amolict q sig gabuerit intetioe utruq faciedi postea

in obiectate. Rode tuga talis acty n e Guag et liber d i s ad Sacriatu

officiedu requit. Tu qa pccos intetio nullomodo impat seruate actione

nec ad ea gperatut eia moralis ad suu effectu sed ut alig interior cu

suu obiectu eia actio Sacriati deat pcedere ab intetioe: ministri ut

^{necesse e ad fine}
^{faciatu qd qd facere}
^{faciatu in ghatu}
^{faciatu in ghatu}
^{faciatu in ghatu}
^{faciatu in ghatu}

^{Accedens cu intetioe}
^{faciatu qd Chrg instituit}
^{neg solio Roa Sacriatu}
^{ualide fit.}

^{Siqs alique baptizet}
^{ioo qd et qd baptizet}
^{ualeat?}

^{Non sufficit a pccos intetio}
^{Sacriatu intetio remota?}

^{Actio Sacriati deat}
^{pcedere ab intetioe}
^{Ab ministri.}

dote docet etiam Angles de Sacramt. in gñe q ultima ait s
Concluz Longi u. alia rão e' mimitri inter agẽtu uel Loquetu distracti
na eig arto fut simpliciter Guãrel Liberi A alik modo pcedit a priori inte
tioe ut mox magis patebit notuz Suar. loco. si: et iocico ualide confi
cit secundum omnes.

*An actualis in
tentione in proposito suffi
cienti a ueritate
Sacramt.*

Neq; habitualis intentio e' in proposito sufficiens ad ueritate Sacramt. n tu requit
actualis sed sufficit et necessaria e' uirtualis Sic Suar. affect. 2. Cũ quã
quãis alig habituali et uirtuali pcedit sunt q nota cũ eote suar. actual.
intentione eo qto actualit uel uirtas faciedu Sacramt eo tempore q extery fit
uirtuale u. dicit qto pcedit actualis intentio q ia in se n existit qto fit
Sacramt manet in aliqd ab illa relicto q qd e' set uirtute noue uia actione

*Quid habitualis in Sacramt: habituale dema uocari qto similiter uel uirtas qto di Sacramt pcedit
fotio?*

nec tñ post infuit in actione eo tern am. eo ad nullo modo in opati manet
ia maneat et neq; p'k neq; p' effecta nec uirtute a se relicto mo. sit casualis

*Virtualis et habi
tuali in toto eade*

actiois ad ead moueat. Hic explicat Henr. 1. uirtute et habituali q uir
tualis n. qm sufficere ait get 1. sigs ante annu intentione sep baptizad uel

*Habitualis e' in tebe
uirtas q uirtu opiant
in actu sed in illi
eire paraly.*

q'cerati n reuocata habitus. Habitualis u. dicit e' uirtas qm qm exiuit
natura e' in paraly s' p'ice explicatio e' melior et q' habitioe ut cu

Actus et uirtus paraly

actus et uirtus paraly, 1 e 2 1. 7. Illud tñ uide monet Henr. Struise

curada e' actualitate n qte ut p' in acta fignato recogitaciones uolo facere

q' facit etia sed tu e' fess. Ma. attedat ad uita qnucciacione et ad resu

et reuocato q' tra des materia ac deuote cogit affictura dei gram actoz

posate Chri p'etia u. Hec n. e' q'cerare cu actuali intentione in a da op'icito

int' carit. q' 1. art 8. infine. Eymodi tñ explicat a intentione n' nec ha' uia

*Si facerent in d'ues
habitu ad uirtu q'cerat
in actu in q'cerat
actu n' memoratit
Et q' q'cerat.*

in acta. uere q'cerat. Licet tempore q'ceratione n' memoratit. Ma. a' Henr

ffo & litt. C. Nau: c. 65. n. 9. Sed si huiusmodi intentione iustitia et po
nity obliuioi tradita. Fuc. n. n. est gkcratoe uel facte forct ualle dubiu
Suas. d. 65. sect. 6.

Det pte wa intotio eē absolute. nec sufficit gdnitio nisi sit talis a statin tradet
in absoluta: cuiusmodi e qto gdnitio e de pstanti uel pterito si in ea e uel fuerit uera ^{Intentio deb eē}
posita. Na si posita n o uel facti dect uel ptenitio intotio eē nulla. a cōo cires ^{absoluta n. n. suffi}
nihil sit sicut neq qto gdnitio e de futuro. Hoc n. p. raria e sub statin sacra ^{et gdnitio.}
a a supedit intentione pte et facit ut ministro n ualit absolute nē effice a
Sacra et g sequit. nihil obiet nec ualeat qd gdnitio post ea impley. Na
tuc in pterid materia et forma Ita Suas. c. cō. cit. dil. 13. sect. 3. art. 3. ubi
uolent. Sota q pnt n fieri sacra hys qac intotioe baptizet aliquo situ
o pterid te n baptizo hant. Cō. te baptizo. Deori e m sic Catholicus. baptizet
pōd si ministro a facie qōtione de pte dicit et si in uerū e dicit auct ^{Ansicuty baptiz. si mi}
si dicit hū te hoc factu uel. te baptizo. ualebit ne baptizy. ^{nister dicit uerū a}
Suas. eē simpliciter dubiu an intotio sub tali gdnitioe sit suspicio et ideo ^{dicitur si dicit hū te}
Sacra eē iterata talis sub gdnitioe si hū iterabile. i. maxime si eēt in castu ^{hoc factu uel n?}
a in re tali gdnitio ceideret. ut si eē pdestinaty. c. tuc. n. oio eē re baptizata
f. hū. Suas. tate motu eē iniquissimū et grauissimū gdnere sacra legū
uide pēcteti cap. 4.

Deniq ad Sacra necessē e ut intotio ministri dirigat a certa aliquo pbo
na uel materia uerūdo circa illa absq. substanciali errore ita mimitū ut neq ^{Ad sacra necessē}
tia circa qm alio ministro uerūat et uerū et sine errore illa ad qm fiet ^{ut intentione dicitur}
nue dicitur eiq. intotio. Quare dat hoc intotio eē talis ut Crisostomy rāo ^{a certa aliquo pbo}
ad necessitū obliget ad pēctatōdū i simpliciter dirigat a pte materia ^{uoluntatem.}
uel pona absq. limitatione seu implicite gō itio n faciedi sacra in h. pona n
e illa qm ipse ex animat nā ubi talis restrictio adhiberet sacra eēt nē
tu alioy ualēt et eī oio puta me absoluerē Paul. cū sit Pet. aut puerū eū

tam diu interdū facti affectu sine interruptione p̄fere,
 rare quādiu voluntas n̄ fuerit expresse revocata: q̄ de
 tertia tribuit Caietano tomo 4. opus: tractatu 31. Resp:
 15. et Navarro citato capite: 6. num 16. sed male ut
 etiā observavit Vasquez cap: 1. Vbi ḡfarios n̄ paucos
 hac in parte falli dicit. Sentiant. n̄ illi potig nobis.
 Quare cartē fut legendi, cū etiā ab Azor supra illis
 tribuat et ip̄i valde generaliter loquante, cū in lano
 tribui posse ostendit Vasquez atq; eē n̄ paucorū. (u)

Id vero recte asserit Navarro num: 17 actus sam
 Aulos ad. actu principale, ut oscula ad fornicatione, n̄ au
 gere numerū partem necessario ḡfiterā. Actiones. n̄
 ad ḡfmatum facti op̄i p̄parantes, si ad illud referant,
 versentur unū numero partem cū illo principali consuma,
 to etiā si p̄ se mali sit et alias in ḡfessione explicandi,
 et bene Vasquez cap: 2. in fine. Et quide
 Navarro addit, eandē eē rāonem actum ḡfquentiū ip̄
 sem opus consumatū, idē si q̄ postea in ordinatē gaudeat
 latetur, tristetur, doleat, vel loquat de illo ut aucto,
 r̄is eig; idē imerito duplicat Suarez loco citato n̄. m.
 Nam q̄ta hoc ē q̄ tales actus et affectus p̄ se n̄ ordina
 tur ad p̄cedens op̄i, sed ad sequens: hoc ḡfmatō illa
 cessare debet. Interrumpitur ergo ul potig finit̄ us,
 luntas ḡfinatione op̄i: q̄ p̄t tanquā s̄ḡ interrup
 tiōnis modū adiungi 4. illis p̄cedenti par: allatis,

S. par:
 Actus p̄amb
 Los ad princi
 palem n̄ auore
 numerū p̄f̄

Eadem rāo
 actum ḡfque
 tiū

qui etiam locum habet in facto in restituendi. Item 4, ut
adverit. Vespert. cap: 3. numeris. pro quo ponit impo-
tentia restituendi.

6 par.
Idem unq
ad plures ma-
litias specio
et numero di-
stinctas habet

Dolet propterea idem numero actus habere plures mali-
tias non solum specie, ut cum ad plura vitia spectat, pluribus
virtutibus adversatur; verum etiam solum numero distin-
ctas, ut cum habet plura obiecta ita numero diversa, ut
ut cedat iniuria plurimam personarum distincte, eorumque
quomodo si quis velit uno ictu tres hoies occidere
aut de facto occidat; ut ita ut cum certa diversa tempo-
ra nulla inter se munione contra, vel ut si quis statuat
omittere horas integra hebdomada; fut. n. 2. puta, Sic
Azor cap: 4. q. 3. Navarrog citato cap: 6. num: 18.

Si quis in bis terve aut saepius quampiam appellet
latrone gemitivo sermone, sicut et quod in eadem magna
manu u. g. aliqui facinas caedit aut vulnerat; ite si quis
statueret integra domum exornare, oes aliquam bibliotheca
in libros furari, gregem omnium abigere, et similia facere,
aut cum patet aut Azor ibidem et q. 5. n. aut sic
ut vult Navarrog supra) quod tota aliqua familia, aut
oes Apostolos blasphemare velit. Quia non fuit una
persona nisi fictione iuris. Nec refert quod Sea,
ret. num: 34. minus probabile iudicat eiusmodi distinctio-
ne numerica, cum ea nihilominus in confessione exprime-
da asserat. Plura citabit. /.

CAPVT XIII

De peccatis morosa delectationis

Delectatio morosa e secunda Cai. Vbo delectatio
 uoluntaria delectatio de actu malo cogitato sine uotu
 tale illu exequedi: sic dicta no a mora temporis quo
 durat sed a mora q e post gsiderao. malitia? unde dicitur
 iuxta Vaz. d. ce. 7. c. 4. sic nimiru ut si post ea Actio
 sine mora expellat nulla sit pectu etia si ato illa
 cu aduenit et e sermo de plena gsiderao seu aduerpectu.
 tetia ut supponit oes licet n sit necessarium ut ocludu
 tio qta sit directe uoluntario sed officiat si indirecte; ea
 nimiru sine caa n expellendo uel reprimendo cu poig etia
 si expresse in illa n gsentias? nec sit et aduertat puer
 tu gsentiaendi Ita Vaz. ce. 8. c. 2. Arguit q c. 6. q. 2. Cur
 to e p. 1. 3. c. 14. die 8. Say. 18. c. 7. n. 3. et atq gaca
 delectatio sit obsecra ea cu reprimere n poig e in ea
 gsentia.

I par.
 Delectationis
 morosa desi
 nitio.
 Unde dicitur.
 morosa delecta
 tio.
 Quando n sit
 aduerpectu.

No peccare in mortalitate ea in appetita seu se su

absq; p[ro]bitate uoluntatis gl[ori]am p[ro]mittito aut (sic) sup.
Ano. Vbo co[m]munitio n[on] est. Faber, Syluest. Vbo delectatio
q[ui] et alij a[m]p[li]t[ud]ine. Sed in speculatio[n]e q[ui] p[ro]p[ri]o
Opinio plura de hac delectati
babilioz. Aicez, teste Va. p[er]lorisq; doctorib; n[ost]ri tempor[is]
n[on] uidet[ur] probabilis et merito p[ro]t[er]n[is].

2. par. **D**icit sine ca[usa] na[m] h[ab]et i[n]uoluntatis ca[usa] n[on] expellendi nisi
me tenet qui expellere nisi sit p[er]iculu[m] g[ra]t[is] in delectati
Et facile pot[est] expellere. Si aut[em] pot[est] facere tenet. lit.
q[ui] et. Et. S[ed] n[on] q[ui] sub fine. Et alij uero ca[usa] e[st] secun[d]o
audire g[ra]t[is] legere uel cogitare ad colionandum docere
atq; uel tale facio du[m] colloqui uel asp[er]ere. q[ui] necessitate p[ro]p[ri]a
Et a liena ex[er]ta e[st] q[uod] ex resistetia totat[is] pot[est]q[ue]
cre[ati]o uel ea n[on] om[n]i[n]o maneat et n[on] t[ame]n i[n] q[ui] ab
has ne sub ueniali q[ui] de tenemur auferre nisi in factu p[ro]p[ri]o
Alias uero q[ui] e[st] sua natura ad ei[us]modi delectationes t[er]m[in]at
ut colloq[ui] de reb; ob[sc]ur[is] lectio. libro. turpiu[m] p[ro]p[ri]o
atq; imp[er]ici g[ra]t[is]atio[n]es male et similia. q[ui] nulla aliunde honestate
erit q[ui] sub p[er]to mortali tenent. q[ui] q[ui]m p[ri]m[us] auferre sub mortali. Secun[d]o
tenent auferre q[ui] q[ui] accidit q[ui]q[ue] modi delectationes e[st] aut[em] h[ab]ent
oio indifferetia uel p[er]u[er]sa utilia ut g[ra]t[is]atio[n]es solitico
Quaedam sub esq[ue] quorunda[m] ciboru[m] lectio de reb; aliq[ui]n i[n]uoluntatis. Itaq[ue]
mortali n[on] res. et similes ca[usa] n[on] e[st] sub mortali et monedat[ur] ex[er]t[ur]at
mouent[ur]. S[ed] n[on] q[ui] et[er]n[is] ca[usa] uenialit[er] illicita. V. q[ui] curios
aspectu aut lectioe p[ro]ueniret delectatio q[ui] n[on] e[st] et[er]n[is]
late ab[er]nunt q[ui] V[er]o e[st] et[er]n[is] p[ro]p[ri]a d[omi]no n[on]

interdicit qz eiqz modi opibz delectatio pcurare et statim ac illa velit repimere velit. Unde colligitur secluy semp p ricalo gtesq n teneri aliqua ad sumo qm tripliciter adhibere pt et sic etia sub pto mortali ut s. n. s. is uideaty. @

Ut uero glare possit qdo na delectatio ex se sit mortalis et regulay tradit d. III. c. q. sa e n oom delectatioe de ope peti amteriality gsiderato cao alienig boitaty aut gmo di aduati ee mortale ut postea patebit ra. oom illa delectatioe ce mortate q ex se notabile gtiunt de formitate et oppositioe cu aliqa uirtute ea No q n gtiunt n ce mor

3. par. Delectatio qdo ex se sit mortalis dicitur regula

tate. atqz ideo ee dicendum de disciplinae uirtutibz q ein pcepto n solum positio sed et naturalis. Et uero in assignat qz ois delectatio et diffidentia simplicy affecty n ex se circa qd uerit sed ex se id ee ex ppta, qm gtra uirtute hct oppon

Quo n sit mortalis

tioe hct sua malitia ut patet a iudic aliqz iuste fact et de hoc ex disciplina psona gudeat. Ita cu opy exterio sit bonu no pt ee illa interior delectatio ee mala: qd ee aliunde nimi

Delectatio no mala ex se bono sed ex oppositioe uirtutis

ra ee oppositioe gtra inasitate. qz ee de affectu edicaci. Hc eni ce op interiori deoqz ee directo coicidatit fit bonu uel malu ut sup dixim. c. g. Et aut affecty seu uoluntaz simplo q nascit ex se absq ulla cogitatioe faciedi uel obtinendi illa efficax uero q ex gbulatioe uel gsideratioe ita edicit in se ut ope uelit opeq salte qntu in se ee, sicut raoc alienig picuinal circustatioe qona ab ea retrahaty ut boni ideo Vaz c. 3. n. 13.

Affecty simplo qus. Quis autefficax.

4 par.
Quid ex his
volunt colligat
h.

Ex his volunt colligat 1° id qd gaurit p reoula gauriatio
nati oem delectatioe qe de obiecto mortali ee mortate; qde
in mali ueritate h ee intelligeda in cam, q delectatio simpliaz
affecty ut n de ope iplo mortali na de coitatioe illiz, ut cu q
garet se deprehedisce moda deapiedi mel sic de ope no raoc iply
met opy sed nouitaty aduicta: ut in bello pullo: uel raoc meo
Subtily opadi ut in furto uel rapina artificiosa; uel raoc utilitaty
n male comitatas ut de occisioe hostiu; uel raoc uoluptaty

Opy uctitu solo
iure pontific
non caat petu

natura sua n pibita ut in esu carniu die ieiunij et unius
q qe opy e actita solotare positio ut ex pta ra sentia uerij
iudicat Vol disp. 100 10 cui q ad caeteros cas pta gteat ston
q 1 4 @. Caieta. lo. e. et abij cateq e p rionatitor raoc h

Etlem orao si
placita suplicis na
placitay displicentia

placita suplicis na n v. g. displiceret alicui audire sacru die
sacro q a uidet laborioe ee n peccaret mort: et tunc tunc
Genodo ad audisplacet ac q de ieiunio et alij pceptis Var
d m e 3 n. 10. @.

5 par.
Quomodo
colligat moro
de delectatione
petu n.
do. n
3. 10

Contra uero colligat 1° ee petu moro de delectatione si qe in
terij delectaret affectu simplicy uoluptaty uenera seu de re te
rea qmny abq in oi in opy gteat 2°. Si qe delectat de qcuq
petu quatorq ptra non e uel ptra lege aut madatu supioe
et hase petu na pibita sola iure positio 2° De furto homicidio
et similibz quatorq p rionata sut uel etia q a bono p rion
p rion bonu dmnare uidet 4° De effectibz crudelitaty
excubido nouu p rion: uel ueritate de uel no ribz secun de
nora bestiaru 1° De p rion excahentia. aliquando.

4°.
5°.

struatq; in praxi sequenda eē opinio Na. quibus et alteru
nit securari ebat p̄cūtu immuditiā ul' alteriū p̄cū hoc n.
Sed abee necessū aliogn se perit delectatio illicita sicut et
tūc ut siq; tactib; i pudicis natura ad fate delectatio hoc q̄
citarat et seduo p̄cūtuos p̄culo in absentia Say. dub 8. Var
sup. ubiq; in fine. @

Delectatio illicita
ta. p̄cūtu. 10.

De delectatiōe ex oscul; tactib; im pudicis cogitatis; ite de reb; q̄
taspib; nūq; nō audib; i eq; p̄ bona delectatiōe dicitur q̄ alibi
uicet itē q̄ uolēt hōc q̄ uolēt 13. Say. dub 11. Sob. et alios

Deniq; q̄stio utru in delectatiōe morosa tot sit species
malitiae quā sūt in ope seu obiedo circa qd ea uerbat. in
delectatiōe facti morali luxuria gra castitate et sacrilegi
gra religioe Affirmare uidet; Caic. ea 2a q̄ 100 sq
art. 4 in responsiōe ad 2m et hōc q̄ testes Comup; Theolo.
sed distinguendū ē cū Var d 100 13. et Say. dub. 7, et de
delectatiōib; q̄ cū uoluntate efficaci sūt q̄ uolēt affirmadu;
de q̄s nō q̄ in simplici Im agēdu gūstul negat. Ita etia hōc
qui sic gūstul illa opinioe explicat illud tū recto addē dē

g. pau.
Quot sūt
spes malitiae
in delectatiōe
morosa.

tūc obiectu tota sua specie et prauitate in delectatiōe deri
uare qd delectio capis ex re obiecta ut coortata ex formi
malo qd hēt in se. Ratio uerō quia q̄ delectatiō cogitatioe
uaporis alteri; n delectat; q̄ tēg e gra malitia sed tū gra
castitate, et si de raptā Deo sacra affinis sanguinea ut
tūc Var hūc q̄ En cū Sayro notat peccatura explicat
q̄ absolute uicit castite ut religio; si delectaret;

Quando obiectu
tota sua specie
in delectatiōe deriuat.

Qui delectat;
uaporis alteri;
quomodo et gra
quid peccat.

raoe dimanat et nobis p gxi etia inhotelcit 8. Pubica
itide hoi ad suprois tuo q leoiy gxi etia et manifestat q
de quibz sionly eode q p rohuing ordine breuitz qo fieri poterit dicamz

Quo ad primu spectat ut nra actioes recte sit detet aliq
mod ce gformz diuina uoluntati Ea qm enati of pte bonae creatu
tatatu regule aliq modo ingm sut n q modi qbz diuina uoluntati
nra actioes pformz gformate 10 in uolendo qd Deo uult, e. sicut
Deus uult 80 obfine pp qm deus uult qd id qd Deo uult nos uelle
fide primo in gne caa materialis hca ex parte materiae circa
qm re. in gne caa formalis su secu. forma q teng uolum pp
eude qsi habitu p qui deo 80 in gne caa finalis q in gne caa
efficientis q teng uolungu qd Deo uult nos uelle ut diu de qbz
ex sequitibz iudicari poterit q.

2. par.
Quales nra
actioes ce de
bent ut recte
sint.
Quatuor modis
quibz humana
actio diuina gform
metz.

Necess e ut bona uoluntz gformz sit diuina uoluntati qm
nobis significat pcepta et leges diuinae et humanae n uol
uoluntati qm inerat Consilia modo haec n gteatz ita st 20
c. 13. c. ult. qz. et e contra gformata qm qm opp n e ut
talis gformitas directe sub iteta: sicut neqz ut actz uolunt
tz expresse fine; sed satis e ut tacite: qd sit societate qd o
de obiecto bono cu circumstantiis bonis Car. bo. ipi ls. c. 17
dic. e. qd dic b addit n ce etz necesse ad uoluntate uoluntatis nra
ut sit gformis cu diuina in modo uolendi ex charitate qnia ali
us oia peccatoris eent mala cu qd etz qd Val d 72
c. 2. n. 1. u.

3. par.
Et diuina et hu
mana leg e bona
uoluntatis diuinae
gformz ce habet.
Non ce opp ut
talis ut talis
gformitas di
ce de sint inte
ta.

Oportet in uoluntate nram e gforme diuinae inuolito

4. par.
Quomodo uolu
tas nra diuina

na. et debeat. **F**ormali ut loquuntur, uel secundum acceptionem *Var* sup in omnia causa
 finali, id est in ratione uolendi sub qua *Deus* uult, quod est honestas uirtutis,
 in ordine ad ultimum finem seu diuinam gloriam quod ita intelligitur, ut
 loquendo singulari aliquid determinatio actu nobis non liceat nolle
 quod *Deus* uult loquendo uero de omnibus uoluntatis actibus ordinati, debet eam
 uelle id quod *deus* uult (putat ab eo gnati est uoluitu, id est est honestate
 sic nimirum ut uoluntas nostra in actu singulari diuinam gloriam me
 te negatiue seu non uolendo gratiam; in omnibus uero gnati positio seu
 uolendo aliquid ut *deus* uult et sic *Val.* d. 2. q. 14. pu. 8. q. do-
 ctina maxime procedit in *1^a Th.* de indifferentia actus
 singularis de qua sup. c. 9. Na in *D. Hiero.* notat *Var.* sup.
 Satis interdu est uoluntate huiusmodi diuina ut nil gratia
 dea et uirtute faciat: quoniam hanc diem potest negatiua formatio

s. pau. **I**n materiali aut uolito seu in eo quod *deus* uult non tenemur diuina
 uoluntati nostra conformari. quod diuina nobis negat, immo est quod nolle
 Quando in materiali uolito tenemur gratia tam modo actus non gratia cadat immediate in uoluntate
 diuinam uoluntati nostra conformari. et in re a deo uoluntate id est tam modo a uoluntate sicut quod *deus* facit
 Quando uoluntate nostra non est gratia. uult sed uelimus seu uelle ut fiat seu uelle ut non fiat quod non fieri
 uoluntate nostra non est gratia. indung a deo; tam modo sub alia ratione nolimus quod in sub qua *deus* uult
 Tunc non uoluntate nostra non est diuina gratia nostra quia ut aduertit *Var.*
 c. 4. ut actus uoluntatis huiusmodi gratia et si licet sit sibi gratia
 non solum debet a deo deinde re sed et subeade ratione quod in omni
 Quando nam in materiali uolito tenemur gratia tam modo actus non gratia cadat immediate in uoluntate
 diuinam uoluntati nostra conformari. et in re a deo uoluntate id est tam modo a uoluntate sicut quod *deus* facit
 Quando uoluntate nostra non est gratia. uult sed uelimus seu uelle ut fiat seu uelle ut non fiat quod non fieri
 uoluntate nostra non est gratia. indung a deo; tam modo sub alia ratione nolimus quod in sub qua *deus* uult
 Tunc non uoluntate nostra non est diuina gratia nostra quia ut aduertit *Var.*
 c. 4. ut actus uoluntatis huiusmodi gratia et si licet sit sibi gratia
 non solum debet a deo deinde re sed et subeade ratione quod in omni
 Quando nam in materiali uolito tenemur gratia tam modo actus non gratia cadat immediate in uoluntate
 diuinam uoluntati nostra conformari. et in re a deo uoluntate id est tam modo a uoluntate sicut quod *deus* facit
 Quando uoluntate nostra non est gratia. uult sed uelimus seu uelle ut fiat seu uelle ut non fiat quod non fieri
 uoluntate nostra non est gratia. indung a deo; tam modo sub alia ratione nolimus quod in sub qua *deus* uult
 Tunc non uoluntate nostra non est diuina gratia nostra quia ut aduertit *Var.*
 c. 4. ut actus uoluntatis huiusmodi gratia et si licet sit sibi gratia
 non solum debet a deo deinde re sed et subeade ratione quod in omni

nescimus deum velle illi accidere aut iserri na hoc qd debemus nolle ³⁷bedi et im' pedienti.

Quoad casuero q ad deo dixeru p dicitur et p nuntiatz notat fl cor q. 6 par.

Et q. 2. qm p iudice n impedire qd minz potuz curare ne eueniat talia, si e libera hca huiusm uoluntate l. xij si merca aliunde utoz cly natura liby q pedet et futura fut, siue ea tm q mtratorie pnu hctz, siue etz definitiue, depedetz tm ab hoi g Jesu. Unde fit ut

casu uelata cet sui dactio is ea poet et deberet uenire et de pccari Sicut forit reu imo et hacteludare sperare atq. Peccare q a deo nu qui ita abso lute desinit gdenatioe Titu inquit fl cor. q 3 ut n p pccari ut beret recusare.

atq. p uiderit futurum qd glosu et deo debuit S Petru debuit uelle. n nega re Chru qm uice coitellez not for ut nega set alias n peccat cet nega do et No ce Vaz qz e qd in deo q gliderari q uoluntate q cedens q deo uolente oia auerbia puenit ut uolentes alia q no q gliderari pot

pedetia ce noby, ut plura. Vg. Comitans. q Statuit nro arbi z. trio cooperari oia opa nra: et Consequens q uult punire et beare z. gies pp merita. An ig go q n absq glesu nro sicut n o necessarios gformari nisi qd uoluntate dei atcedeto n aut ad Comi. uel Co se: uideat Vaz @.

7. par.

Atq ce vis uidet q uide oporteat n ea uoluntate q glorie diuina qd illos gformantaty maos ff e allatoz circa qd notat adhuc so q do dey uult nos aliqd uellere cu aliqd pcepit nos gformari debere absoluto uoluntaty actu gditionato tm ac impleto ite uoluntate qda poe illud nolle sub alia q pia uide notadi ut sup dictu e Deinde ut uoluntas pfecta q etaly esse de beat.

Hanc igitur scientiam ad actum applicatio adeoq[ue] generalis est s[ecundum] 2. par[tem] 8.
 3o recta cu[m] intellectu de rei bonitate et turpitudine fusiatur q[uo]d
 et sicut a parte rei e[st] 2o errans seu erronea cu[m] e[st] ratio iudicat[ur] 2o.
 in qua p[ar]te rei n[on] e[st] 3o dubia cu[m] veluti opinio notitia negativa p[er] 3a
 d[omi]ni nostri generalit[er] parti assenti[er] sed iter utraq[ue] unco[ra] h[ab]et
 sitat. 4o Opinioni seu p[ro]bilit[er] cu[m] alteri generalit[er] p[ar]tia[m] p[ro]p[ri]e p[er] 4o
 ex ratio[n]ib[us] t[er]m[in] p[ro]bilit[er] s[ed] cu[m] formidine opposit[is] 5o. Serup[ulosa] cu[m] 5a
 deus ob[er]as et p[ro]p[ri]et[er] titubat et q[ui] si subdubitat cu[m] an p[ro]p[ri]etate aii
 q[ui]m[od]o ad altera p[ar]te cu[m] r[ati]o inclinet. Quid[em] r[ati]o una q[ui] p[er] 6o
 o[mn]i[um] Speculativa a p[ro]p[ri]etate ab h[ic] et n[unc] s[ecund]a p[ar]ticulatis error[um] 2o 3o.
 Atq[ue] Loci t[er]m[in] Et p[ro]p[ri]etate n[on] abstrahit ab illis sed eas p[ro]siderat
 ut a liceat mihi hoc t[er]m[in] p[ro]p[ri]etate occasioe usq[ue] carit[er] 7o.

Hanc applicatio scientia e[st] s[ecundum] p[ar]te 8.

Hanc unamq[ue]

De his Nooib[us] in p[er]m[in] t[er]m[in] e[st] unicus ut utitas n[on] sit recta et
 g[e]n[er]al[is] ut utitas p[er]tu ea oportet q[uo]d formari g[e]n[er]al[is] aliq[ui]d p[ro]p[ri]etate
 dicitur q[uo]d dicitur det id agendu[m] e[st] p[er] ut a r[ati]oe t[er]m[in] q[ui]m[od]o im[er]it n[on] cu[m]
 aditu[m] regula p[ro]p[ri]etate. Cu[m]

3. par[tem]. Quid de his oib[us] sit t[er]m[in]dum?

Quod q[ui]de[m] e[st] adconer[er] ut hac sentia Varqu. d. 59. c. 2. n[on]
 appellat cat[er]olica dicitq[ue] opposita scilicet p[ro]p[ri]etate aliq[ui]d g[e]n[er]al[is] g[e]n[er]al[is]
 erronea Cu[m] de co[n]ter[er] iudicare licet. Imo p[ro]p[ri]etate facere ab oib[us]
 iure co[n]tra h[er]eticant[er] sumit ex n[on]o p[ar]m[in]ia ff. Hac igitur sub[er]no.
 Adverte t[er]m[in] op[er]i g[e]n[er]al[is] g[e]n[er]al[is] et[er] recta n[on] e[st] p[ro]p[ri]etate ab eo q[uo]d g[er]m[in]it[er] Op[er]i g[e]n[er]al[is]
 distinctu[m] neg[ati]o circumstantia necessario p[ro]p[ri]etate explicada in g[e]n[er]al[is] Cu[m] p[ro]p[ri]etate.
 t[er]m[in] illa obligatio ex g[er]n[er]ali p[ro]p[ri]etate facied[er] q[uo]d bonit[er]e Var sup.
 c. 5. n. 11. Val. d. 2. q. 14. punc. 4. Azor l. 3. c. 8. q. 2. et g[er]m[in]ij;
 n[on] aut[em] de special[is].

4 par: Quo qñ loco fundamti posito qd uttineta gscientia erronea me
Gna de recta n e opo qe qm dicere tu ce tra gteouessia hit ad hoc eiglo

Acto scientiae
conca ex inui
cibile uinculpa
bili qñ sit?

Quomodo uolent
fiat mala.

me ce recta q adq uoluntaty se gformatz gscientia ce inuicibili seu in
culpabili ignoratia errati bono et qñi obiectu eio seueru sit tarpe:
et qñtinet ad ita uirtute sub cuiy honestate obiectu qñonit uoluntaty
probaty ex opposito. Na uoluntaty tu se tñ in id qd raa qponit ut
mala, licet ex q bonu sit ab eo accipit race maliet sit mala. Rego q
uel absintety eio. @.

Dizi ce inuicibili ignorantia si gscientia errat ce uincibili sece illi
gformare d p tu moit. aut uinciale q qualitate tu uity subeioy
turpidine octuqponit. Tu iudicij qñu acceptat ite huiy uel illiy spe
cuiy eet si gtra recta gscientia ageret. Et ita sanitz ce S. th. q. 19. a. 6.
Kauar. p. ludig. Val. q. 14. pu. 4. Azor sup. Var. d. 60. ce et
ce pte qñtate dicit. anibz c. 7. ff. 4.

5 par:
S. ab inuicibilitate
errato gscientia
mala moit. uel
uinciale.

No solum ut se gformare uincibilitate errati gscientia ut dixi qñ qd et ab
eade sicut ab inuicibilitate errate discordare est mala mortalit. uel u
nihilitate in hac uel illa spe eo modo q paulo ate dictu e. H. V. g.
Ratic sanitz ce ff. 3. ne go Laboras ignoratia uincibili est p. p. l. x. y.
p. t. e. a. qd p. c. e. t. uel p. c. e. t. u. g. u. i. d. e. a. t. s. i. u. e. f. a. c. i. a. t. q. o. e. r. r. o. n. e. a.
gscientia dicitur siue n. f. a. c. i. a. t. d. e. t. d. e. p. o. n. e. r. e. g. s. c. i. e. n. t. i. a. i. d. e. e. t. d. i. c. t.
i. n. d. i. c. t. u. s. p. e. c. u. l. a. t. i. u. q. d. h. e. t. s. i. c. e. t. n. u. c. a. d. p. t. i. c. u. l. a. r. e. o. p. o. n. a. p. p. l. i.
c. a. s. e. d. e. s. i. s. e. r. u. p. u. l. g. n. u. l. l. y. s. n. a. t. u. e. a. t. e. t. i. p. s. e. a. r. g. u. m. e. n. t. a. i. n. g. r. a. t. i. o.
o. c. c. u. r. a. t. i. a. s. o. l. u. e. r. e. n. e. q. u. a. t. A. d. i. u. d. i. c. i. u. t. u. n. h. u. i. g. m. o. d. i. e. r. r. o. n. e. u. q. d.
e. u. r. a. c. e. s. u. i. t. s. u. s. c. e. p. t. y. u. o. t. o. d. e. p. o. n. e. r. e. u. q. z. i. t. a. l. i. q. u. o. r. a. o. a. b. i. l. e.
m. o. t. u. u. u. t. n. o. t. a. t. V. a. r. d. 6. 7. c. 1. n. 4. Q. u. a. n. t. u. i. C. a. i. e. t. E. q. m. q. d. a.
s. e. n. t. i. a. f. f. a. t. q. e. e. a. d. e. r. e. d. i. s. s. i. m. i. e. d. o. c. e. r. e. a. i. t. q. 19. a. r. 5. d. i. c. a. t.

Ad iudicium erroneu
regit aliquid ra
oabile motiuu.

intentione mala voluntate antecedente. ut bene S. Thomas
 q. 104. art. 7. ad secundum, et Vasquez d. 1. c. 8. ap.
 1. exempla q. se facile occurrat, ratio vero mox patebit

5. par:

Nam ut actus sit absolute bonus, non sufficit si bonus sit
 ex fine tantum ut altero illorum suum predictorum, sed
 debet omnia q. ad illu. spectat, esse bona: quavis e. gra.
 vis ut actus sit simpliciter malus, sufficit ea tm ex
 uno matu. causa e. ga. Et S. Thomas supra, ad tertium
 et art. 6. ad imum ex S. Dionysio ait: bonu. cau.
 salu. ex integra causa, matu. autem ex singulis defecti.
 bus; sine q. deficiat circumstantia debita suo q. appropia.
 te aliqua minime quoniam: sic e. malitia ex circum.
 stantijs defumit notat Vasquez in S. Thom. q. 104. art. 18
 art. 3. num. 13, dummodo, ut num. 14. addit, circumsta.
 tia actione aliquo modo respiciat. Nam si tm comite.
 re illa nec ullo modo afficiat n. poterit ad sig. boni.
 tate ul. malitia. p. tinere, ut cu. q. fuit aliquod op.
 ex uno fine pravo, et simul aliud op. n. ex illo eate
 fine.

6. par:

Causat autem circumstantia bonitate e. eadeq. e. p. p. p.
 tionatiter ratio malitia. In actione aliquando ut ob.
 iectu aliquando vero ut circumstantia: illud q. cu.
 obiectum sit circumstantia abest maneret velut indiv.

ferens aut cum mutat obiectum in aliud, ut verbi
gratia ex bono in malum: Hoc vero cum existentia
remanenti proprie obiecti malitiae vel bonitatis nova
addit speciem ita ut Vasquez dicitur s. 3. cap: 1 et 2.
Nam respectu remanentis e circumstantia licet respectu
supaddita sit obiectum: unde etiam resultat duo species
disparate quod habet peculiare ordinem ad rationem, nec
ita subordinantur et posterior operatur aut determinat
priora tanquam species infima subalterna: aliam enim
opus esset singillatim operari aliquo se commisit facere,
sicut u. g. peccando Clericum sed tamen commisit facere
legem in persona sacra quod dici non potest, et ita quoque
Vasquez cap: 3.

7. par. Cetera ad notanda vel supaddenda nova malitiae spe-
ciem, si sepe requiritur ut circumstantia sit per se et directe
volita; sed satis e indirecte et interpretative. Ador
cap: 4 q. 1. Valeria dicitur 2. q. 1. puncto 4
dixi primo malitiae specie. Nam de tribuente boni-
tate recte asserit Vasquez sup: in fine debere esse vo-
lita directe, cum actus virtutis ferri debeat in obiectum
ipsis per ipsa. Sed dixi non sepe requiri, ob id quod
diximus sup: par: 4 cap: 7. Non mutat
autem vel addit circumstantia specie quod natura sua
talis e et nulla operatur bonitate aut malitia, nisi cum

ia ante aliqua alia pexiffit, fed tm auget priora ut
minuit, et magna et parua, magis et ming. S. Thom:
qstne 16 art. 11. Vasquez dypne 24. cap: 1.

Porro ex oibz humanaru actu circumstantijs supra 8. par:
comemoratis pofat oet mutare ul sup addere noua ffene
plor, duas ultimas. Nam, Quomodo, cu actu specificat,
ut in rapina, ptinet aliquo modo ad fubftantia actus,
adeoq, n e nuda circumftantia. Se, quando, ex phia,
tur has alibi. Quod fpectat ad reliquas, Vbi
dat ffene facrilogij, furto, luxurie, ofufionis fanguinis,
extractioni gra rounitate rectie. de qbg alio loco.
Ite Azor lib: 2 cap: 4 qstne 2. Vbi etia addit. Quis
ffignificare conditione et qualitate opantis, Quid, quali,
tate, conditione et quantitate obiecti, Quibus auxilijs.
ul quod eligitur tanqua abile ad fine. Et Quomodo.
Modum quenda actionis.

Deniq, illud cu Vasquez dypne 30. cap: 4. num: 9. par:
24. notandu quafda ee circumftantias q ptinet ad
actione ff fubftantialiter ffem una ratione, ffadm
alia vero ee eide rationi accidentaliter, ut in abla,
hone rei facra, facra ee e fubftantiale actioni illi
quatenus facrilogiu e; quatenus vero furto accidentalit.
Ex quo ide num: 29 colligit, no ee iudicandas eas
actiones inuoluntarias ul n voluntarias, q ex ignoratia

age eiusmodi circumstantia accidentaria facta fuerit,
transi aliquis non fieret, ut in Eleemosyna data indo,
cto, ut paupi que dans putat doctu, no daturu si fueret
ce indoctu. Velot enim si vere sit paup, quia cu sub,
stantia actionis n ignorat n pff actio ce involuntaria:
paupitas aute et n eruditio spectat ad substantia Elec,
mosyna. Plura ille @.

CAPVT DECIMVM. DE ACTVVM VOLTATIS ELECTO:

RVM ET IMPERATORV MV:
TVR HABITVDINE QVOD BONI:
tatem et malitiam.

1. par: **A**ctus voluntatis duo affiuntur, scilicet: qd om
dicitur, et qd qd immediati pceduntur et chiunt
ad istam voluntate. vnde aco impati q dependet
hinc ab aco impio pat of exercantur ab alystis
pfectis, etiam qd a audito, ambalio, intellectu. Et
qti uniuersim fut b apud alior lib: i cap: 19. vel
le intendere, fieri, eligere, gestire et ali: ad
quos ceteri reuocantur, ut amor ad uello, desideriu

et ipse ad intentione, delectatio et exultatio ad fru-
itione. Ad hos autem educandos iuvare debet vo-
luntas et dirigi ab intellectu tu per apprehensione finis
sive simpliciter, sive ut obtinendi; tu deinde per app-
hensione seu ingitione et estimatione melioru, ad que-
rendu fine utiliu; tu demum per iudiciu quatu practica
sive impium de meliys q inventa fuerint approbandis
et eligendis: ad q impie si electione n sequatur fru-
tim executio accedit alteru q dicitur practice practi-
ca, executione immediatig attingens qua primig

Non potest tu voluntas immediate et directe ad 2. par:
agentu moveri ab alia alia tu interiori, ut ab app-
hentu sensitivo, tu exteriori causa ut stellis u. g. aut
herbis; qua d se ipsa et a Deo: moveri inquam, itant
cu voluntate aliqd aliud gerat actine, eius incli-
natione efficaciter indot. Sic Valentia dypne. 2.
qstae 4. puncto 4. et e certu. Attame indirecte
possunt alia quoq voluntate movere, quatenus nimiru id
q appetitus sensitivus ult ut a uult, ratio facile app-
hendit et voluntati pponit ut queniens ut inveniendi,
ens ipse: aut quatenus Angeli quippa, mediante saltem
fantasia, possunt intellectui pponere; et sydera corporata
efficere, ut aliquo modo relinquant in intellectu, ut pote
qui opatur dependentes a fantasmatibus corporis, et

sequenter in voluntate. Quia de re videtur Va-
lentia loco citato, et alij.

3. par:

¶ In præsuppositis actio interior et ea exterior q̄
illius ē obiectu et materia, consistunt in genere moris
enieu p̄ctm. in concreto, in abstracto vero plura quā
to in actione sūt plures specie differentes malitia,
et voluntas ferandi calicis, et furtu calicis sūt unū ta-
p̄ctm, sed duplici affectu pravitate, et idcirco in op̄-
sione, et duplex declaranda, q̄a ibi nō sufficit dicere
numerū actionū, sed etiā singulas malitias partium.
Patet res ex simili, nā unig ē et dicitur artifex,
etiā q̄ plures callit artes, quamvis pluribz artificiibz
æqualeat; et fundamenta totig ee moralis ē libertas
quā exterior accipit ab interiore in eode hōid d.
Atqz ita sentiunt Alor. l. 2. c. 6. q. 5. Vasquez
d. 24. cap. 2.

4. par:

¶ Illis vero exterioris nihil limitatis et malitia morali
addit actioni interiori efficaci, si cetera sit paria.
Ita S. Thom: q. 20 art. 4. Vasquez diff: 70.
cap. 2. et Alor q. 6. Dixi imō moralis q̄
pp̄ maiore fructu et effectu op̄is exterioris, q̄ ipsen
nō autē sola voluntate sequitur. Etō dixi

efficax, quia si voluntas efficax non est, adeoque si non operatur
quando potest committi sit aliquanto melior per se operatur,
et notat S. Thomas super et vasquez in p. i. Tertio
dixi si cetera sint paria. Nam utrobique oportet
esse pure intentione et perseverantia practice. Ratio effici-
tionis est quia involuntarium sicut non meretur poena vel
premiu in operando matu vel bonu, ita non tollit aliquod
de poena vel premio ut soluerit per Thomas: sit quo
voluntas est efficax quoad se defectu perfectionis ex
actu externo resultantis est involuntarium: ergo (u).

Confitentur tamen nihilominus est etiam operatur exteriori matu, sicut par:
quoniam actioni exteriori primario et per se generat malitia
pervenit ex obiecto, circumstantia, et ex operatione sua
per finis est, indeque ad interioria derivatur. Et
vertere quoque oportet in actibus reflexis voluntatis
et tamen nimirum voluntas ad finem consequendum, erigitur
a se ipsa proxime eliciendum, poenitentia a. g. et timo-
ris ad honorandum Deum nec actu impante ab impa-
to, nec hunc ab illius fine ulla accipere voluntate
et malitia ut notat vasquez d. 76. cap. 5. et
probat d. 51. cap. 5. sumitur ex S. Thoma q. 18.
art. 6 et 2. Nam impans non pendet in sua li-
bertate ab impante. Et tamen fit ut aliquis non
mereretur tamen supplicium quoniam daemon ex eo solus quod vult
poenare tamen quoniam daemon potest: quia illud dicitur: voluntas

pro facto reputatur ⁺ intelligitur de directis
actibus voluntatis, quibus directo ordine versatur circa opus
exterius voluntatis (vel alterius potentiae) non de reflexis.
Ide Vasquez citata dicitur 76. in fine. Neque
voluntas circa tale obiectum, est vere efficax. Ide
cap: 3. num: 14.

6. par.

Sed potest etiam unum et idem actus voluntatis, successi-
vo ex bono fieri malus et contra: posse aliqd affir-
mat Vasquez d. 56 cap: 2 num. 5 et 12. Probatur
haec ratio, si cui insipienti diceret missa interdica-
ta zelia et ipse nihilominus cum vitabili ignorancia
pesseret in sua voluntate dicendi, actus ille volunta-
tis incipit esse malus, quod antea erat bonus. Aliquando
inquit. Nam ut idem Vasquez d. 73 cap: 4. Exi-
piendi sunt quidam actus, et imo quidam actus Charitatis
Dei, et semper probabiliore sentiam: fidei atque spei sup-
naturalis. Hi enim nunquam possunt fieri mali eo quod
requirant alium absque supernaturali auxilio Dei. Ita
ea opera sunt externa ut blasphemia; sunt interna, ut
infidelitas quae ex sua natura et semper se considerata sunt
mala. Haec enim nunquam possunt fieri bona. Dico
secunda se considerata quia si malitia oriatur ex natu-
ra rei non tamen se considerata, sed cum quibusdam circum-
stantiis quae addeant et abdeant possunt, tunc huiusmodi opera
possunt mutatione circumstantiarum fieri ex malis bona,

ut scilicet hanc, auipera aliena, sicut suo loco uide-
bimus.

27.

CAPVT VNDECIMVM DE DISTINCTIONE RECTORVM.

Quae hactenus dicta sunt eo uerè p̄tinet ad de 1. par.
actis recti iudicare possunt. Quare expeditis comuni-
onibz oportet nunc q̄ta attingere magis in particulari de
actis ipsis id est humanis actionibz malis. Bonae enim
longiori tractatione à indiget. Prims aut notandum
est ex S. Thoma q. 21. et Valentia q. 16. Actus hanc
nã ex eo qd bonus ut malus est ad et diu rectus ut p̄tm, qd
univerſe definita transgressio legis sine aberratio et exor-
bitatio à lege et à regula. Carbo tomo 2. part. 1. lib. 3
cap. 4. Secundo laudabile uel uitupabile, sicut me-
ritorium uel demeritorium seu p̄m uel poena dignum. Quod
et intelligatur docet Vasquez d. 77. cap. 2. Bonum et
malum dici de quacumq; p̄fectione et eius defectu: sicut
uero et p̄tm dicitur de actionibz seu moralibz tum
naturalibz, in qm̄ sunt seu uel ut q̄ta sua regula,
laudabile et uitupabile seu culpabile de actionibz creatis
et humanis et liberis: meritum deniq; et demeritum
ut ex S. Thoma art. 3 et 4 sumitur et à Valentia

loco citato explicatur. De eisdem quatenus
fuit uel saltem esse possunt utiles uel commoda alteri
et haec dicuntur sequi actiones humanas.

2. par.

¶ Cum uero peccata uarie diuidantur, ut in originale
et actuale, in peccatum cordis, oris, et operis; in peccatum
comissionis et omissionis; in mortale et ueriale, nos
de duabus posterioribus breuiter aliquid dicemus. Nam
reliqua ut huc non spectat, ut ex iam dictis et deinceps
dicendis satis intelligentur. De illis tamen uideri potest
Nauarro in manuali studio 7.8.9. Quod ergo
ad peccatum omissionis attinet, cum id moraliter nunquam sit
in nobis sine aliquo actu qui sit causa et occasio illius;
illa actio quae se inchoat et secundum se non est
cum obseruatione precepti consistere, est causa omissionis
et ex ea reddite mala, quandoque elidit: ea uero
quae secundario ex illa priore elidit, non causa omissionis
sunt, sed ea mala, si abunde non sit. Sic Vasquez.
d. 92, cap. 2 et d. 93 cap. 2 num. 5. Carbo cap. 3.
Eiusmodi actio consistit etiam sedere, uicere, dormire &c.

3. par.

¶ Addit tamen Vasquez cap. 3 tamen proposita quae ipsa cau-
sam omissionis exterioris esse tantummodo unam omissionis
peccatum et d. 94. cap. 2. Illud tunc uere imputabitur
quis uoluntarie dedit causa omissioni et quod in eo gene-
re peccati in quo est ipsa ommissio: cuius tamen malitia mi-
nus uel augeri ex bonitate causae negat idem cap. 5. num.

19. Licet probabiliter affirmet Carbo dicto 15 da ait,
 gravitate facti omissionis sumi potissimum ex actu q omitti-
 tur. Et etiam Vasquez probat q ex causa ob qua omittitur;
 ex difficultate, ut ob metu mortis; ex maiore obligatione
 in summa ex materia et circumstantiis, sed sepe coeteris
 paribus. Imo putat idem Carbo in fine, q esse implabile
 q alij dicunt actu, unde legitur omisso, n' ee nata, si
 alius natura sua sit bonus, quando alius oio statuerat
 se velle oio committere. Quod mihi quoq; placet, se pona-
 re durare illud opposita, actuali huiusmodi n' sit vere cau-
 sa omissionis. Quod accidere potest in sententia Carbonis,
 qua dicto 2do ait, posse dari pura omissione sine ullo
 actu antecedente, ut si tempore danda q precepto Eke-
 molyne, ratio dicet ee danda, et homo nihilominus se-
 pcedat tu exteriori tu interiori actu. Et Ecce
 demum existimat Vasquez supra in fine, si omisso acci-
 dat existente distincta consideratione illis, ea aequali te-
 tra ee si n' adijt otentus, sine expresse sit voluta si-
 ne n' se q ex ignorantia inevitabili aut inconsiderati-
 one, ut etiam Carbo dicto 15. vide q dixi supra. cap:
 6. par: 3.

Mortale et veniale peccatum inter se differat imo q mor-
 tale tollat charitate q e vita aia; veniale tm impedit
 fervore illig. 2do q mortale sit qtra precepta necessaria
 ad salute; veniale qtra no necessaria. 3to q mortale
 gstituat ultimam finem in creatura, quantum scilicet amor etc.

4 par.

atura opponit et opponit amori quo Nig at ultimo finis
dilectio: Veniale vero n̄ gstituat, sed cū eo ad huc sep
maretur ordo ad primū amore charitatis dilectū. Dicitur
n̄. mortaliter magis amat creaturā quā creatore cū po
tig ab illo deferri velit quā creatura ut eius delectatione
prohāri aut abstinere. Quod differat ē conuētis opinio et
tanquā catholica sententia p̄tate à Valentia d. 6. q. 16. puncto
1. Quod vero sic differat, aherit Valquez. d. 145. cap. 4
nec habet difficultate. Vide tū Carbonē cap. 6. Vbi etiā
dicit diuisione peccati in mortale et veniale ē accidentale
nisi peccatum sit tale ex obiecto, tunc n̄. ē necessaria et
specificā. p̄.

5. par.

Et aut peccatum illud ex suo genere adeoq; ex obiecto
veniale q; charitate p̄xi aut p̄xi p̄ se n̄ grauitur laedit;
Mortale vero q; p̄ se laedit grauitur, ut q; committit gra
uitates Theologicas, gra iustitiam et religionē; ite q; p̄
net ad luxuriam et fornicationē rei bonae ḡtentū. Et Ita Alex
lib. 4. cap. 9. q. 8. Ad differenda vero mortale
à veniali sive ex suo genere sit tale sive ob imperfectionē
liberationis, sive ob caruitate materiae tradit Valquez ma.
3. has regulas. t̄ria. Ut videamus quarta in liberatione
et mortale peccat. Et ut attendamus quantitatem ma
teria. Plerumq; n̄ à sep̄t̄ facte in iuramento à ser
torio falso paruitas rei excusat. Itē. Qualitate peccati
ip̄s, ut, sine reali nocere. Et In rigore sex rationes
peccati. Ita iudicium scientiae et doctorū et prudētū

honore hominum de peccato aliquo.

Et quamvis ut recte Vasquez d. 145. cap. 2. in fine 6. par.
 voluit. peccatum ex suo genere veniale non possit fieri mor-
 tale propter nimiam libidinem seu affectum nisi sit causa uolun-
 di peccati aliquid notabile; cui addo nec propter solam multipli-
 cationem nisi haec inducat graue peccatum peccandi mortaliter
 quod aduertat ut facile aduersari possit: pro accideris tamen est
 et imo quod modo magis accedit libertas rationis et cognitio. Et
 pro materia sequentis peccati venialis est grauari cum materia
 precedentium peccatorum ita ut quodammodo reputetur pro una fiat
 in bibendo saepe licet parum. Et sic cum graui mortis pe-
 cato aut legis graue conueniatur, aut in fine mortaliter
 mala referatur, aut si propter illud est primum in eo consistere
 ultimum finem: quod transgrediat, et sit paratius transgredi pro-
 ceptum graue. 4to. Ob ignorantiam erroneam ut dubiam, quemad-
 modum dicemus postea. Ita quoad unum et eundem modum vel
 quibus uti supra et d. 146. quoad ceteros uero doctores
 communiter. Plura de peccatorum differentia colligi possunt
 ex dictis supra cap. 9. De quibus uideri licet Carbon: cap.
 6. et sequenti, plura forsitan dicemus alibi.

CAPVT DVODECIMVM.

DE

DE PECCATORVM SVBIECTO ET MULTIPLICATIONE.

Sensus tituli patebit ex his q̄ dicente. Ergo quæ
subiecta de peccatō in voluntati et aliqua etiā n̄ sūt
intellectui, ut heresis, et appetitui sensitivo ut ira; sed etiā
a externis sensib⁹ et membris corporis, ut facta reale
et huiusmodi prohibita q̄ mala. Ita Arz. lib. 4. cap.
21. q̄ 1. 2 et 3. Quod tñ sic intelligendū ē, ut si pravi
mot⁹ appetit⁹ sensitivi calidiorē potentia auct⁹ n̄ sint
voluntarij, nullo modo sint peccata. Non n. ee mortalia,
ostat ex fide gr̄a hereticos hui⁹ temporis, et videre ē
apud Valentia d. 6. q̄ 4. pari. 2. Ileguero etiā ee
nialia ee certe ē ex illo S. Augustini apud Gratiana
causa 15. q̄ 1. Uq̄ adeo peccatū voluntariū natū ē, et
nullo modo peccatū sit, si n̄ sit voluntariū, explicitē sicut
et implicitē. Et tunc dicunt⁹ mot⁹ imo primi, sicut et
primi si sint leuiter voluntarij. Motus enī imo imo
et recte notat Arz. cap. 5. q̄ 3. Vocat⁹ is q̄ s̄m, se-
cundo vero imo q̄ plerū rationis deliberationē antecedit.
Quam motū differentia etiā in ratiōe et voluntate ē,
sini posse variis de causis Arz. q̄ 4.

fere quoz ex plurimoru sentia ait Vasquez d. 7 par. 2
 107. ap. 6. nulla de mortale peccato in genera voluntatis
 nisi cogitatio aliqua expressa ut salte expressa dubitatio
 seu scrupulus de malitia morali opus ut illig piculo
 pceserit alias inconsiderantia censeri non naturale, nec
 illu genere quantumuis longo tempore durate de mortale
 le: sufficere ta ghdratione malitia ut piculo in uni
 uersa, quamuis Almaino et Corduba ab eo etati doget.
 putantes deliberatione censeri quoq. imperfecti, ex defectu
 particularis, ut q. appareat duntaxat matu in genere; ut
 ex defectu firmitatis q. raso iudicet cu formidine aut
 ex leui gicctura cu impotentia habenti pleriq. iudicium.

Sensus Vasquez de peccato mortali.

At magis Vasquez ex Caietano et Nauarro a se re, Cuid sit
 latis dicit plena deliberatione eo illa q. e. similis aduer
 tentia hois plene a somno excitati, imperfecta uero ee
 ea q. finitit a aduertentia n. plene excitati a somno.

Cuid sit plena delibe ratio.

Haec de subiecto.

DE Multiplicatione loquendo ea parte q. interig 3. par.
 gsumante, ut adiu, haereticis, no gtinuantur sed tot fut numerus
 numero q. fut affectu voluntatis physice et secundu sub
 stantia diuersi: ea uero q. gsumante exterior, ut homi
 cidiu, furtu et similia gtinuantur p. opus aliq. externu, a
 voluntate impate, ita ut affectu voluntatis licet inter rup
 ti et saepius repetiti censentur uniu. numero peccati, si
 Nauarro cap: 6 num 16. Vasquez et 75. cap: 2 et alij

phisicus peccatoru inter gsumato.

VBI EST

(Faint handwritten notes on the left margin)

In prioribus si interruptio sit brevis interveniat
absq[ue] speciali advertentia rationis et voluntate ut n[on]
certat[ur] moralis putat Suarez tomo 4. d. 22. num.
fact 5. num. 11. ea n[on] necessario q[ui]tenda modo aliq[ui]s
op[er]ante ut p[ro]t dicendo dicitur nitate g[en]sus. u. g. aut
delectationis ut num. 15. addit. In posterioribus vero
q[ui] voluntas fiat interior et expressior, n[on] variat numeru[m].

numera actio
non variari

ad hunc in genere moris et notat Vasquez num. 5. du-
modo affectu voluntatis durante exteriori q[ui] p[er]maneat.

As par:

NON dicitur aut p[er]manere huiusmodi affectu, q[uo]d et
expresse p[er] contraria voluntate explicat et aliq[ui]d inte-
rent q[uo]d a prima voluntate mala nec p[er]ficiat nec
accipit malitia salte mediate et remote. Atq[ue] ita in-

4° modis ruc
calet intozu
pity affectu uo-
luntatis.

terumpit[ur] mediate ac renovate, imo p[er] expressa volun-
tatis retractatione ut diximus. Ita p[er] somnu[m], q[uo]d tunc no[n]
manet actio p[er]fecta. Ita p[er] naturale ing[er]atione et ob-
litione finis ut malitia cui[us] etia[m] in g[en]se, rane cui[us] ce-
ssat aliq[ui]d indifferens fieri, cessante tunc actione morali.

Ita q[uo]d m[er]ite q[ui] ex alio fine nec ullo modo ex p[ro]p[ri]o,
re q[uo]d illa n[on] g[er]net malitia prioris. Ita idem Vas-
quez supra cap. 3. Armilla verbo p[er]fectu[m] num. 4. plu-
resq[ue] alij apud Alor cap. 4 q[ui] 4. Ratio e[st] q[uo]d tunc op[er]e

Relectio actio
in p[er]fecta de p[er]fecto
affectu.

ad hunc a g[er]nuat. vide par: sequenti in fine. Atq[ue]
ex his patet imp[ro]babile e[ss]e fortiam illos qui volunt

Conclusio 2^a A. de sena.

Probat ex script. 1° ad Cor. 15. c. qd faciet inqt S. Pau.
q baptizatz q mortuus, si mortui n resurgunt hoc e q se affli-
guet ieiunijs uel alijs modjs ad libertates mortuus, Hanc ee
legitima interpretatione gbat ex c. 12 S. Luca. ubi dicit Chy
baptismo hco baptizariet q modo coarctoz deince impleat, et Job.
4. pane tuu et unu sup sepultura iusti gbitio in qm fmo
obxero nri ut la ceres nutruq illis elec meris suis sacrificijs
apud Deu aia iusti auxilio sit

Con

Conclusio 3^a

Anima purgatorij tut certissima de sua salute aeterna Eui
e q a in iudicio pticulari suprema et inextingibile acceptat se-
tia. tu et. tu etia gauides se in oia Dei ee q certissima
pion e aeterna salutis.

Conclusio 4^a

Comune purgatoriu et intra uiscera terre inferno qdima.
Pbat. ex illa oice Felia. in missa Libera qsumq Dne aia
de sanctozu de poeny inferni et de qtu co lacu. Certi ee
aatoru inferno nemo liberat

Conclusio 5^a

Iustij En de Cai V. G in documentu et eptu uiatoru subide
aie ibi habet suu purgatoriu ubi peccarunt Probat. ex gto.
qbatissimis SS Patru Greg! 1 q Dialogoru c. 40 Petri
Damiani R miraculy sui temporis et alij.

2.

Conclusio 6^a

Purgatorij poena n̄ cut ppetua et hoc gelusio deducit
ex p̄ncipij fidei q̄m̄diu aut durant. Recte aut Berlar ming
no nisi t̄m̄p̄e definiri p̄oc. Ex historijs s̄m̄e p̄batissimij
q̄stat q̄sta aias 100 annos et a p̄ly fuisse et fauet Ecclie
p̄p̄ij q̄ officio sudatoru religiose celebrat atq̄ ante 400 ann
destructoru nisi iudicaret quot annis sibi annus detineri p̄oc
hoc nunq̄m faceret

Conclusio 7^a et ultima.

In purgatorio ionis n̄ tollit maculas p̄cc̄u venialiu
sed adq̄ amoris Dei et patientie qm̄ aia elicit du poena sibi
inflicta acceptat patienter ionis vero du affligit poena reatu
cluit

Caput Tertium?

Obiectioes sedariozu melioze

Purgatoriu uno ore infidelu heretici, et fabula ex planti r̄ude
te desupta appellat cu ipsi suu r̄uagetu ex cygta afinariu acco
p̄s̄e videat. Caluing l 3 institutiou c 5 906. it aduersy purga
toriu stomachat. Purgatoriu ingt est exitialis Sathana q̄u
Et qd Chi cruce euacuat qd ḡtumetra dei misericordia
irrogat qd fide n̄u euestit Lutherq̄ diu p̄rothens. Ea de ro
cat impatura r̄ixidola ad Valdeses.

Probatu a dicta his ratio

1^a nunquam leuiter in scriptura sacra purgatoriu qd nullu e Respondeo
distinguendo antecedens no leuiter ista uox purgatoriu in sacra
scriptura q dicitur; n leuiter res subiecta istiuor nego antecedens
una cu gsequetia Respondeo q argum^m ab autoritate negata
in philia nihil concludere Vg. apud Cicero n leuiter ista uox
q n e latina

2^a Sequitur Chru n eo solum et uenit nru saluatore sed nos qd
una sette op^e et nos ipse saluans adeoq nos n penit^e de ore gram
Respondeo negatosequela na sine gra q nobis datur ob merita solis
Chru nec opa satisfactoria exerceamus nec aliter exerceamus quic
qm ualeat ad uitena uita assequenda illi qd soli gloria manet q
q ay uy et aptitudo satisfaciendi in satisfaciende

3^a Chru satisfiat aplime q nobis facta culpa qm q poena na illis mors
fuit ualoris infiniti ad nocendu et satisfaciendu qd nulla nobis re
manet poena luada qd frustra purgatoriu potit Respondeo si hoc
q dicitur quidquid ualeat getu id eode modo poena mortaliu itura ad
infernu na ex inferno nos Chru aplime liberant deinde nemi
na ee natiu damony na Chru plenissime nos abseruit libertati
Veru igit e Chrum dnum aplime satisficere q oem mortaliu culpa
et poena sed illis satisfactio ut sit, det unicuiq^e officium ad sa
catis aut ad culpa qd tollenda p absolutioe sacordoty; ad tollenda
poena aut p ppa satisfactioe q satisfactio oem in sua get^e
meritis Chru seu op gra data ui meritoru Chru

Sunt in 2^a uia finale, teste scriptura; altera lata⁹ a dicit ad
 morte; altera agusta⁹ a dicit ad uita go n datz, tertia⁹ uiri pur
 gatorij ignis. Respondet q^o d^o a teccedens et neccado g^o que tra na
 purgatoriu e ipsa agusta uia; ideoq; q^o in hac uita⁹ deposita n
 fuerit p^ota in illig a gustys deproi det. *o*

Caput 2° Doctrina Christiana.

De spe et sperantij reb⁹
 Tradita fuerit hactenq; a uere Christianis hoc e Catholicis oib⁹
 fut crededa⁹ uel implicite uel explicite; Ita tepp et c^oo postu-
 lat ut ad p^ota da tra se amg^o e ad eas re explicada⁹ q^o Catholica
 religio hieoz suis cultozib⁹ q^omittit et sperare iubet tu in hac
 p^ota tu in futura uita⁹ Dulcissima e spes sed res dulcior, spes
 tuc cebat, cu res p^ota e itaq; neq; in coelo e ulla spes mag in
 inferno. n in coelo q^o q^o nos speramus ia possidet; n in inferno q^o
 q^o nos timemus ia inuicibilib⁹ get. Hae uirt⁹ Dauid⁹ in uocessitas
 letissimas q^o uice cogebat. Latatq; su in h⁹ q^o dicta mat
 mihi in domu d^oni ibim⁹ Virt⁹ hae magnanimit⁹ q^o uice
 q^o ihu Deu trinu et unu sibi q^omittere aude⁹ in p^opetua p^octiu
 A q^ocuq; ad u sine in hac uita⁹ fut neccaria seu corporalia sint
 seu spiritualia Hoc e^o caput Ch^ou⁹ p^ohilosophia⁹ h⁹ s⁹u p^otas
 partio mur. 1° de ipsa uirtute spei q^oomg. 2° de falsa spe seu p^ostioe
 hereticoru 3° de effectib⁹ uoc⁹ spei q^o de reb⁹ sperad⁹ q^o d^o deniq;
 5° de orado⁹ D^ona et Ang^olica saluatioe q^o fut 2° maxima
 spei in reb⁹ q^o s⁹it m⁹ ad e⁹ et auge⁹ da instrumeta

Pars Prima

De uirtute spei supernaturalis

Vita Christi inquit B. Hieronymus si secunda euangelium uocat cruce atq; martirium. Alij u. SS. Patres Christi uita turbata mare uocat periculis tetationum et afflictionum fluctibus uoluta. In his totis fluctuationibus necessaria e anchora q; Christiana nauis in maris turbinibus firma consistere possit et eu B. sol dicere. Et si me occiderit in ipso sperabo. Haec anchora e spes uirtus supernaturalis et infusa a Deo cu homo fuit baptizatus a christo. Ita pingi solet uirtus spei sub schemate uirginis nauis anchora gestantis. Ut n. raris anchoris frustra fuerat in nauem uentis. Ita in animo spei solidata nihil potest seu demonum seu calamitatum uentium patitur. In Martiribus q; omnia tormentorum genera inquam epulas edicunt. Contra u. hac uirtute destituti sub desperatione illi mortales q; in inferis carnifices sunt et in oes q; animo neglecto operibus ggerentibus nimis occupati satis eni da re ostendat se parua spe in Deo quid sit et poterna de nobis cura. Hec constituta Dominus Horretici q; quibus in actu spei deuorasse sibi uideat ne mica in spei supernaturalis get et in sea Probans.

Definitio spei exponitur?

Spes autem Canis Episcopus diuinitus infusa q; qm certam cu fiducia uirtus salutis et eterna uitae bona a Deo expectant. Hoc e pstantia qda auitas uoluntate hominis

baptizati habilitas ad speranda sit alijsq. ea q. ad salute et gloria
 fut. necessaria. diuino a. p. l. i. a. s. e. q. u. e. n. d. a. Per illa. v. b. a. d. e. f. i. n. i. t. i. c. y.
 ¶ **D** i. u. i. n. i. t. y. i. n. f. u. s. a. ¶ **D** i. s. t. i. n. g. u. i. t. h. e. a. b. a. l. i. s. v. i. r. t. u. t. i. b. y. a. c. q. u. i. s. i. t. u. r. ^{distinctione ab}
 q. studio et exercitatioe utcuq. acq. p. o. t. u. i. t. q. u. i. s. e. t. e. p. a. t. i. a. s. p. e. s. v. i. c. t. o. r. i. e. ^{oib. v. i. r. t. u. t. i. b. y.}
 s. a. n. i. t. a. t. i. s. c. o. p. a. t. i. e. p. r. a. d. e. t. i. a. r. u. q. u. i. q. u. i. e. t. h. a. s. i. n. e. C. h. r. i. g. r. a.
 p. e. f. f. e. a. c. q. u. i. n. e. c. i. n. p. o. i. n. t. n. e. c. u. n. q. u. i. p. o. t. u. e. r. i. t. a. b. u. l. l. o. q. s. i. m. u. l. d. e. g. n. e. e. t.
 ¶ **C** e. r. t. a. c. a. f. i. d. u. i. ¶ **I** n. t. e. l. l. i. g. e. c. u. c. e. r. t. i. t. u. d. i. n. e. m. o. r. a. l. i. n. o. n. e.
 t. e. p. p. r. i. o. r. a. u. t. i. d. e. i. d. i. u. i. n. e. h. o. c. e. t. a. l. i. c. e. r. t. i. t. u. d. i. n. e. q. a. l. i. t. e. r. h. e. g. r. a. n. p. o. t. e. r. t. e. r. t. u.
 n. e. n. u. l. l. o. s. t. u. u. i. u. e. r. e. t. i. n. t. e. r. r. y. u. e. r. a. e. t. d. i. u. i. n. a. s. e. e. h. a. b. u. i. s. e. q. u. i. n. i. s. t. i. l. l. a.
 g. l. o. r. i. a. q. u. i. s. p. e. r. a. u. e. r. u. t. i. a. n. i. n. i. n. t. e. r. n. o. s. e. r. u. l. t. i. s. t. a. d. e. o. q. i. l. l. o. r. u. f. i. d. u. c. i. a. c. e. c.
 t. a. n. f. u. i. t. c. e. r. t. i. t. u. d. i. n. e. i. n. s. a. l. u. b. i. l. i. t. a. t. y. ¶ **P** e. r. e. a. v. e. r. b. a. ¶ **N** r. a. s. a. l. u. t. i. s.
 h. o. n. a. ¶ **I** n. t. e. l. l. i. g. e. d. a. s. t. o. i. a. ¶ **E** n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. q. u. i. s. i. c. i. t. u. a. t. i. a. q. u. i. s. h. a. c. u. i. t. a. n. o. b. i. s.
 n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. s. t. a. d. e. t. e. r. n. a. s. a. l. u. t. e. t. a. d. e. s. e. q. u. e. n. d. a. ¶ **Q** u. i. a. s. t. u. i. c. t. y. u. a. l. i. s. g. r. a. d. e. i.
 p. a. s. t. o. r. e. s. s. a. c. r. a. m. e. n. t. a. ¶ **I** n. i. l. l. y. u. u. o. c. i. b. y. e. t. e. t. e. r. n. a. e. u. i. t. a. h. o. n. a. ¶ **I** s. t. a.
 d. e. i. u. i. s. i. o. n. e. s. e. u. g. l. o. r. i. a. c. o. r. p. o. r. y. e. t. a. i. a. s. p. e. t. e. r. n. a. s. p. e. r. a. r. e. i. u. d. e. m. u. s. ¶ **C** u. d. e. i. n. d. e.
 a. d. u. i. t. ¶ **A** d. D. e. o. e. x. p. e. c. t. a. n. t. y. ¶ **I** u. c. t. a. m. u. s. f. i. d. u. c. i. a. i. n. n. o. b. i. s. i. p. s. i. s. a. u. t. i. n.
 n. r. i. s. u. i. r. i. b. y. e. t. i. n. d. u. s. t. r. i. a. g. l. o. r. i. a. r. e. b. e. n. e. m. a. r. c. y. n. e. r. n. s. a. l. u. a. b. i. t. n. o. s. s. e. d.
 b. r. a. c. h. i. u. d. n. i. e. t. g. r. a. d. i. u. i. n. a. a. l. i. n. o. s. s. u. p. a. s. t. r. a. f. e. r. a. t. s. i. t. n. i. s. n. o. s. n. r. e. d. d. i.
 d. e. r. i. m. y. i. n. d. i. g. n. o. s. ¶ **P** e. r. i. l. l. u. d. d. e. n. i. q. ¶ **E** c. u. m. f. i. d. u. c. i. a. e. x. p. e. c. t. a. t. y. ¶ **D** i. u. i.
 g. e. n. t. s. s. p. e. s. a. f. i. d. e. e. t. c. a. r. i. t. a. t. e. q. u. i. n. u. l. l. a. s. p. e. r. a. t. n. e. c. e. x. p. e. c. t. a. t. q. u. i. a. s. e. d.
 f. i. d. e. ¶ **E** n. c. r. e. d. i. t. c. a. r. i. t. a. t. y. ¶ **E** n. d. i. l. i. g. i. t. d. e. h. a. c. s. e. e. u. e. r. a. i. t. a. ¶ **P** a. u. l. y. a. d.
 ¶ **H** e. b. r. e. o. s. h. c. o. n. f. u. g. i. n. g. a. d. t. e. n. e. d. a. ¶ **Q** u. o. n. t. a. s. p. e. q. u. i. s. i. c. u. t. a. n. c. h. o. r. a. g. a.
 b. e. n. g. a. i. e. t. u. t. a. a. c. f. i. r. m. a. ¶ **E** t. ¶ **P** e. t. r. y. 1°. ¶ **E** p. i. s. t. o. l. a. c. i. ¶ **R** e. g. e. n. e. r. a. t. i. i. n. g. e. t.
 i. n. s. p. e. n. u. i. u. a. e. r. e. p. u. r. e. d. i. c. t. i. o. e. m. ¶ **4**. ¶ **S**. ¶ **C** h. r. i. s. ¶ **D** a. u. t. e. p. e. r. i. s. t. a. s. p. e. s. s. u. p. e. r. n. a. l. i. s.
 a. l. t. e. r. a. f. o. r. m. a. t. a. s. e. u. u. i. u. a. d. e. q. s. a. c. r. a. s. c. r. i. p. t. u. r. a. ¶ **S**. ¶ **P**. ¶ **S**. ¶ **n**. ¶ **g**. ¶ **f**. ¶ **u**. ¶ **n**. ¶ **d**. ¶ **i**.

hæc sepc̄ caritate ē giuncta Altero informis et mortuo diali q̄
caritate formata n̄ ē et hæc ē in oibg catholicis existetibg in statu p̄
mortali q̄ nisi recipiat iplos ḡfudet.

Caput. 5^m.

De falsa h̄e hereticoru seu
vera p̄sumptioe

Si quis catholicis deceptoris q̄ se euagelicos dicitat ulla in re
ostendat se minime euagelicos id certe clarissimū faciunt in fidei et sp̄i
explicatioe et doctrina nā h̄e h̄et ipsi dogmata. Sp̄es v̄ro ē in dubia
fiducias de gloria celesti p̄ Ch̄m nobis data. It̄e sp̄es uera ē certina
excludes dubiu et omne timore. Tertiu p̄cepta Dei n̄ p̄ouit reuerti. Ha
zilia illi dicit et curat. In ea script. aut et ip̄m euagelium h̄e ḡradat
q̄ dicit se n̄e deū et māda ei n̄ custodit. m̄ lax̄ ē et māda ei q̄ eam
n̄ t̄. Qui timetis Deū sperate in illū. Christiani ē. Spera in Deo
et fac bonitate q̄ mult uita diligere et dios uidera b̄os declinet a malo et
faciat bonū. Et Ch̄m ip̄e ita res allegat. etate p̄fati sicut pater v̄rg
in certis ē. Ex q̄b Clarissimū tit̄ q̄les euagelici s̄t q̄ eimodi a r̄p̄p̄ona
directa euageliorū p̄uogata. Et catholicis dogmatibg uolunt. Dicit
Dicenda ioibg breuiter 1°. Nullu hereticū cuiusq̄ secte
f̄t h̄e sp̄i ueritate confesa et sup̄naale sed a d̄ finem ueritate m̄
et n̄aalem. Prima q̄bat. Sine fide sup̄naali et diuina nulla sup̄na
ali ueritas h̄et. Sed nullus hereticus h̄et fide sup̄naale ē ut h̄ereticus
lib. doctrine h̄ereticus q̄batu fuit q̄ n̄o nullu hereticus h̄et sup̄naale sp̄i
et ingusa. Prima q̄positio patet q̄ fides ē fidamētu et

Jo. 1° ē

Deū p̄ph. 36.

Phel 35.

laty e illud n applicare etsi rāo opposita n pot solui et ce impeta
et libitofiat. Eoqd rāo erronea n heat i se deliget sed tm i te
no acceptatu qd e ipehabile et fuso ostedit Vaz 3. iode consequitio
ffo e et 3. w.

Ratio erronea
n get in se u do
liget.

Et uero discrimine iter gscientia q culpabilit et ea q i culpabiliter erat
Alia eni obliget negatiue. ioe ne faciam q tra ca; hac uero positioe id e ut
et faciam secund. ca. ita Vaz d ubo ce n q et 7. qd nullu obligat
a potu qd tm fieret si prior obligat et positioe qd certu e obligare
negatiue. w.

Dixime inter
gscia culpabili
ter obinculpa
biliter eriate.

Sed ut magis e potu se q a n se q exortato culpabili gscientia iede Vaz
Et n ro aspedet aliqd hoc aliqd illud magis minus e. Si eni ptes
maliudu e ut iucentia; in certomag in certuena necessitate no que
do gscientia peccat mort. saluo tm uenialib. et qtra si iudices e
ueniale n ferari addita ordinaria elemosina tuado peccat graui
qui n ferado. w.

non sequendo
gscientia q nicho
du ut puenat
aliqui in extrema
necessitate eo potu.

Sed qd si oprans gra gscientia nec de mort nec ueniali cogit
Ator q s et Vaz sq e s n ro existimat tate peccate mortalit
eoqd se exponat pculo ita peccadi Nauar. pralu. g. n. g. et Val
ffo sed quid uatet peccate tm uenialit nisi materia sit p se morta
lis. Nisi uidetq moraliter uo fieri p se, q n e aliqui actermit
aut salte uenialit. dubitet de qlitate pti. Deinde si qd sit facty
ad potu mort. ppetradu ce qd locu hie priora sentia; si uero
difficily posterior; Et ita qd qd sunt im mortato gscie multo
pbabilior uidetq Nauar opinio.

7. par.
Quangtra gscia
si nec de mort nec
ueniali cogitet
peccat mortalit.

Deniqz hac de ijs q ex actuali errore opant accipi debet: s e de ijs
I En ex habituali. Quaty est q falso psumat ce potu si quis fecit

8. par.

barba ea in fricare aliquid illius cogitatione et memoria
 hic non peccaret. *Ar. 1. 2. Vig. d. 60. c. 5. n. 13. q. redē dicitur*
 gratiam non potest & verum, tu ob id ad de intus uicualū dicitur sup.
 c. 2. 8°. Tu quoque habet non caat potu nisi actu influendo in illu
 aliq. dia infidelū epā cōcepta ut pote dea exzona de huj diggēcia
 sep habetū n actu maneat

*habitu n caat pec
 catu nisi actu
 influendo in illu*

CAPUT XVI

De dubia et senfubosa conscientia?

1° par. Quid utraq sit dixi pcedeti cap. 8° 10. qd go de dubia huc opans
*Opans cu dubio
 pra ctico peccat cu dubio p active idē dubitū a hic et nunc huc opans peccat mort.*
 mort aliter aut
 ueni p rōe dubij
 aut uenialit. q rōe dubij et in cogne potu de q dubitat sicut dicitate
 dict. sup. Acap pce. 8° 4° Ita huc d. 6° c. 12. s. q. Faqm certu adu
 existete taligēcia dubio elioēda ad tutiore pte sine tury sit huc facti
 Rāo utriusq. e q q n opate hoc ipse uult pte qd se exponit pculo p cōm
 iū. In dis. 67 c. 2 n. 7. faldē cu assensu tenui bene pcepto alia
 idē En dis. 67 c. 2 n. 7. faldē cu assensu tenui bene pcepto alia
 pars elioi pōt n 3 elioi pōe adigēdo mingtuta Et Carb. par. 1. s. c. 14. dic. 3. excipit
 casu q alig. se Aati debeat resoluee nec tēp ad suppetat hic n si
 p tenocata uel incoastatia inuicibile, se de te mmanet a pte mi
 nū p bante, excusatur a poto. Alias q Et absq poto a tōe qnit.
 hoc det facere

*In gēcia dubio
 pars tutior elige
 de huc tury sine
 facti*

*Quo mingtuta
 pars elioi pōt*

*Quo ab q p dō
 actione mītare
 hoc det facere*

2° par. Quod nq dubitet utru ex p pty q utiq timet sit mag det
 23. pty post diligētia pōsk uel alio adhibita ne peccet illud elige qd ipso
 go mingtuta
 elige n sub mē
 hū. Alias si mag eligat peccabit grauitor uel leuitor

Secundū quā sitate occidit si uero utruq; apparet eade pt sine
 pōto utruuis elioera. Ita Vaz. d. 66. c. 4 n. 5. **Q**uātm̄ intelligēdu
 ē in casu qd dubiu sit astu ex iōno rēta incibili. na sicut unibili. **D**ubiu ortu ex
 iudicadu utiq; (p. c. col. ff. 4. s. q. de eo qd ex cōte ignoratia esset. **ionorantia** uā
 et q; quēter ne ut eoz; ex p. te peccat oportet eū modo citato paragra. **stili**
 & applicatōe pōta dubiu practica determinatē iudicādo aliqd sic. **Ne ex ignoratia**
 et nūc sibi licitū ē n. obitate speculatio dubio et a ex eo forsa remanet **uincibili et inuic.**
 formidine. Ita ut notat Vaz. d. 5. c. 1. ubi dicitur dubitatio atūso modo; **peccat oportet**
 et idcirco n. ē necesse qd illa deponat; hanc quoq; deponi sē p. q; eū ea rēte **practica libūde**
 apparē etia n. sēquod tūcōre parte. **pōnerē.**

Dubiu ortu ex
 ionorantia uā
 stili
 Ne ex ignoratia
 uincibili et inuic.
 peccat oportet
 practica libūde
 pōnerē.

Notadu. n. ex DD gmunite, p. c. p. a. n. desumi tūc ex **S. par.**
 uitate rēgēdu sē. Itū dicit ex modo quō illa hōi moralitē inotēre **Principiorum**
 p. t. indeq; fieri pōt ut ex p. c. p. i. n. t. r. s. q. h. b. e. a. m. g. a. s. t. u. et ex t. r. **practico uicōre.**
 s. q. d. i. b. e. n. u. d. e. n. a. et c. a. d. e. r. o. Si dubitas de iusticia belli p. c. p. i. s. **Principiorum**
 sui ad id euocat; licitū militat; uel an eoz; bona fide esse ex p. t. **practico uicōre.**
 forte sit sustinē p. t. eū utinē. Alter. n. n. b. i. t. i. p. r. i. c. i. p. i. o. i. l. l. o. i. n. d. u. b. i. o
 e. i. a. r. q. n. a. u. d. i. t. a. t. i. m. i. s. p. r. o. d. o. t. i. a. s. u. p. i. o. r. i. s. a. t. i. o. n. e. s. u. a. d. e. a. t. **V. u. d. o. b.**
 e. q. j. u. e. l. n. i. s. m. a. i. s. d. a. u. e. o. b. e. d. i. e. n. t. i. a. q. u. e. n. o. b. e. d. i. e. n. t. i. a. t. e. r. t. i. o. s. a. u. d.
 i. n. d. u. b. i. o. p. r. o. u. e. n. i. a. t. C. a. r. b. s. u. p. r. a. d. u. b. 4; uel nisi in rē m. i. s. g. r. a. u. e. o. n.
 o. b. e. d. i. e. n. t. i. a. c. e. d. a. t. u. t. e. u. r. e. s. i. t. o. r. o. g. a. t. z. d. e. q. a. l. i. b. i. **V. i. d. e. i. n. f. r. a. c. 2. s. ff.**
 30. in dubio in qm p. a. r. e. u. ē s. u. p. i. o. r. i. u. a. l. t. e. r. i. s. t. o. i. n. d. u. b. i. o. m. e. l. i. o. r. ē. **I. n. d. u. b. i. o. p. r. i.**
 p. o. s. s. i. d. e. t. y. **t. u. e. e. s. u. p. i. o. r. i. e.**

S. par.
Principiorum
practico uicōre.
Principiorum
practico uicōre.
I. n. d. u. b. i. o. p. r. i.
t. u. e. e. s. u. p. i. o. r. i. e.

Quod notantem hēt locū in materia iustitia ut qdā uolūt sed et
 in alijs Sanchez de materi. l. 2. d. 45. n. 22. plures citas ut 2° in
 noto inota sōtu de iure et iustitia l. 79. art. 3. Summ. tom. 5.
 d. 40. sectio. 5. n. 15. Sanchez l. 1. d. 9. n. 11. Graphiu auz. caru
 decision. l. 3. c. 81. Heniguerz l. 1. c. 11. et loco infra citado

Pro Medina Lopez et alibus apud Sanc. licet auer setz hoc: 2 c 19
q 10. et Val d. 5 s c 5. deinde in dubio an lata vel accepta sit lex se-
cunda Sanchez L. d. 41. n. 56. Henric. 18 c 48 littera p. vide
infra c 19 ff. 5.

Tertio arg. ut supra, an hoc vel illud crime habeat a natura irregulari
fate xeno. Atque q si scy utru fecerit id qd stat hinc annexam?
Quando sit
in dubio tutior
pars eligenda
de homicidio capitulorum in iudicia. Intelligitur n. in dubio practico in o-
mnia materia non in speculativo. Gadeny de Consua libera dubia.

Quo ad scrupulosa attinet notitas scrupulo gratia potest esse recta tum modo
si fuerit gstantz in opposito iudicio practico qd prudet n. receditea certo
omnino iudicio tenui de caa sic Val d. v. q 14 p. q. quiri. s. q. affectu n
modo a salutaria gratia facere gratia scrupulos irrationabiles de qd qd
leo poe et ee pceptu adoes illis graue da u ornate.

Si in scrupulo sit de re sub potu facienda vel omittenda det q. illo aortate
differe iudicium donec vel aliquo iura prudete gfulat vel sicomode neqst
in dno exotes actuale ppositu n. peccadi q facto adhibitaq. medio ezi
gratia et gfiectz eligere id qd vidobitz recte. Dixi q aortate qria
qui n aortate pt secuse uti reoutis Gadeny traditv. h dooty e si vero
indooty q pitione adre n. quat, ubi qntu in seo laboratit practice
statuen ad liceat, poterit id aplenti g tempto q licuq. comitate dubio.

Attende factu ia pterito sit scrupulo ut de gteio q si peccata facta vel
de gtesu male cogitatio: daretur q scrupulo q e sit ga deu bene disposito
tende rati & gscientia dicitur statim ee potu resistendum et diligens exan-
quando scrupulo
gratia potest
gscioi pmitteu obedia assuetu pt cuiusmodi scrupulus tu to gtemm

quod scilicet de evidenti defectu vel gressu. Imo expedit ut qd sibi
p suadeat a se bona fide agere in rebus laudabilibus, sicut qd ab alijs
n. ita sicut.

Si qd aut sua gloria quousa cura gereret et potede cauere qd pty paru
sollicitu que oportet psequere gressu unu redere cautiore ad cauendag
impositu cultus, ut sicut alij inuani poet. Var. d. 67 c. 3. q. radenotadi debeat.
regulas de tutiori pte in dubio eligenda scrupulosi dequirere n. dere
Ceteru de supuloru varijs qnibz. Cay et alijs remedij plura Afor.
Le et q. 20. Carb. c. 10. Nauari. c. 27. a numero 260 g. 2. et gfi
Lionu de poenitentijs et remissionibz. c. 50 et alij. de raoc uero anga
de ca scrupulogy pter Afor. ait et Var. Le et de oibz. egrapie Bernar.
Resignolig in Lib. de pfectioe Chriaci plurius locy. 7. par.

Ceteru de supuloru varijs qnibz. Cay et alijs remedij plura Afor.
Le et q. 20. Carb. c. 10. Nauari. c. 27. a numero 260 g. 2. et gfi
Lionu de poenitentijs et remissionibz. c. 50 et alij. de raoc uero anga
de ca scrupulogy pter Afor. ait et Var. Le et de oibz. egrapie Bernar.
Resignolig in Lib. de pfectioe Chriaci plurius locy.

Diagnosentur pt scrupulosy ut notat Vazee eo qd uelut una materia
utrum unum catig. uel uoti uel in multis et varijs frequentz dubitat
aut credit studiu abij. ^{damctoy} uel salte ob leue et frivola qmpia operati
oe huc uero dere oio aquiescere boietada qd hary sententia, ait
Nauari. ci. gfi. 20. et ec in boo Adtu et si gtingat reuera gressu
exera nec debet auct pœctiu gfulere. idq. ce intelligetur n. sola in
impotentijs sed et facti. sic dicit gressu rig. re satira explicata ce
uideatur ipse. Quomodo scrupu
lasus diognosi
gucat.

CAPVT XVII

De Conscientia opinante

Prænotadu e opinio alijs expbabiles q firmis nitubz. raioibz. et boocu
D. auctoritate, alijs impbabiles, q nulla het firma raoc quiss ab
I. par. Opin. alia ppa
tily alia impbabiles.

alio tuta aho uno, vel altero teneat, iſto qſtadici tuta, eo qd ee pſi pſente ex
ming i qd a.

claudat qſda No ming tuta, eo qd poſt fallere pſea aliq ſuocari ma
ng aliq n gmuſez, circa illuz vntat Nauaz c 27 n. 200 g gmu
more ee qm ſez vel 7 auctoz, clariſſi re ee pſeſſo tractates aſſerut
probatia a ſo. ſala ſere authoritate pſioru ducty.

5. par.

Cu iſtuz qſtio e ſm de yoneſtate vel tu r i t u d i n e d e p r o c e p t i o e u e l p r o
h i b i t i o e r e i c i t r a a b u d i c o m o d a l i c e t ſe y p r o b a b i l i t e r e v e l i c t a c e r t a e t
t a b i o r a u e l q u e t u t a, S i c A r o r l e c i s q u n i c a e t c i s q s e t 3, N a
u a z c 27 n. 100 ſi i n o u e r i ſ i m i l e e p o e p r e r e i p r o b a b i l i o r i
a u t e x 2 u r q u e p r o b a b i l i o t e n e r i u t a l i b e t I t e m A r o r c i s q s V a l a
t o r e 3 d s p u n. 7 ſ u b ſ i n e e t V a z d h s. c 4 s e t 8 D u a i t l g t e
ſ i e t A r o r c 17 q 7 p o e u i r u d o c t u g r e a ſ u a o p i n i o e q m p r o b a b i l i o
r e a r b i t r a t y o p a r i ſ e c u d o p i n i o n e a l i o r u m e t l i h a r e ſ i m i n g t u t a
e t ſ u o i u d i c i o m i n g p r o b a b i l i C u ſ n o i r a d e e t p r o b a b i l i t a t e d e ſ i t u t a
e t n l e g e a t f o r m d i n e o p p o ſ i t a p r i y e t c u i u d i c i o ſ i n g u l a r i u l l e
t e r a t o n o ſ a t y e e ſ i ſ e l l e r o p i n i o e q m p a t e t o e p r o b a b i l e e t ſ i i l l a n e e
ſ i t m a g i t u t a n e e m a g i y g m u r i. I d q d ſ e r e e t l o c u i n g l e ſ ſ a t i o
e t ſ i u t p r e r a t i o ſ o t u s i n d i ſ t i. 18 q 3 a r t o p a u l o t e ſ i n e d a
u a r c 26 n 4 ſ o l l s c 20. V a z c c a p. 8. R a t i o q a n e m o t e n e t y
ſ e p ſ a c r e u e l ſ u a d e r e q d n e l i g o ſ e c u r i g e n i s a d ſ i t p e c u t i a u p r o c e p t a
ſ e d ſ a ſ f i c i t q d b o u e t ſ e c u r u u t a u d i t i n p o ſ i t o e u e u i t e t y t e n e r i
t a t y e t i m p e d i t i e c c i m a e o q d t e n e r i ſ i e r i d i c a t y q d a b ſ q r a o o
e t c a r e i e t p e c l a b i l i g e n i t y i n q t A r o r q s e t i l l u d i n g d e t u b i a
r a p t e i n d u b i s i n t e l l i g a t y i n o p i n i o i b y n i ſ i i n c a ſ u ſ e q u a t y q.

5. par.

Dixi ſup. de yoneſtate q. q a ſi a g t e d e i p ſ a u s a t u r a, q ſ i t u
t o e e t i t o q u e ſ i t a t o a u t u a l o r a l i c u i s r e i i n g y u e l ſ a c t i u t a n g a c

medicina sit quoniam illa materia apta ad opatumque utique
 Probatione opinioe si adsit certaz et Probabile si Probabilior. Ita sumi
 tur ex Vaz d 63 et 64 et Probate ac declarate e oplis primo in iudicio
 de Probatione facta respectu supremi iudicij vel advocado de q suo loco.
 2º in medicado seu data a proprio medicina: 3º in administrado aliq
 sacramento. 4º in bello gerendo de q by fuz Vaz lo 3 cit et ratio e, qu
 ex gratia septe vel magno puidicij ac danti, tertij vel niny
 grade illig puitu adeoz, nimia te meritas. Unde n e facile aus
 dicy Carb. par. 1 lo c 14 dub 6. Tu simpaty aut in agendo et si
 agate de altero iure, licet se q opinioe ming Probabile relicta Probabi
 lioe qm in qtu cutinguit Ino tuorat viros doctos Caiet. Sotu,
 Coradu et qsto alios qtra te tice.

Qd in dub. 5º ite asserat nos in qruq; materia, et noiatu in formij
 facta qutoru pce Probabile se q opinioe Vru e si En accipiati, in casu re-
 cessitatu vel magno utilitatis ut si ad baptizanda infante ca mortua
 in suppetret materia nisi dubia atten Probabiliz sufficiens vel si moxte
 Probabiliz velit Sacra^m absoluciois dabo En gratia qtu Euc Lice ret bap
 tizare et absolue re na Vaz d 63 c 2 tenet et Probat, sed uso qd dno
 si En agate de reverentia Sacrametu debita et n obbet tunc
 usq; et qstudo recepta ee licitu se q Probabile opinioe et niny tuta
 in q port ee pientueffere di Sacrametu et Probate illig in actu.
 Extra huc En casu qd nimizu poum ne qformare opi oi Probabiliori
 vel acta actuta, teneoz hoc facere qd qd velit Carb. q a qformudo
 no ming Probabile ming tute et si n peccoz qtra religioe, peccoz En
 qtra charitate vel misericordiam ut eade notat Vaz c 3 et aliqdo
 et qtra iustitia. Nec refert qd pou absolue re poenitete

4. par.

cu[m] p[er]d[er]e g[er]it[ur] f[or]m[is] licet n[on] repetat q[uo]d p[ro] hoc cau sub
opioe e[st] h[ab]et se ex p[ar]te usq[ue] p[en]itenti[ae]. Ad aut[em] d[ic]t[um] intellige d[ic]t[um] e[st]
q[uo]d se t[er]t[er]o ex p[ar]te minist[er]i V[er]o p[en]itenti[ae] ut bene Vaz supra.

5.

Q[uo]d si q[ui]s g[er]ulat[ur] vel interrogat[ur] q[uo]d ip[s]e sentiat aut uer[um] iudicet, det
sincere et p[ro]p[ri]e r[es]p[on]dere ita sumit[ur] ex Vaz ad 63 c3 sub fine. Hinc
iuxta e[un]de[m] d[ic]t[um] de restituti[on]e faciend[um] interrogat[ur] n[on] videt[ur] s[ed]o
m[er]itu[m] lat[er]e si al[ter]i qu[er]is sua opioe q[uo]d credet[ur] n[on] obligari ad
restituend[um] s[ed]u[m] alio[rum] t[er]tia r[es]p[on]det obligat[ur] ad restituend[um].

Qui n[on] interrogat d[ic]t[um] aliquo[m] obligat[ur] sita restituend[um] n[on] in
terrogat[ur] de opioe alio[rum] d[ic]t[um] se de opioe resignet q[uo]m interrogat[ur] ita
Vaz. Si t[er]t[er]o appareat t[er]t[er]o q[ui] de p[ra]ctica obligat[ur] a q[ui] et n[on] t[er]t[er]o
ary hoc face[re] s[ed]ape poterit it[er]u[m] et debeo soluta mea tibi ex
alio[rum] sentia r[es]p[on]dere. Habita n[on] t[er]t[er]o h[ab]it[ur] d[ic]t[um] p[ro]p[ri]e alio[rum] u[er]o
circumstantia[rum] t[er]t[er]o ut si uideret se pot[er]it restituend[um] in p[er]t[er]o
restituend[um] q[uo]m t[er]t[er]o opioe g[er]matura restituend[um] in p[er]t[er]o inq[ui]s
boam fide amissa q[uo]m retineat adhuc si tibi n[on] mea sed alio[rum] p[ro]p[ri]e
opioe h[ab]it[ur]e. Quo cessate p[er]iculo alio[rum] simili suad[er]e pot[er]it mea iube
boq[ue] restituend[um] nec obstat illud Melior & A Condicio Possid[er]e na
intelligit[ur] in dubio n[on] opioib[us] p[ro]p[ri]e ut bene Vaz.

6. par.

Ceteru[m] si q[ui]s in opioe uarietate n[on] uelat se ex d[ic]t[is] q[ui]o r[es]oluer[et] q[ui]t[er]o
erit sequentes oula f[or]m[is] a c[on]g[reg]o usq[ue] ad 16. 19 c[on] ut definitio Eccl[esi]e
et fidei sentia oib[us] atq[ue] p[ro]p[ri]e. 3a V[er]o c[on] 29 atq[ue] d[ic]t[um] e[st] q[uo]d leg[is] s[er]u
m[er]itu[m] n[on] t[er]t[er]o aut g[er]matura magis p[ro]p[ri]e 3[us] ut in p[er]t[er]o et d[ic]t[um] m[er]itu[m]
fior at[er]o p[ro]p[ri]e reliq[ue] q[ui]o. Vt in ceteris si d[ic]t[um] opioe sit aucto[rum] n[on]
et si n[on] nome topares et caru altera s[ed] t[er]t[er]o h[ab]it[ur]e h[ab]it[ur]e h[ab]it[ur]e

intellige tunc dicta supra § 2. 5a. Itaque reliqua sunt equalia
 opioe inter de. gnam ordinem pponat no qmum nimitu in ma
 teria hieo. gnamis int. Theologos in canonicas int. Canonistas
 7a. Itaque si sit et testimonio vel auctoritate dicitur paret eache
 gely. q. mas y fauet uliori pietati et iuri de matrimonio uoto, iura
 moto, testamento, pupilly, pegriny, uidiy, et similibz plony miserabilibz
 addit. Nauar. n. 200 §. libe datus ualori adq. cuiuscuq. p. uoto q. tra
 siku ex eis delicto precedente no alij. 7a. Ex eode Nauar. n. 200 §. 8
 ut deficiente s. miss. e. abq. uolunt. ad m. u. o. opioe a pluribz iudic. maly
 et caochz nitibz q. m. u. y. apte dissolui queat
 Et si uero hoc ita sit et in foro externo regularit. obseruare de in
 interno. En. ad. effectum n. peccadi sufficit. Inq. uera eligere opioe aq.
 q. merito cogitatz. uir. p. eoz. et. sufficere d. d. q. it. Nauar. n. 200 §. 8
 ubi etia recte notat p. e. in utroq. foro et aliqdo de hoc. q. uia de n. a.
 et eate se credere aliqd. ee et ueru. qad. hui. effectum p. h. ac. r. ac. et
 falsu. qad. aliu. effectum p. p. a. r. ac. sic tenet. q. adq. mulier. p. u. a. r. ac.
 et ee. sua. maritu. ut reddat. et n. ee. u. a. r. ac. ut. debitu. q. m. ad. m. u. a. b. i. b. i.
 p. a. t. e. b. i. l. p. o. r. t. o. c. e. p. t. a. r. e. u. l. a. r. u. s. u. p. d. i. c. t. a. r. u. u. i. d. e. r. i. p. o. s. s. u. t. r. e. b. u. l. y. c. i. t. a. t. y.
 et hoc de g. n. a. l. i. n. r. a. r. u. a. l. t. i. o. n. u. r. e. g. u. l. a.

CAPVT XVIII

De tertia actione quatuor regule
 Joce de legibus et s. g. nati

De his scripserunt Thomas 1a. 2a. q. 90. usq. ad C109 et Caieta
 1. q. 116. in Summa Wolep et Wbo pceptu Dominici Sotz de
 iusti. et iure l. 1. et 2. Gregor. de Valen. in S. Thoma to. 2. d. Val
 in 1m 2a. 1. 1. a. d. 118. usq. a. 185. S. Clauy nota l. 3.
 Azor instit. moral. to. 1. l. 5. Vivaldo Candelabri aurei par. 4
 Graphig decy. auro. l. 3. c. 10. Tol. in Summa l. de 7 poty
 moct. c. 17. et tribz sequentibz Nauar. in manw. c. 27. l. 40.
 Sumista Wbo lex multiq. atq. apud Sajru l. c.

1. par.

Supposito Inq. de fide certo qd n. solu papa. Concilijs et Epys
 et pncipibz et rebz pub. secularibz gnerit autoritas et potestas qd
 di. leges ut q. bat. Var. d. 152. et 153. lex gntim sumpta et definiti
 re. Au. racy. practica. decretu ab eo q. cura gnerit. t. et ita q. mel
 gatu ut ex vi illig. aliqd. deat. necessario fieri uel n. fieri. Sumista
 S. Tho. q. 90. art. 4. et q. 92. art. 1. Unde usq. e. ut sit directi
 ua et coactiua effectus. itide. rex ut obliat et faciat bonu.

2. par.

Variis diuisibz. lex gntim accepta. 1o. r. co. ca. feretq. in diuina q. a. deo.
 et huana q. ab hoic. feretq. illa. rursu. in ueteri et noua. Gec. in abis
 q. q. speciz. ut paulo post dicemz.

Secudo. r. co. atq. r. co. q. ferit. in aeterna et temporate. aeterna. n. gile
 aliud. qm. decretu. diu. mety. et sapientia. q. deo. ser. oes. creaty. in suis. q. q.
 sine. ita. diu. ut. illig. iuxta. singulari. gnti. et. nam. n. a. ligm. necess.
 taty. ad. ferat. Temporaty. et. uocati. decretu. in. tempore. uel. ad. temp. gntitu. Sine.
 diu. no. sine. huana. mety. id. sit. Sajru. In. c. 2. n. 1. aeterna. uocat. q. man. et
 in. mente. diu. Temporate. q. in. mente. huana. et. ut. huana. pte. gntituty.

most. (q legi ut suppono) ratificabili semel a Pontifice vel a Rege
na e sermo de qzqz superior q Latine traditio Var n go.
Si in est pcuta rebellioy de ut legi lator obtemere a quibus qales
est vditata in quoniam et si y a q legi pcuta illud n quoniam n tenentia
+ sig legi. Et legi go ad legi obtemere respice qzqz populi qzqz sig pti
nar disat q hoc quoni pnciosior qm noua legi utilior. et hoc ob caam legi
lator facta tacite in n receptioe legi qzqz de sig receptioem n urget.
Quia in altera opinio videt qzqz gmanis d d tu qm uis n ta firmas heat rades
e qzqz p babilis et recutu ca qzqz pncipis q in proposito sufficiat e illa
qm supra dicitur g d itio qualer conaty publicari ff de qz qz Qui rogat
re qz qz sciam pncipis qzqz moueat lege n recipi

Peccat. Potest incepta hanc sententia y qzqz e urgere receptioe si sunt in hoc
negligentes: et pncipis n gpettete imputare sibi n populo de re ait idem
Atoz

4 par. Porro tuc legi hys recepta cu a maiore id e Catego intelligit. In
Ta numero qm dignitate ordine pncipitate dnta Potione Communitaly
Pte e recepta seu n q bnta et reciepta ff de n. sufficit Valen qz
ff de n. tacita receptio nec requirit pncipia. Unde ca legi n e u u re
cepta qzqz qm vel tota resp. vel eiy maior pars sufficiat in qzqz
qz Intellige iuxta Valen sententia si qzqz facta et tacite legi
Lator qzqz hys tuc recte psumit qzqz vel ipse vel ipse officialis n mali
fuit et tolerat n pncipio que qm e. Sed intelligit ne Communitaly
noie totaly a et partialy aliq multitu do. Tota scilicet V qzqz respectu
Papae a et bla Germania et hanc uniuersa respectu impatoriy a
etia sola Bohemia ut si maior scilicet pars acceptet lege Pontifi

cia illa obliget Germania et sic n. acceptet a vero necesse est
 et acceptet maior pars Germania. Hoc dicit Vate. sub fine & a nece
 cessitate respicit: et En videt q. ueniet q. n. n. doctrina et ex imitatione
 q. n. de dicta intelligit Comunitate in di. t. d. sine totale sine p. t. i. a. l. e. n.
 q. et late pateat q. ut sapientes et q. n. n. i. a. t. t. e. n. t. a. r. a. o. e. l. e. g. i. s. et r. a. o. e.
 g. n. u. m. i. t. a. t. i. s. a. t. t. a. l. y. C. o. m. m. u. n. i. t. a. t. y. o. b. l. i. g. e. t. y. u. e. l. n. o. b. l. i. g. e. t. y. i. l. l. a. l. e. g. e. q. u. a. r. a. s. s.
 alteru. q. n. p. e. t. a. t. p. a. u. c. e. s. u. e. l. n. u. l. l. o. s. p. r. o. c. e. s. s. u. r. o. s. l. e. g. e. m. q. t. o. t. a. E. c. c. l. i. a. l. a. t. a.
 o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. G. e. r. m. a. n. i. a. q. u. i. d. o. i. b. i. n. e. r. e. c. e. p. t. a. s. i. c. e. t. s. i. t. a. b. a. l. i. s. n. a. t. i. o. n. i. b. y.

s. r. n.

Consequenter vero lex q. ad aliqd. recepta et q. ad aliqd. n. recepta u. i. l. e. t. q. ad
 i. l. l. u. d. q. ad hoc n. h. e. t. V. a. l. q. 4. S. a. y. e. s. d. u. b. s. Et atq. g. n. u. m. i. t. e. r. y. a.
 e. a. d. e. t. e. t. i. g. a. d. t. o. t. u. m. e. t. p. a. r. t. i. y. a. l. p. a. r. t. e. p. o. r. t. i. o. E. x. t. e. n. s. i. o. n. e. i. n. P. a. u. l. i.
 s. e. c. u. n. d. i. e. c. c. t. r. a. u. a. o. r. a. t. e. a. m. b. i. t. i. o. s. a. d. e. b. o. n. y. E. c. c. l. i. a. e. a. l. i. e. n. a. t. i. o. n. e. u. e. l. n. i. n. 7. q. l. o.
 c. a. t. i. o. n. e. m. a. l. i. e. n. a. t. i. o. n. e. c. o. n. c. e. s. s. i. o. n. e. m. h. y. p. o. t. h. e. c. a. b. o. o. r. u. m. E. c. c. l. i. a. s. t. i. c. o. r. u. m. g. t. r. a. d.
 i. g. u. l. t. r. a. t. r. i. e. n. n. i. u. m. p. r. o. h. i. b. e. t. E. a. m. n. q. a. d. i. r. r. i. t. a. t. i. o. n. e. m. h. o. r. u. m. a. c. t. u. u. r. e. c. e. p. t. a.
 a. u. t. S. a. y. a. l. i. b. i. a. u. t. n. e. e. r. e. c. e. p. t. a. d. i. c. i. t. C. a. i. e. t. N. o. s. E. x. p. o. m. u. n. i. c. a. t. i. o. n. e. 175.
 q. i. d. e. i. r. c. o. i. u. b. e. t. C. o. n. f. e. s. s. a. r. i. u. m. e. e. c. a. u. t. u. u. t. q. a. d. h. o. c. s. c. i. a. t. q. s. u. e. t. u. d. i. n. e. p. a. t. r. i. a.
 h. a. c. u. e. r. o. s. c. i. r. i. a. C. u. r. i. a. E. p. p. l. i. Q. u. a. r. e. d. i. l. i. g. e. n. t. e. r. n. o. t. a. t. u. e. h. o. c. d. e. l. e. g. i. s.
 a. c. c. e. p. t. i. o. n. e. d. o. c. t. r. i. n. a. a. d. p. l. u. r. i. y. a. l. i. o. s. d. i. f. f. i. c. i. l. y. c. a. s. y. b. l. u. e. d. o. s.

s. p. a. r.

Quod spectat ad temp. q. lex obligare incipit in primis videndum e. nu. nu. ita
 in ip. s. q. lex id uel statuto determinat. et quomodi. determinatione. statum
 ut tunc iudicet. obligare q. d. o. l. e. s. t. a. t. u. t. s. i. n. e. s. t. a. t. i. s. s. i. n. e. p. o. s. t. a. l. i. q. u. o. d. t. e. m. p. o.
 Deinde attendendum ubi n. p. n. u. l. t. a. t. i. o. n. e. m. o. p. o. r. t. e. a. t. e. o. f. a. c. t. a. a. d. h. o. c. u. t. d. i. c. h. o.
 m. o. d. o. o. b. l. i. g. e. t. Q. u. a. r. d. e. n. i. l. e. o. s. s. u. t. i. r. r. i. t. a. t. o. r. i. a. a. c. t. u. u. g. t. r. a. i. l. l. y. s. a. c. t. o. r. a.
 q. u. a. d. a. u. t. i. r. r. e. c. a. t. o. r. i. a. i. n. d. u. l. t. o. r. i. a. r. u. m. e. t. p. r. i. u. i. l. e. g. i. o. r. u. m. q. u. a. d. a. c. t. u. m. m. o. r. e.
 p. r. o. c. e. p. t. o. r. i. a. u. e. l. p. r. o. h. i. b. i. t. o. r. i. a. a. b. s. q. o. i. r. r. i. t. a. t. i. o. n. e. e. t. r. e. u. o. c. a. t. i. o. n. e. e. t. r. u. r. y. a. a. l. i. a.
 S. u. m. m. i. P. o. n. t. i. f. i. c. y. p. r. o. t. o. t. a. E. c. c. l. i. a. a. l. i. a. I. m. p. e. r. a. t. o. r. u. m. e. t. R. e. g. u. m. d. i. o. n. y. s. i. m. i. l. i. u.

De Imperatoris aliorumque principum legibus quae plura ab Imperatoribus loquendo
 si sit suocatoria penultio in illarum eade ratio quae pontificiarum ut
 supponit Val. l. c. et Say n. 12. Si uero sit alia in singulari quae quibus
 publicatis esse propter Val. l. 2. qd. et Say n. 9. tenet Azor. q. 2.
 Sa. dicto n. 8. Solubi sup. et alij. **Contra** in absolute
 dicit Val. c. 1. et excepta lege de testamento pp. auctoritate ut noue
 g. Instituti collat. 5. Cum naturalis ad aliam leges ostendat quod et
 qto subinde rege plura reona dno. x. his gubernat. legibus eo qd. dicitur
 s. ad cu. titulo p. tunc vel nisi. quatuor alio postulant. Ex sententis
 hoc et p. edicti s. relaty. qd. leges Pontificias nisi magis placet. s.
 l. ita Azor et Val. de in. Molinac. Soti. Quoad imperatoris
 g. m. i. u. s. y. et aliorum. Na. Azor magis videt. saure. v. i. a. y. molina
 ra. Sa. g. i. o. a. u. t. g. o. r. i. t. a. t. u. t. q. d. i. d. e. r. a. t. i. e. n. t. m. a. n. i. f. e. s. t. u. t.

Facta secundo dicta quod multo et sic si lex sit legislatory superiore alia. I.
 g. etis g. m. u. o. i. n. c. i. p. i. t. o. b. l. i. g. a. r. e. u. t. o. o. s. g. e. d. u. t. si u. s. i. t. P. a. p. a. e. u. e. l. i. n. e. **Quando lex**
 p. a. t. o. r. i. y. a. u. t. s. u. p. r. e. m. a. t. i. c. i. a. g. P. r. i. n. c. i. p. y. d. i. c. u. t. n. i. n. i. p. o. t. e. r. e. n. i. s. i. p. o. t. e. s. o. b. l. i. g. a. r. e. i. n. e. i.
 n. i. s. a. b. i. p. s. a. s. o. l. e. m. n. i. p. u. l. g. a. t. i. o. e. Val. c. i. p. u. s. q. 3. l. s. i. a. S. y. u. e. l. i. a. t. **Stat.**
 u. e. r. b. o. l. e. x. d. i. c. 3. N. a. u. a. r. c. 13. n. 11. et l. 1. g. e. l. i. o. r. u. g. f. i. l. i. o. s. n. 17.
 S. a. y. d. 4. n. 8. S. a. l. o. c. o. e. s. t. P. a. u. t. a. y. S. o. t. y. c. i. t. a. r. e. q. u. e. r. a. S. a. l. u.
 b. e. r. r. i. m. a. q. u. a. d. l. e. g. e. s. I. m. p. e. r. a. t. o. r. u. s. i. c. e. t. n. o. d. e. t. e. r. m. i. n. e. t.

Contra uero dicit post promulgatione incipere tenet Val. l. 1. s. 6. c. 3. et **Lex post promulga-**
 qd. sententis Azor sup. in fine et Say. n. 10. fauety. Similiter. Soly. supet. **Fione statuti in**
 g. e. l. u. i. o. e. S. i. l. y. n. e. s. t. e. s. l. c. q. g. e. s. t. a. t. u. o. b. l. i. g. a. r. e. a. i. u. t. g. e. d. n. e. g. a. t. V. a. l. s. i. l. l. a. d. d. i. c. t.
 et Nauar. lo. c. i. e. e. g. l. i. y. s. qd. Azor dicit de a. n. o. d. u. e. b. a. b. i. l. e. e. t. i. n. g. l. i. a.
 F. i. c. t. u. s. i. c. e. t. o. p. p. o. s. i. t. a. a. b. e. r. a. t. g. m. u. n. o. r. u. g. l. i. u. e. e. r. e. c. e. p. t. u. e. t. i. n. f. o. r. o. i. u. d. i.
 c. i. a. b. i. a. p. l. e. t. e. t. u. t. Ex q. b. g. l. i. y. s. qd. ad t. e. t. e. s. a. t. t. i. n. e. t. u. t. e. a. g. e.

probabilis. Et si affir. natura qd e. amara e. uideat. Probabilior. Quid
 u. Syl. et Say. qd sequit. solos leges legitime multitudine conseruata te
 bimestre n obligari possit a. idelligari sententia intelligit. rade. ruitat. qd
 seu recessiois gtractum. si qui lex g. tinct. Hinc simile honestis. p. tico
 incipit. de nulli. et si lege. conuauer. et n. a. te. et notat. lego. qd. q.
 uitate. Quoad poena. u. et culpa. alia e. rade. De quo. g. sub. q. d. p. r. q.
 sup. 48. f. ultim. et. chet.

CAPVT XIX

Quaenam lex sua obliget.

Qui legibus tenentur
 et optentur
 No e. dubiu. qd. oes. legifatori. facti. tenentur. eij. legib. iuris. de. qd.
 peccati. cap. actu. e. Soluio. qd. e. difficult. s. de. ip. s. met. legifator. e.
 de. Cleric. 30. De. uagabund. et. p. r. r. i. n. y. seu. ceteris. aut. a. u. e. n. i. s. Non.
 a. a. g. e. n. s. h. i. e. g. t. e. a. h. e. r. e. t. i. c. o. s. h. i. e. p. h. i. e. i. n. s. t. i. t. u. t. u. n. u. l. l. i. q. u. a. a. l. e. g. i. b. u. s.
 s. u. b. d. i. t. u. s. q. s. i. n. t. e. r. a. l. i. q. u. i. s. r. e. f. u. t. a. t. S. a. y. c. 4. Et. V. a. z. d. 106.

Legislator quo
 suu tenat
 legibus
 cois later. go. qd. u. i. d. i. r. e. c. t. i. u. a. n. q. a. d. c. o. a. d. i. t. i. u. a. t. e. n. e. t. e. t. h. e. r. p. a. r. e. r. e. l. e.
 g. i. b. y. i. t. a. u. t. e. y. t. r. a. s. g. r. e. d. i. a. n. n. m. u. n. p. e. c. c. e. t. q. m. p. e. c. c. a. t. i. n. f. i. e. r. i. o. r. h. i. c. e. t. n. f. i. e. r. i. o.
 e. y. p. o. e. n. a. l. e. c. o. n. i. l. l. a. r. u. t. r. a. s. g. r. e. s. s. i. o. n. i. b. y. i. m. p. o. s. i. t. a. S. i. c. e. o. c. o. m. m. u. n. i. V. a. z.
 d. 107. c. 3. a. q. d. q. u. i. s. i. u. r. y. C. i. n. g. t. f. u. n. c. t. i. o. n. i. b. y. 31. c. a. p. i. t. u. l. a. q. u. o. d. d. e. i.
 g. t. i. t. u. t. i. o. n. i. b. y. i. n. a. l. t. e. r. u. s. t. a. t. u. i. t. i. p. s. e. d. e. b. e. a. t. u. t. i. c. o. n. s. e. l. i. c. i. e. t. c. a. p. i. t. u. l. a.
 m. e. b. r. y. n. i. s. i. a. t. e. a. t. d. i. s. s. o. n. a. t. i. a. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. I. n. g. o. e. n. d. e. q. u. o. d. g. e. n. e. r. a. l. i. b. y.
 S. e. d. I. n. d. e. i. s. q. b. y. p. o. i. p. i. t. u. s. t. a. t. u. i. t. i. p. s. y. p. r. i. n. c. i. p. y. e. t. g. u. e. r. n. e. s. u. t. n. o. t. a. t. V. a. z.
 n. 23. Q. u. a. r. u. s. i. g. i. f. i. c. a. t. n. e. c. i. u. s. u. t. a. r. e. t. u. l. t. i. b. y. f. e. r. i. e. n. t. i. p. s. e. n. i. g. i. l. o. m. y.
 p. o. e. t. u. t. i. c. a. S. e. c. y. h. i. p. r. e. c. i. a. i. u. s. t. a. i. p. o. n. a. t. f. e. u. d. i. b. y. D. e. r. e. t. n.

Et ipse observare. Est in discrimine inter principem et subditos cu
 utaq; paret legibus qd ille paret non qd hinc nisi effectu virtutis cu
 ad cuius materia spectatio qd lege qd pcedit ut abstinentia. Ita u.
 et affe. Tu obedientia hinc porent qma si dicitur ille indirecte lege
 obligat. Multa hinc colligi et solvi queut videda apud alios p. k. l. m.
 Sey et A. 2. q. 1. et 2. q. 1. post media dicitur ita obligari p. nei
 pe ut si n. servet se p. in ea re et g. m. u. e. p. t. u. q. d. e. p. e. n. a. t. i. m. a. u. t. e. o. q. d.
 in gra. uale. r. e. p. t. i. o. n. e. p. e. c. c. a. t. q. d. e. p. r. o. b. a. t. u. r.

Discrimine qd
 leges inter priam
 p. et subditos

Quo prius lege
 servare tenentur
 sub p. d. o.

Ecce sex modo tenentur Clerici hinc hinc laicorum n. oportet eos in emendo et uide 3 par
 do d. n. e. q. r. e. i. o. l. e. g. e. s. t. a. t. u. t. o. e. t. g. n. a. t. i. m. o. b. t. e. p. e. r. a. l. e. g. i. b. u. s. i. l. l. i. q. u. e. u. a. d. b. o. a. r. i. a.
 administrative instituta sunt Clericorum d. n. t. u. r. C. a. n. o. n. i. c. o. r. u. m. n. r. e. p. u. g. n. a. t.
 sine p. r. i. e. e. o. m. o. d. o. q. o. b. t. i. n. e. t. a. l. i. q. u. e. u. t. s. e. n. t. i. t. N. o. l. e. i. t. r. a. c. t. d. d.
 3. 1. 1. et i. n. a. l. e. d. i. v. i. n. u. u. e. l. c. a. n. o. n. i. c. u. p. r. i. p. t. a. d. d. s. a. l. t. e. m. i. n. a. d. e. t. u. t. l. i. b. e. r.
 b. i. l. i. t. c. o. n. s. t. i. t. u. t. o. r. o. z. o. q. 1. 1. e. t. a. b. s. o. l. u. t. e. V. a. r. s. u. p. c. 4. Si t. n. g. r. a. e. i. p.
 modi lege peccaverint p. u. n. t. e. t. d. e. b. e. n. t. g. u. a. r. i. i. S. e. c. u. l. o. s. J. u. d. i. c. e. s. e. t. a. b. i. q.
 p. u. n. i. t. i. s. P. o. e. r. a. a. r. b. i. t. r. a. r. i. a. n. o. n. a. s. e. c. u. l. a. r. i. b. u. s. q. d. s. u. n. t. p. r. o. m. i. t. t. a. b. C. l. e. r. i. c. i. e. x. e. m. p. t. i.
 o. r. u. J. u. r. i. s. d. i. c. t. i. o. e. t. q. l. e. g. i. b. u. s. i. l. l. o. r. u. p. a. r. e. n. t. r. a. c. o. e. o. b. e. d. i. e. n. t. i. a. s. e. d. s. u. n. t. a. b. s. a. c. u. l. a. r. i. u. m.
 i. n. r. a. c. o. g. o. v. e. r. n. a. t. i. o. n. i. s. e. u. t. o. t. a. R. e. p. u. t. a. d. e. V. a. r. s. n. 3. u. b. i. a. d. d. i. t. q. d. i. n. s. i. d. i. c. t. i. o. e.
 d. i. c. t. u. e. d. e. C. l. e. r. i. q. u. e. r. e. s. p. e. c. t. u. l. e. g. u. c. i. v. i. l. i. u. m. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. u. i. q. u. e. d. e. r. e. l. i. g. i. o. s. i. s. e. t. q. u. e. e. x. e. m. p. t. i. s. e. t. r. e. s. p. e. c. t. u. l. e. g. u. S. y. n. o. d. a. l. i. u. D. i. o. e. c. e. s. y.
 i. n. q. s. u. n. t. q. u. a. d. s. e. c. l. a. r. i. a. e. t. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. a. i. m. m. u. n. i. t. a. t. o. a. l. i. b. i. p. l. u. r. a.

Clerici n. tenentur
 laicorum legibus.

Clerici exempti
 s. u. n. t. a. b. s. a. c. u. l. a. r. i. u. m.
 i. u. r. i. s. d. i. c. t. i. o. e.

Peregrini u. seu advena n. in uagabundi e. de leg. n. sequenti §. 1. si n. ad. 4 par.
 habitus q. p. a. d. i. n. e. s. t. a. t. s. e. d. s. t. a. t. i. r. e. c. e. s. s. a. r. i. s. u. n. t. n. t. e. n. e. n. t. l. e. g. i. b. u. s. l. o. c. o. r. u. m.
 p. e. r. t. r. a. n. s. i. t. u. p. r. i. g. i. n. i. m. i. t. e. u. n. e. e. i. n. t. e. r. C. h. r. i. s. t. o. g. m. u. n. y. s. u. n. t. n. e. e. i. n. u. b. i. t. i. a. p. e. n. t. q. u. o.
 e. o. r. u. i. n. p. a. t. r. i. a. u. i. g. e. t. e. i. g. n. o. d. i. s. u. n. t. l. e. g. e. s. q. u. e. d. a. s. e. c. t. o. r. u. r. e. i. u. n. i. o. r. u. m.
 e. o. r. u. l. e. g. i. b. u. s. t. e. n. e. n. t.

Peregrini seu
 advena p. e. r. l. o. c. a.
 u. b. i. t. i. a. p. e. n. t. q. u. o.
 e. o. r. u. l. e. g. i. b. u. s. t. e. n. e. n. t.

Si *Azor* c. 143. *Sanchez* de mat. l. 3 d. 18 n. 6. *Sty* antonio pte
tit. 6 c. 2. ff. 2. *Suarez* in tertia p. 40 t. 3 d. 44 q. 100 s. *Tole.*
l. 6 c. 1. q. 1. *Navar.* c. 15 n. 5 et *Heriquez* l. 9 c. 2 n. 2.
q. 1. *in caso* qd transit fiat b. em. tempore. *Secy* *simora* e. *tojez*

Quando transeunt
legibus loci p. m. t. r.
sicut tenentur

icet cu. aio. discedendi qm. sentia sit explicita *Sanchez* n. 5. ubi
ad impletio legis n. requat. *Secale* *morea* *tenentur* *transire* ad illa; si u.
requat n. tenentur nisi ibi n. maneat. *Topore* *portionato* *Sali* *morea*. *Sty* ii.

Pererung. vte
not. ad ieiunia stat.
si p. i. in oppido
et qd. transit

En ait *Pagrinu* n. tenentur ad ieiunia abstinentiaq. *casaru* *privati* *Abati*
in oppido p. qd. transit. *Abate* *qm. uij* *predie* *i. v. doznierit* ut sequenti. *Sty*
Officiarij n. tenentur ad sacra cu. ut addit *littera* R. q. e. *seno* *privaty* *tertia*.

In legibus huc
e. tenentur: varia
doctoru. *Antio.*

Sed tenentur ne legibus *Preij* *Suae* *patriae* vel loci ubi gent. *domiciliu* du.
ta abeunt. *Abimat* *Sty* *Antoniu* *sup.* *nec* *in* *habilitat* *et* *probabilib;*
negat *Navar.* *n. 123.* *Azor* *l. 7* *q. 1* *sub* *fine* *Heriq.* *l. 6.* *ut* *at*
littera *S.* *ac* *San.* *n. 15* *q.* *dicit* *quod* *edem* *licet* *legib;* *et* *munib;* *sin*
obliget *in* *patria*. *Ratio* *u.* *e.* *qz* *interdu* *participat;* *saugret* *n.* *onrat*
ut *in* *novit;* *respedu* *religion;* *et* *intelligat.* *En* *hac* *oia* *Seclyo* *Secale*
offensioe *ut* *notat* *Azor* *ubi* *sup.*

Si pars
desertini legibus
loci ubi tenentur
habitare. *Antio.*

Si autem peregrini alij se gesserat aio. illic habitandi, obligat legibus taly. loci
obliget et grati oes. *raoc* *delicti* *et* *possessioy* *et* *grady* *e.* *exceptu* *dote* *et*
Lanini *in* *alieno* *territorio* *Sty* *Azor* *l. 5* *c. 143* *et* *Sanchez* *l. 3* *d. 18*
n. 3. *deci* *10* *14* *et* *15.* *nec* *e.* *necesse* *ut* *at* *habitatur* *et* *sit* *ibi* *perpetuo* *hic*
hoc *multi* *dt.* *operat* *apud* *San.* *sed* *sufficit* *si* *p.* *maior* *e.* *anni* *q. 10*
secu. *e.* *unde* *n. 9.* *Hinc* *l. 143* *Cut* *Sty* *Azor* *sup.* *Uget* *domiciliu* *in*

Ubi legibus illic
si occasy tenentur
in a. regere det

legibus tenentur legibus ut regeret *Sty* *Heriquez* *illig* *Processus* *legibus* *tenentur*
in *a.* *regere* *det* *idem* *ibide* *Pagatudi* *u.* *q.* *nullibi* *certu* *get*
domiciliu *et* *n.* *obliga* *e.* *ciuitaty* *aut* *loci* *ad* *que* *fortitudo* *e.* *inrat*

ingit Say c 4 dr. Obligat gmunibz regni. Hoc n. ut idc ait, videtur de racy gmuny et obsequada pouty puniri ubi respiculy dicitur licet Comar. practicanu qsticu en a 7 pdet oio remittedo; ce ad locu in q deliquerul.

49
Vagabundi et in civitate regni in legibus obligati

Scholastici deniqz qd sacramenta n necessaria ut gfirmatioe et ordina substat suoprio Eppe iteqz qad nota et iuramenta. Quoad necessaria u. Sacramenta ordinario loci ubi studet: at qad criminosa in seqte gmani oido Ordinario vel Rectori Ggymnaji; de ghuatone u. q et statu e, et aliqdo magistratu civiti Ita dicitur qd dicitur Sed qd de infatibz usqz racy caretibz. hos legibz teneri negat dicitur qd et Sa. Nho Scivimus ultimo de militibz. ait idc dicitur qd subline.

6 par
Scholastici qd necessaria et criminosa ghuatone substat.

firmantes nullis tenent legibz.

CAPVT XXI.

Quomodo et ad qd Lex obliget.

Ad spectat ad modu q lex obligat et ad id ad qd obligat notada sequentia I par. 1. qdo legislato. non get aiu obligadi ad culpa lex n obligat hoc modo et ad ul aliqui scud. Ad gmunibz neqz in gscia, cu ferty ob sola psumptione si notada. I. notada. I. neqz qd gscia psumptioe ex gmani Val. q 5 pu. 6. q 3. d. 2. ce caido q d. Scudone recte hoc restricta privatis. na magistratibz magistrety dicitur det lex lege iudicando; neqz cu e fm gnetionali ut q ex mutuo iudicando lex. det. gtrahetiu gsu appoit, gtrahetiu ul qm gtrahetiu aliq get vel tortator interdum imponit legatatione qd t. legatu dicitur ob qd pterea cu e pccatibz Cobpoena te porab apposta ut poenaly seu na illa alia lege supposita. Habet pte sine ul qd prohibetioe

expressa vel pceptio. Vaz d. 157. c. 2. Couar. regula pda pteo.
ff. 5. n. 4. et Ioseph. Vaz qmuni. Inno. secus. Nallas. n. 56. c. 1. et
licet mixte poenaly. atq. q. d. i. b. i. t. i. o. e. vel pceptioe addita qm. ut a. g. r. d.
A. r. g. g. r. a. n. e. s. I. h. e. o. q. d. C. a. n. o. n. i. s. t. a. s. e. q. u. i. t. u. t. q. u. i. d. e. y. a. r. e. o. p. i. n. i. o. n. e. s. i. t.
i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. s. e. d. p. o. t. i. g. u. a. l. d. e. q. u. a. b. i. l. i. s. V. a. l. e. t. i. a. s. u. p. s. e. a. l. t. e. r. a. s. i. g. n. a. t. e.

A. r. g. g. r. a. n. e. s.
p. o. e. n. a. l. i. o. p. i. n. i. o.

se quibus qm. ut h. e. s. s. r. o. r. q. u. d. u. t. r. a. q. u. e. s. e. l. i. c. i. t. m. i. x. t. e. q. u. a. m. p. u. n. e.
p. o. e. n. a. l. e. m. d. i. c. a. t. q. u. a. r. a. e. e. t. e. g. a. q. u. a. b. i. l. i. o. s. a. q. u. i. t. e. n. e. t. s. o. l. y. q. u. a. r. s.
S. y. l. u. e. s. t. e. r. u. e. t. o. i. n. o. b. e. d. i. e. n. t. i. a. s. e. t. e. g. o. a. r. b. i. t. r. i. o. r. q. u. a. b. i. l. e. m. a. x. i. m. e. q. u. o. p. o. e. n. a.
a. d. i. u. c. t. a. e. g. r. a. u. y. s. i. c. o. t. N. a. u. n. 5. 7. e. t. V. a. l. f. f. o. q. u. o. d. e. t. i. n. y. o. c. e. a. n.
l. o. q. u. a. t. u. r. m. a. g. i. s. i. n. p. l. a. c. e. t. m. e. d. i. a. C. o. u. a. r. r. u. n. i. a. t. a. q. u. i. q. u. a. b. i. l. i. o. r. e. t. s. e. c. u. n. d. u. m.

V. e. r. q. u. i. d. e. p. o. e. n. a. l. i. s.
n. o. b. l. i. g. a. t. m. i. x. t. e.
i. n. p. o. e. n. a. l. i. s. o. b. l. i. g. a. t.

n. i. m. i. x. t. u. p. a. r. a. p. o. e. n. a. l. e. n. o. b. l. i. g. a. t. e. u. p. o. e. n. a. l. e. m. i. x. t. e. q. u. o. d. d. e.
i. n. o. i. t. o. d. i. c. a. t. S. y. l. u. e. s. t. e. r. Q. u. o. d. e. x. u. n. a. p. t. e. q. u. a. p. e. c. t. u. a. d. e. i. t. e. t. e.
a. l. t. e. r. a. q. u. a. e. x. u. n. a. p. o. e. n. a. n. s. o. l. y. c. o. l. l. i. g. i. t. u. r. u. o. l. u. n. t. a. s. o. b. l. i. g. a. d. i. c. i. n. l. e. g. i. s. l. a. t. o. r. e.
V. n. d. e. i. n. d. i. c. i. u. m. f. i. e. r. i. p. t. d. e. c. e. p. t. i. o. e. B. e. r. a. l. d. i. c. i. y. i. n. u. n. a. c. o. r. o. n. a. p. a. r. i.
n. 25. r. e. q. 3. e. t. C. l. o. n. e. e. P. a. p. a. a. l. i. t. e. r. d. e. s. i. n. i. a. t. i. n. N. a. u. a. r. r. i. n. 55. l. e. g. y.
p. u. s. a. g. a. i. s. s. e. c. u. l. a. r. e. s. n. o. b. l. i. g. a. t. e. a. d. p. e. t. u. m. o. r. t. a. l. e.

S. y. l. u. e. s. t. e. r.
Q. u. a. n. d. o. l. e. x. p. o. e. n. a. l. i. s.
o. b. l. i. g. a. t. a. l. e. g. i. s. l. a. t. o. r. e.

Q. u. o. d. u. l. e. p. e. n. e. i. t. a. p. o. e. n. a. l. i. s. u. t. p. o. e. n. a. t. o. p. o. e. n. a. l. e. g. e. n. e. r. a. l. i. t. e. r. s. e. d. s. p. e. c. i. a. l. i. t. e. r.
a. t. e. u. t. e. c. c. o. m. m. u. n. i. c. a. t. i. o. e. V. g. u. e. l. q. u. o. d. l. e. g. i. s. l. a. t. o. r. e. e. x. p. r. e. s. s. e. a. u. t. t. a. c. i. t. e. d. e. c. l. a. r. a. t.
s. e. o. b. l. i. g. a. t. o. r. e. u. l. l. i. s. s. u. b. o. d. i. t. o. s. A. t. q. u. o. d. a. t. t. a. t. u. s. p. u. e. r. b. u. p. r. e. c. e. p. t. i. a. u. t. i. n. h. i. b. i. t. i. o. n. i. s.
a. u. t. e. x. p. o. l. l. e. t. y. p. e. c. c. o. u. e. l. i. n. h. i. b. i. t. i. o. n. i. s. e. x. t. r. a. c. a. s. s. p. e. d. e. t. i. f. f. o. r. e. l. a. t. o. r. e. s. o. b. l. i. g. a. t. a. d. e. x. t. r. a. H. a. c. u. l. t. i. m. a. r. e. g. u. l. a. e. n. a. d. e. c. a. t. e. r. y. n. o. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. s. i. n. u. n. i. t. g. m. u. n. i. c. y. D. D. q. u. e. d. e. m. e. t. i. n. a. 10. d. e. V. o. r. b. o. r. u. l. i. o. n. i. s. t. i. a.

V. n. d. e. p. r. e. c. e. p. t. i. a. u. t. i. n. h. i. b. i. t. i. o. n. i. s. i. n. t. e. r. a. q. u. o. d. p. r. e. c. e. p. t. u. s. o. n. a. t. V. n. d. e. p. r. i. n. c. i. p. i. o. n. a. d. e. i. n. h. i. b. e. o. q. u. i. b. e. o. i. n. h. i. b. e. o. u. e. t. o. i. n. t. e. r. d. i. c. o. q. u. o. d. A. q. u. a. t. e. s. u. d. e. b. e. a. t. t. e. n. e. a. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. s. e. u. n. e. c. e. s. s. e. e. n. l. i. c. e. t. n. p. t. V. a. z. d. 158. c. 3. V. n. d. e. i. n. f. r. a. f. f. o. 8. C. a. t. e. r. a. o. r. d. i. n. a. m. y. u. o. l. u. n. t. q. u. o. d. d. e. c. e. r. n. i. n. g. s. a. c. i. n. g. s. A. t. a. t. u. i. n. g. e. t. s. i. m. i. l. i. a. n. g. e. t. u. i. p. r. e. c. e. p. t. i. o. b. l. i. g. a. t. y. i. d. e. d. i. c. e. d. u. e. c. u. q. u. i. p. p. i. a. A. t. a. t. u. i. t.

u. e. t. o. i. n. t. e. r. d. i. c. o. q. u. o. d. A. q. u. a. t. e. s. u. d. e. b. e. a. t. t. e. n. e. a. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. s. e. u. n. e. c. e. s. s. e. e. n. l. i. c. e. t. n. p. t. V. a. z. d. 158. c. 3. V. n. d. e. i. n. f. r. a. f. f. o. 8. C. a. t. e. r. a. o. r. d. i. n. a. m. y. u. o. l. u. n. t. q. u. o. d. d. e. c. e. r. n. i. n. g. s. a. c. i. n. g. s. A. t. a. t. u. i. n. g. e. t. s. i. m. i. l. i. a. n. g. e. t. u. i. p. r. e. c. e. p. t. i. o. b. l. i. g. a. t. y. i. d. e. d. i. c. e. d. u. e. c. u. q. u. i. p. p. i. a. A. t. a. t. u. i. t.

quarta impatit nisi legitimat in uoluntate iury aut po-
nunt inq. Canonis et decreta to citioru. I uen-n et ad culta obli-
ga ra cetat Vaq n 25. Exple helin g alio sudetino sessi 10 et in
fine de reformatioe. Monet in Vaq n 24 qad illa ordinamq
et sequetia gnetudine regiony et religioy ee obseruanda.

In dictis qo casibz, lex obligat ad culpa: Sed qlem? mortale a tm ^{3 va.}
uente? Gardere Romt say. et nr. 10 14 16 17 et 23. sequetia Enqmet.
certos se lege inuista ee n obligare in gloria? sectuys scandalu raoc etia
obligat ali qdo accidens: q-u sit inuista? colligi pt ee dictis c 19 subobliget.

initiu. 2o. Lege yaam iusta et si qdo inuista sunt, obligaret ad
mortale; cessato tn dco (seu immutabiliter) caa illa iusta, q-pm
qdata sunt, nec alia de nouo illi simili occurrere, tate et obligatioe
cessare. Licet caa huiusmodi n sit exple ya in lege sed Im ex ea colli-
gat. 3o. Lege yaam iusta n obligare ad mortale, nisi sit ei ca
materia alicuius monchet graue aut seud. ~~hinc~~ hinc materia substituta in
seud. circastatia illi giuncta in ordine sicut ad sine. Si uerobit
de materia graui p se obligare ad mort. uide infra ff. 4 3o.

Lex yaam iusta in
ca graui se obligat
ad mortale.

Transgressioe legy fa civilis qm Ecclesiastica ex pte ce pte mort
idc qdo aliqz idc transgredit qn n uult subici ordinatioe legis aut
regulae sed parui pedit legistatoe aut pceptu inqz et in materia leui
caie sa ra q 114 Tol ee ff. scitu e Vaq 153ca sub fine. Sed
siqz transgredit, coqd patet lege ee parui momenti: n-n ee tuc
gtesu ait Vaq. 5o. Transgressioem legy yaam ut sic hene
de sit mort. uel uentaly ee iusta et raabili uoluntate et into-
fioe legistatoe supposita materia debita et subicioti ad cul

pa mortale uel ueniale

4. ^{ma} Contra hoc ultima. Cna pcedetia dicit Say ce gmunia daberit Var
c 4 cu uictoria reledice za de fte cimli n 19 posito semel pcepto

Posito pcepto gmunia
uel ueniale culpa dicit
ex ueniale uel gmu
nitate materia

grauitate uel leuitate culpa solu uedere ex le ueniale et grauitate
latoz pte pceptu et lege ferre obligate ad solu ueniale si materia

Opinio scilicet tit
grauia

grauis sit gliderato et sine iply. Qua opinio etia pabilis e prior tu
Sayi oio pabilio uidel caq tenet Nauar n 49 et supponit Vel
ff. nunc iij et ff. 39 circa rde et Tol. c 19 ff. Seculatio dices in p
gvenire oes et Suma Corona par 100 c 1 n 33 gclug. 4. Et Caiate
Verbo pceptu et alij ostq utily in papi

Quomodo cog noscitur
Legislatorij uel ueniale
de obligare sub
mortali 10

Supposita ista hac setia quomodo ponim cognosce intentione legislatorij
ce obligare sub mortali dico sic obligare 10 qdo usq dicit aut m
gmunies totet interpretari lege de tali obligatioe aboq qdo gmunie

20. existimatio ea acceptat ut tauter obligato Tol ff. qutu o Val
ff. 3. sig. 5 et ff. ad eade Say d i n 13. 29. qte aliq pcurit sub ob
festatioe diuini iudicij subindignatioe dei sub poena maledictiois
eterne in uirtute obedienciae aliisq simili. Vbi Alexor c 4 q 5

30. Tol. ff. quarta e Say n 44 aliisq gmunie uide infra ff. 130
qdo addit gmunie poena feporalis ut carity uel mutatioe leg de
flagellatioe aliq infamia et similiq Var d 159 c 3. ff. qutly
aut pferentioy boora exliue damni say ff. supra hoc et alij

40. q 5 citat. 40. Odo sep set adiuca poena spirituale similiq
grauie scud oes: et de excommunicatione qte tu lato qm ferda
setia. Var d 158 c 5. Say. ff. addut aut Tol. sup. Suma

Corona lo. cit. Limitant in Tol. et Caiet. ^{Albo pceptum extra}
 cum qz pzi iubet et debeat moneri qm excommunicet qd et ^{Atiqz pzi det}
 Val uidet. Probabile et Val sig 4 simplicis qbat. De suspensioe uero ^{iuberi et moneri}
 interdicto et irregularitate e gtrou. yia. Na Val sup affirmat, di ^{qua excommunicet.}
 cens co. gmuine; h. a. lo. cit. negat, utoz in suo sensu Probabiliz
 Nat emi intelligit qd de censura graui uel lata iuso iure; deqz irre
 gularitate ob delictu. Val. u. de censura et irregularitate simpliciz
 siue ab hore siue abqz delicto. Et hoc e sentia Suarez tom. 3 de
 sectioe 4. et disput. 28 sect. 4 n. 7 et d. 40 sect. 5. n. 10 ac sequentibz
 a mihi placet.

7 par.

Nihil omni. In a pe. o mortali facile excuset q ex ignorantia n excusa
 uel supina abiqz attemptu sed ob apparet aliquo raon transgredunt ^{Quales transgre}
 lege quaiam n transgredunt aliaz si sciunt ea obligare. Ita Val diss ^{dis lege facile ex}
 co. infra. et Caiet. Nbo pceptu et infine ubi dicit absolute tale ^{excuset.}
 n peccare mort et ideo apud Deu n incurere excommunicatione qm
 ad cautea uideat absolueo. Probat in Val n. 60. qd q de dicitur ignoratia legis
 transgressionem paulo frequentiore legis quae fieri mortale. Qui aliquo ^{transgre}
 aut itera n cet. Tunc nimiru cu frequen transgreo uidet notabiliter ^{transgre}
 re fine legis latoriz licet rara paru sed et. Exptuz ponit si in aliq ^{transgre}
 seculari rep. uel uniuersitate litteraria pceptu sit sigulis collegabilz ^{transgre}
 saecu quotidie ^{transgre}

7 par.

Quid u. dicenda si qd pceptu uirtute autu pbiti iuramenti aut
 notitia. Hoc n. n. co. 45. hoc pot inter iudicia obligetioy ad mortale.
 Sed hoc uidet intelligi da nignitate cia sit aliq leui; tunc emi pceptu ppi
 sub temporali poena inobediens; uel pceptu debita no aut sub culpa

inobedientie vel piniy qdca iuramentu est. Sic idcirco n obligat sub mortali: quia lex iure leui n intollet sic obligare. Horriquet l. 13 c. 17 litt R n. 2. et de iuramento respectu Rectoru universitatu Vaz. d. 158. c. 5. in fine.

Ne sent Rectoribus ita in p. capi. accepta ee. Non eni dicitur eis modi Rectoru & religiosus in suis re obligati. Ne iuri aut iurandi. Quis re obligatione iuramenti aut voti obedientie exigeret ut sub mortali teneatur subati.

8. par. Præterea qdca lex Eccliaistica (secg deciuili) tenet. Vbo pceptiuo vel prohibituo aut equi uakenti de qdca supra ff. d. de cõmuni saltu upe signa ee illa obligare sub mortali offerunt Nauar. n. 52. Val. q. 1. p. 1. sig. 6.

Say. c. 7. n. 12. alij coiter qmuis ultimq addit nisi ee leuitate materia. uel aliunde grauius qdca. Vaz. En imprimis ceteris eadem ratio em iurici uily et Eccliaistici qdca uis eiqmodi Vbo eu. Deinde illa ee solu attodeda ut cogitatio agstitutio uel uim pcepti obligatis in qdca adnaptioy Em gstitutioy. Et hoc uidet magis tabilibz ac tatis qd et qet Caiet. Vbo pceptu in principio et Vozza Vbo distinctia? que seqt. Soluty n. 20 aliunde qd colligeda e grauitas culpa nimiru e grauitate materia. in Jo. titeo in Clementia Excepi de Vboz Significatioe Sup. posuit ut ait Sol. uel in illis uerby attestat obligatioe qnatin. ut Vaz. n. 25.

9. par. Qd si factus n obstatis diutis res ad qd sit dubia utru lex obliget in qdca a dno n obligat. uel si hoc gstat utru ad mort. an ad ueniale qd prima iudicare oportet ea obligare qdca materia magis uel minus grauis. Vaz sig. 10. et Say. c. 2. n. 27. Quoad alteru ut obligare potig ad ueniale qd ad mortale fde Say. ibide et Nauar. n. 7. qd. ut reg. iur. q. 1. in 6. aut in poenis benignior e interpretatio faciend. et qd et Caiet.

Et lex Eccliaistica uerbo pceptiuo uel prohibituo lata obligat ad mortale

Aliter ad agstitutio qdca uis pcepti obligat in simplicy.

Lex pceptiuo materia magis uel minus grauis obligat.

huc subire Si qd in ad huc practica dubitet faciendum e qd dixi sup.
C. 10. §. I. Salto qd nos na qd ab eis qd intali dubio lege trasgressi fut
genuit interdu habita eoe rei vel plone interpretari natiy nimiru de ueni
ali qmuy ut qd ita ey datur ut mouendis ut de agat qtra lege

No solum aut ad culpa obligat lex yda ut ea uidimus sed et ad poena ^{Id. hanc} _{Lex qna no tm}
ut et significans et aliqdo et ad morte circa a qna fut difficultate ^{ai culpa ueat et} _{poena obligat}
deus agendum e capite sequenti.

CAPVT XII

Poenae respectu executionis fut quadruplices. 1° n qda illigul infu ^{Poenae respectu conu}
fia pout p ipsa uel legis uel iudicij tertia qbz cuiqum actioe et cooptioe ^{non st adruptioe.}
ut **Censura** **Frugularitas** **Prinatio** **doi** 2° qda ad executione agunt 3°
actioe aliqua n rei sed alteri ut poena morte mutilatio 3° **Quada** 3°
actioe n alteri sed ipsimet rei ut exilium multa pecunia 4° **4°**
qda actioe ut exilij rei nimiru et alteri ut incarceration. **Lex u. ad**
poena obligas e uel latae te tior uel feruice. ^{Lex au poena obli}
ticia postulat illa n postulat sed statim incipit obligare. ^{feruice} _{de tior scinde.}
significat hae aut qumodi **Whi** sub poena subinterminatione nignat feruice hae indiut
dat ipse factu. 3° uerbu futuri te pory uel impatiu modi actiuu
uel passiuu ut certabil uel excommunicat. **Lata u.** indiut uerba qbz latae ista
indicatiu modi sine actiuu sine passiuu ut excommunicat 3° uerbu
impatiu nec actiuu uel passiuu sed potig neutru ut incurzat

Sit culpabilis. Sit priuatus. Sic Val. 173 c1.

2 par
Quod ad lege tenenda sententia attinet n tenet, transgressor subire poena
Legis abata qm diu iudex n pterit tetium iuxta legi dispositioem q t in
cu iudex illa dare potam si legitime pterit de crimine et tuz daaty
tenet in glia poena solvere: anto u. nec ipse, nec eo mortuos q dexte
ne h ita ce comeni Dm tetia Say c 7 d 4 Postant et heredes
et executor testamti tenet, si poena hab ex pny defectu ide n 21.
q pterea ex dicty inferit poe seu ate gdemondico disponere circa sua bona
sicut ate crime qm sru poterat alienado donado locado sed uya frade
et dolo q dactice uideret iuxta Deinde peccata subditos q dexte
in priori obedie notuet qd misertit crime obqat dignitate priuaty
a lege decernit. Addit deniq, n 22. p dacta poena solutioem no deni
no post fieri nulla e.

Quod ad lege u lata tetia si glineat poena p rini generis reg ea
tati incurrit ad eay tenet, ate ulla alia tetia ita des qm uenit. Si u
glineat poena 2° uel 3° uel 4° generis n tenet, reg ea ex q, ate qm u
lex gdemnat uel declarat acty pellat ita Caiet 2^a 2° q 22 art 3 in
fina Val. q^o pu. 5. q^o 3. ff. ex quo. Say. c 7 d 5 n 3° et 3° qui uel
limitat nisi lex expresse glineat executione et solutioe ad huc ipse poena
ff. Azov. c 7 q 3 et 4 de p riuatioe D rini et executione huius p riuatioe
dices ee Canonista eu et iuristura p mure Attame Val. d 170 c 5. uictoria
relectioe 2° de Indis sect. 1. n 8 et 14 Molin. de iustitia tracta 2. d 5
ate iudicy tetia qm uay lex decernat bna ee p riuare glineato. eo qd no

Poena n dacta no
tetia n p riuatioem
lat.

2 par
Lex lata tetia
si glineat poena p rini
generis reg ea tati
incurrit. Si 2° 3° 4°
ate glineatioem no
incurrit

Molina dicit in
2° q^o de iudicy p riuatioe
no ate in huc lata
tetia

quod ad lege tenenda sententia attinet n tenet, transgressor subire poena
Legis abata qm diu iudex n pterit tetium iuxta legi dispositioem q t in
cu iudex illa dare potam si legitime pterit de crimine et tuz daaty
tenet in glia poena solvere: anto u. nec ipse, nec eo mortuos q dexte
ne h ita ce comeni Dm tetia Say c 7 d 4 Postant et heredes
et executor testamti tenet, si poena hab ex pny defectu ide n 21.
q pterea ex dicty inferit poe seu ate gdemondico disponere circa sua bona
sicut ate crime qm sru poterat alienado donado locado sed uya frade
et dolo q dactice uideret iuxta Deinde peccata subditos q dexte
in priori obedie notuet qd misertit crime obqat dignitate priuaty
a lege decernit. Addit deniq, n 22. p dacta poena solutioem no deni
no post fieri nulla e.

cedat possessio capitulo cu secundu de Hæreticis in 60 qm Val
Obat n. g. sine dñico gñitese n pœ

4 par.

Hæc opinio e ualde p̄babilis et secud. ea alienatio: a reo q̄cuq̄ ti
tulo sine oneroso sine gratioso facta sit ualida et licita. Val. d. 171 c. 2.
resoluit. In p̄teritio alic. crimis, et dicitur n̄ pot. fieri titulo oneroso
s̄t̄imant. gñificatiou. creatio. fide. c. 1. Quod u. sit licita ostendit. c. 3.
q̄a p̄do. Uba legy ferul. in actu, is a p̄hibet. ut malg. sed pot. ut
firmg. Secg q̄do in p̄ona potio qm in actu ferul. @. Prioris aut gene
ris. Tit. leges q̄ p̄hibet eimodi alienationes. ut. Et secud. alteram
opinionem oes alienationes sat nullas ate sentia Val. L. cit. et Say n. 30.
Sicut recipit uti necessarius ad substitutio sui et subru Val. ibid. Et
qm̄q̄ idē seruiat p̄ 200 q. 7 et 8 iuxta sua sentia. Licitas nimiru et q̄da
modo ualidas e @ q̄a in hoc n̄ uidet. q̄ quater dici magis p̄bo opinione
p̄tia Val. Hæc secud. illa q̄ accipit aliqd ab heretico. Et si fiat facta
fructus suos donec fiat res eic̄ie p̄ sentia. Secudu p̄ 201. u. res n̄ e ta
certa ut p̄siderati pot. bil. fateor. In ca e e p̄hibite plura de gñis
cations booru uideri pot. apud Val. d. 172 ff. q. 8

Idē qd de poeny secudi generis @. d̄p̄ing ff. 30. intelligit Nauar n. 67 5 par.
et Val. ff. addit aut. Idē de poeny gñtionabilib. ut no solus V. g.
certo tempore qd det tenet. p̄dere aliqd in poena. Hoc Say. n. 38 ut
e uera siḡt̄er n̄ potat. si aut potat uult cu Couarua de mat. ii.
par. 2. c. 6. ff. 3. n. 14. transḡre tenet. p̄luere et atq̄m p̄o. lara iudice
si in poena deus in satisfactioe intereo q̄ eo qd alter n̄ soluerit sue
p̄pore; uel si no ta. e poena. qm p̄ditio q̄ta actui uel ḡt̄actui appositio
ut onq̄ aliqd sub ḡditioe impositu del. stati sicut d̄p̄ing de poena 1.
generis. Sic Nauar sup. et n. 68 Val. ff. 30. ff. Say n. 39 et alij acci
dere hoc solent in legatib. ut ea n̄ yeat q̄ hoc fecerit; in collegijs q̄ t̄da
ut amittat iura eoru q̄ illud commiserit et in alijs eimodi

6 par.

Post iudicij - u gtonetice tenet, transgressor n stu n resistere iudici aut
ministris poena inferetibz sed eas q ad iudicis operere q snt necessarie
ab subeunda poena sibi alio qm ab ipso q modo exerceat requirat ut iudic
sacu supplicij in exiliu solvere pecunia qm tenet, aut eas q a ministris
q modis et scribis qm ab ipso exerceat, que ce snt instinctiva mortis ut
s iugulare sibi notu collo aptare et similia sic Gay n 4 set 4. Sory
lib 1. q 6 art 6 gelus g. Intellego aut in pteici casa sig n tm de la
rete vel si pliciter q tenet de sig tali poena sed et p iudicis vel p aliq
q tamelo iubeat et expellat poena solvere st tunc no teneri bona tra
dere aut beneficia aut administratice publ. potest q ad filij bona
accipiat. Ut Probabilij Gelus c. s q 4 et de bois absolute dicitur
Calet. ca 2a q 6 art 3 q raoc offert qd sig n tenet, nisi poena
poena aut q snti m pati n agere et q snt ueteres dicitur detagere n sig
nisi videlicet qntu ad exectice e necessariu ul gremis xudu dicitur.

7 par.

At qd si uel sig legitimo interrogato neget crime, uel ministri ellud n de
ferat ad iudicem uel iudex delato crimine n gdeet seu uel poena n ap
plicat ei cui delat. Ad primu referet Ayor c. s q sibi probabilij uideri
seu n teneri solvere poena qd poe in gbia for absolui si paraly situ
ritale tatez in eam q item interrogat cui qd tit Nauas c. 18 n 4
A c. 25 n 51. Ac optime pbat Vaz d. 171 c. 2. Licet qtraziu tenent
soto q 6 as 6 ategolusione s. Ad 2o. fore oignoli ministros tm
restituere dia q eoru negligetia in cop. qk cuta st naut enolumetu
poena ad qm delatq fuit gdealy Const Vaz d. 125 c. 19. qd tude
itide Nauas cit n 51 Ad 3o. fore horet ide Vaz n 10 teneri poe
na restituere ei cui erat applicada si illa retat uel aliq eig noie tm
si fikatij eta cu iudice agat de remissione ilig poene sig n 2a

ut criminatose rati, cu peccare gra specieate iustitia qm dat gra
fiscu

8 par.

Supra qd dicitur ut in qd dicitur lex yuda obligat et cu p iudicium non e
dubiu qn pot aliqd obligare. Quanti igit loquedo ita obligat qd dicitur mag
non obligat multitudini ut obligatio si observat lex n observata vita
propria qm si fracta vita p propria no observata lege et nativis Var d
non ex n g f iote Gubrick in 4° dist. n s q s d. Qd qd eueniat, ar
bitris legislatoru aut alioru iudicatu et utide Var monet. In par
ticulari u obligat lex cu diffidio uita s. si n pot ee absq transgressi
oe legis nativis aut diuina de reinter sece mala. Say. c. 7 dub. s. n s s.
et e extra graue s. si sit de adu. q. heat mortu p iudic qd a legy
Latoru potuit p iudicari ut si Epy p iudicari iubeat f e p o p e l t y ma
ne in parochia i de ibid. s. si transgressio seu emissio cedat in gteptu
legis uel religioni, ut si q ad octidatu lege ad r i d e nullu ee ualori et
ca intotice ut altor uiolat lege serio minaret morte recusati sacre
gra lege. Var c. 4 n s s or g muni. Serio in qm qd si tm ita mi
na ut, ut metz est l e i y n excusaret, facies gra iuxta capitulu sacry
de ijs q u metzue caa s i u t. ex l e n t i a Var cit. c. 4 sub fine No aut
cet gteptu qd o s p e l u c r i u l u c u p i d i a t e s i m i l i m i n a r e t. f d e n s s.
Extra hoc casu g m u n i t e r n obligat lex yuda cu tali p i c i d o. Say n s q. Var. 9. par.
L i b. 2. n n or g m u n i. In s o t y L 1 q d a r. q sub fine cet nullu
leges & diasticas ita obligare nisi qd gteptu legy interueniat uel fidei
ut dicit Var u. et nullas a deo et Chro latas intellige 2° p l e d e t y
ff. regular: Iuxta qm 1° peccat q u a q. f a b e a l i q u m l e g e e t m e t u m o r t y
transgressis, n t n s e m p m o r t a l i t e r. s e p u t l e x p e r s e o b l i g a t m o r t e
u e l u e n i a l i t e r i a e t a 2^a m u. s u p p o s i t a s a t y g r a u i m a t e r i a

apud Var n 33 q ex refutat

Quoad subditos et priuatas personas potest in proposito ferre se quod amplius 2. par.
 3° ita ut euides atq; manifestu sit lege a lege locu in hoc uolillo casu ut
 precepta ieiunandi seu abstinenti cu nil penitus gerit nisi carnes 1° ita ut si
 uarietas episcopi a legiflatore potuerit obligare yicatur. *positi/ talibz*
circumstantiis ut cu dispendio uitae Licet si certu potuie grati et unius
 saltem obligare 3° ita ut gnet potuie in hoc alioq; simili casu obligas
 incertu in sit na ubi legy talis casu q; p;cedat obabiguum eorundem
 nisi certu in uniuersu q^o ut de se in *Wozu n sit dubiu si ta de uote legy*
latoz uita si is a loct huc casu exceptu uellet. Atq; circa hoc gratim
 affert Caiet. q 96 ar 6. Soty ls q 6 ar 8. Val q 8 pa 9. Sag c 10.
 d 20. et alij si q; *Quod est habitus* ut uol facere gtra lege et noqueat
 philem superiore. *per tucto uigete necessitate gtra facere* Et est habitus
 uidet in in particulari aliter dicenda.

3. par.

In 3° igitur casu subditi gtra lege facere possunt Var d 170. c 3 n 13. nec
 opo ad superius recurrere etsi res moraspatiat. Caiet. sup. et Sag c iudic
 n 3. alij gmuniter. Nec in fore externo puniri det capitulo Consilii de obse
 uantio ieiunioru In 2° casu si habitus episcopi rat n per lege gtra per
 pealiqua in tali casu licet iudicari in illo cessare obligationem legis Var
 n 19. leg si episcopi sit de tota lege superioris legitimi. et alij pten gety
 huc - n parata e ei habitus episcopi sequenti gtra q; p;cia uel habitioe
 ut affert ide Var. fo. 1. d 65. c 6 n 33. Vide q dixi supra c 10.
 3° 5. In tertio q; casu. pl docty q; q; et p;cedes interuolari lege et
 habitioe seq; episcopi Var. cit. di. 170. n 16. ut ea q ordinatis ferre
 titelo nabe poena irritatoy imponit Capit. 88^u di. 70 q pt intelli
 gi de suspensioe et irregularitate de q suo loco Si in tale est habitio

ut vel rationabiliter statet de iure Legislatoris ad supradictum
curiam est idem nisi in 4° demum casu Si res ut supradictum habet eide
secundum hoc sive ad rem Legislatoris potest interceptio sive non potest. Na
neque interceptio hic habet locum ut in 3° casu cum illa sit clara; neque et Ex
iuria ut in 1° et 2° quoniam emendat defectum et errorem seu partem legis in
causa que Legislatoris potestatem vel non potestatem ut non debuit. Hic autem rati ad
eignem errorem nullum potestatem quod corrigat. Ita Vas n. 13. Neque suffi
cit legem deficiat solum negativam seu utriusque ut etiam servat nihil inde sequitur in
comitibus sed ad hoc ut Exiuria sit. Legem oportet ea deficiat et gratia ita
nimirum ut si servat potestatem seu materia sit licet. Sa. de q. 120. art. 1. et cu
eo Vas n. 23. Say. d. 3. Hoc si accidat potestatem et quare privatim ut
Exiuria ut recte Vas ff. ultimo. Quod si et nihilominus maneat in eadem
facultate quod scripsimus sup. cit. c. 16. si quod loquatur et eorum munere 20.

+ par.

Dicitur pro subditum aliquando interpretari legem ad saltem 1° eorum munere
Ubi enim quod proferret omni rigore ut in 2°. Ex metaphis legem. Hoc enim quod
stat tenet e contra propria vocabuli significatio 3°. In mitiore et
benigniore parte maxime si aliter absurdum et incommodum sequitur 4°. Ex
alia lege quod una parte declaratur 5° in obscuris et eo quod necessariis
vel plenius fieri solet 6°. Ex ratione legis quod apponitur hic non est eligenda
Et tu et me te Legislatoris 7° nisi ratione cogamur nunquam accipimus de Ver
legem in propria parte 8°. Ex hoc enim quod et alioque locum in odie
sis et poenaliibus quoniam alioque regula illa casus in 6°. Etiam restringi
favores continentur a priori ordinari sit secunda Na si legem poenali
lata fuerit prius poenalis in favore aiarum adimpletoda scilicet potestatem
ex identitate rationis est eadem e. Sacler. de iudi. l. 1. d. 37. n. 5. et 13

d. 42. n. 4. Verbe qto leg pcedit cet alias frustratoria uel frustrato-
toria qto dicitur de casu in casu. Ita cit l3. d. 49. n. 4 et Nauar. c. 27
n. 51. Prætera cu ræo exprimitur et et em qda et cu euidet pcedit. I
Exodil. itide leg pcedit. et ubi eade ræo inuenit. Ita San. cit d. 42
dices hæc ee 10ta gmunia setia adde sq. ee Syl et alijs et cu
ræo ceptan e si uniam reddi pot.

5° part.

Sed qmodo interceptada st leges q fory actid certu aut ice ita gtrant
aut p scribit? respondeo et dico 1°. Si tempore adhibita sit ppositio a uel ab
excludit die seu terminu cui ad iugit ut ca dicitur a die publicatioy
2°. Excepit nisi uel ee mente legilatory alijsue uerby qtrariu post col
lige uel nisi fory sit determinatu ut a die 4°. Vel nisi addat ppositio
a Lege ipsa nec inclusio facti sit qtra is; uel nisi inclusio sit fauo
rabilis ei cui sit gra, dilatio uel facultas, in qis. n. in cludil, dies
seu terminy. Nau. l3. glitioru de pcedis gl. 31. 2° ppositio ate in
lety intelligida de die anno mese in iugato. nisi aliud addat. Ita uen
nos ordinibz pscriptos suscipiedis in Lori. Tridet. cepicat Hen l2o
c. 2. n. 2 et alij. Ita qdo fory statuit p ablatiue et ppositiue in
uel p accusatiuu et ppositiue ad. Azc. c. 28. §^o Dubie qstioy. qdo
u. p accusatiuu et ppositiue p uel p genitiuu ut si trigita anozu Vg
intelligit fory qd dicitur id. ibi. Sicut et gnati qdo leg regulanos
mese ee nisi aliud exprimat. Sanc. l2. d. 24. n. 22 et 23. Tertio
qdo leg disponit a q die Vg. mesy aliqd incipiat accipiede mesy
curtes. Fory sequenti dily adiecty qd illi a picipiodesuerut ut si
qd p mese unu sit qhibita inapiedo ab 8° Feb. exclusiue, cessabit
qhibitio 8° Mart. inclusiue. qdo u. n ita disord accipieda an pax
12°. Ita n. 18 et 20. St aut eiqmodi tempora a mome to ad monutu

gputatada a meridie / qd meridie a se adiant ut notat Ide u r b
ac 21. cu Mol tract. 5. d 573 Quare si annu Et cop kayore
duodecima potes ante 12. hore gmedere.

7 par. Quid u. faciedu in dubio ca initu uel fine obligetioy ob Feory
diuersitate uel multiplicitate In primy qto sub plura in loco hore
logia potes leg qd uelutru uelueris diuodon nimiru disideat et seque
ti die gmunicalaryia desieris edere uel bibere cu incepit sona reiz no. In
na in ultimo qd fue finitly hore uita qm in tali casu gmodere n licet
gmunicaluro. San. Lib. d 41. n 40 2o qdo hoc uel pceptu impot
aliquid ad certu temp dubitus an illud in incepe ul uel incepiat ut interceptu
qk qd node sit obligat. dubitas u. ania desierit temp del interceptu gtrase
qd ad huc sit obligat. Hinc si abigis a inchoaueris annu 21 nec du tenens
ieiunare; si u. a dies ieiunij sit finitly nec du potes gmedere. Sic lo ca
2o Anno bixetili 249 dies et sequens sumedi Quato tm Mol. ci d 573
ac Qinde temp gptedu 24 Feb. gpley altero sequeti. Hoc tm ad fauora
bilis limitat San. cit. 12 d 24 n 18 in diebus n ee humidos
2ly si gpa Feb. mes uel anni qm uig n si tm dies uel Feb. deteminate
Vnde suspes p 2 mesy incipiedo a Cate. Jan. et celebrare ultimo Feb.
si ang sil bixetily. leg. si suspes sit 4 feb. Sanchez ibid.

7 par. Quid deou, si pcepti uel legis uel uoti, adeoq. obligetioy iniquo. Sacioy
En qd hoc pceptu pcribit nulla uel aliena infetioe. breuiter tal. talis
facit obligetioi salte si n heat gtraxia idē n satisfacioli uoluntate. Aez
110. 112. 113. et Suarez in P Thoma to. 3 d 88 sect 5. Dico salte si
n heat cu. Quia si heat eigmedi uoluntate null. Aez q 8 cu n satis
facere, et gqueter tenere siq. aliu actu exerceat eq. n imphabile.
Magis tm uel n niny Qabile e satisfacere ita at n tenere ad uti

late in tu sed sufficiat uoluntate dñi expresse q̄tra rē mutare intra
terry p̄cepti et uelle p̄terito actu satisficere uel satisficere legi.
Ita suad. lo. cit ubi dicit hac sc̄tia eē ḡmune et sup̄ de uirtute
Religioy to. 2. tra. 4. l. 1. c. 30. a. n. 8. ubi citat et Val. Aragonie
f̄te ḡnati et expresse h̄et Val. sa. 20. q. 100. ar. 9. dub. 3

CAPIT. XXIV.

De dispensatione et relaxatione et abrogatione legi.

Dispensatio remissio q̄da et licetia a aliquo datur ut n̄ obstante lege q̄ alius
obligat ea ip̄ se teneat. Sol. l. 1. q. 7. ar. 5. et Val. d. 178. c. n. 12. Quid sit disp̄
Adeā necessaria ē caa et auctoritas a legi eē illi uita et aliq̄do et
in ualida Auctoritate h̄et legislator respectu legis sue et suoru tu
atq̄ horu in q̄ sub ei q̄as. Tu inferioru in q̄ sub interioru a legi et
Sumy Potiore respectu eoru q̄ ab alijs in se q̄as uel a ḡnari et
ḡnari Statuta sac̄taq̄ et ualidq̄ in superioru ad eadea a uerū
io n̄ 19. 27. et sequentijs Say c. 10. d. 5. et apud h̄uc alijs. H̄e in ijs a ita
et de in se iino uel n̄ a h̄ ut in n̄ a h̄ aliq̄ d. obligatioy q̄as ut
in uoto n̄ a h̄ ut Say ibi et supponit ual. n. 15. et 21.
dicit in uoto sac̄ta dispensatio q̄rie inferioru p̄lati n̄ p̄ouit dis
p̄sare nisi 10. in casibz in se uel q̄uetudine p̄missis 20. in rebz
uicibz 30. in frequibz occurrentibz. 40. in q̄ q̄rie in sua diocesi
tenu respiciūt Arzo c. 10. q. 1. Say dub. 7. Quia eorū illa q̄ n̄ eē
p̄cepto aliq̄ sub mortali obligate sed statuto posita et f̄te Say
ibid. q. 1. et ce. Soto q. 7. art. 5. in frequentibz remittit ad breu

legi n ad uita.

2 par.

Causa dispensabilis debet esse iusta et rationabilis, alioquin dispensans peccat. S. 1. q. 97. art. 4. et alij communiter inter quos est Alexander et dicitur esse uerum quod in gratia secunda iuris civilis. Dicitur peccat autem licet et uel se uideat quod licet materia valeat super in fine de Comuni Sufficit tamen quodcumque talis et causa iniqua et contra iustitiam creditur, nisi euidetur iniusta uideatur peccat u. et is qui talem dispensationem petit tenet in intra latitudinem uen. uel mox peti quod ille qui credit super dubio non recipit alteri ad malum. Sed de iure obiecta dispensatione. Cuius suppono ualiditate et illicita ut in ieiunatio. Hinc et peccare astrictum. Caie. in 2. q. 97. art. 2. sub fine. non contra preceptum legis sed contra ipsam naturam. Superius non omnis pars suo universo non generat dist. 8. cap. 4. q. 1. et Augustinus. Ceterum. Gaudet peccare dicitur probabiliter esse a fortiori quod est certum. Syl. Hinc dispensatio est et angelus eorum. Non est dubitatum autem. Sotus. q. 2. art. 3. circa fine et addit se esse scandalum ac nisi mea exoneratio sit aliorum oneratio. Socka non esse nisi ueritale et uualitatis non est insinuat nullum esse petu quod u. ee ueniale. Alii rationabiliter scilicet uidetur. Caie. quod et hoc conuenienter de materia. 2. q. 2. c. 6. ff. maxime cum Alexander ea se habet in dispensatione ab Episcopo male impetrata non tenet darem facit oblique peti mortales quibus ual. q. 5. pu. g. sub fine probabiliter creditur pro illud interuenire.

3 par.

Dei f. dispensatione aliquo et inualida esse. Non enim ob id ab heretico auctoritate lata ualeat et u. tollit obligationem sed tamen illa quod datur in legitime mensi gratia et ex causa uera non falsa. Licet non iusta seu sufficienti super de heretico. to. 2. tracta. 4. l. 4. c. 8. n. 40. Caie. Alexander et Sotus loci cit. super dubio et alij communiter. Legitur super et uual. n. 59. id est a heretico

le dispenſatio Epi in ſuis ſtatutis et merito cu ſit eade rāo
 In illis u q ſunt aliqd obligationis ſeu iurij aaly admittu ut in uob
 Et iuramte iteq ſi in prece yuans caa diſpenſatio ſit falſa et ficta
 adeo q ſi ipſa diſpenſatio ſit ſub aptitia n ualet Ita qd utruq ſay
 ſut et alij g nraiter Excipit En in posteriori cau Nauar Si qſitione
 de reſcriptis conſilio 6 et ſequenti 30. niſi ſuperior fuerit negligens diſ
 penſatio tunc n ualet Et ſi qſcietes allegauerit ſalu 20. niſi timor eo
 ſit diſpenſatio ſubreptitia qd ſuit impetrata taceo uerū extra
 caſu iuris prohibito Na et tunc ualet qmuis pſiceps n fuerit diſ
 penſator ſi id uel ſciuit. Attame Var 128 c 4 ſup qd et deſe
 rit opone ſaſenij et aliorū multoru q uoluit diſpenſatione abiq caa
 n modo illicita ſet et absolute inuabilia eo licet ſad hoc poſterior
 ne qmuni ut in q Theologoru opioi uideat aduocari iudicium dicit
 Probabilitate alijs integru reliquat. Eade tñ ſentia in inferioribz
 q a ſuperior diſpenſandi ſunt facultate recte admittit Couar. cit
 ff 3.

At qd ſi pſiceps que pſa admittat ſeu aliquid lege prohibitu n hoc ¶ pau.
 ipſo ceſſat cu illo diſpenſare de ſuperiori affirmat Azor c 15 q 10. et
 Nauar. Flu. y n 15 ac c 25 n 15. de inferioribz u negat iude
 Azor ubi ſup. et Nau. niſi caam cognoscit et expſimat addit tñ
 Nauar. cit c 25 n 24 q 2. rāo (qm dicit eo Sylueſtri) ſoga
 qm locu in foro gkio ſed n in eterno. Porro a ſit caa diſpe
 ſandi iuſta uideri pt apud Azor q 8 et Say. du. 2. Deniq qd
 ſuperior pt diſpenſare cu alijs pt et ſcru. et gtra. Azor q 6.

Et ſpedat ad altera tituli huius capiti pte lege abrogare p
 alia lege t ſolū legiſlatorij otio ſuſceſſoru ut pote uare um

5 pau.

co ptem gētu abrogare u. q. gratia gñitudine pōt et subditū
ut cap sequēti patebit u. de h. n. pōt gñitu gñale Q. G. b. e. l. v. i. n. g.
Papa reuocare pōt lege ab ipso lata Va. d. 179 c. 13 Peccat in
p̄icops q. lege adgucibile C. n. si uel inutib. uel et p̄iciosa obreza uel
gōium mutatione facta sit n. solu p̄t sed et det reuocari p̄cud. D.
g. m. u. t. e. r. s. i. n. e. c. a. d. i. d. e. s. i. n. e. u. r. g. e. t. i. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. u. e. l. e. t. a. d. e. t. i. u. t. i. l. i. t. a. t. e.
reuoat Say cit. c. 10. n. 10. Va. d. sup. et alij g. m. u. t. e. r. s. i. n. e. c. a. d. i. d. e. s. i. n. e. u. r. g. e. t. i. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e.
denotatio e. ualida ita ut subditi dēiceps hōq. n. obreuzis nulla com
mittat reza nec lege aplij tenentē secund p̄icog. Princeps in. et ob
rogata ite in statu si p̄iora s̄p̄et utilitate d̄s. n. det. Va. d. sup.
n. 4. u.

6. 100

Prior leg. uel gñitudo gñale tollit. p̄ posteriora similitē e. gñale et si
n. fiat mōtio p̄ioris et in illa sit clausula derogatoria Syl. v. h. o. p. e. p.
q. 26 et p̄ior. c. 16 q. 2. et 3. Quia uis apud Syl. v. h. o. p. e. p. et alij neq. de h. o. b. e.
e. i. g. n. e. d. i. c. l. a. u. s. u. l. a. p̄i. u. i. l. e. g. i. u. m. et rescripta ite statuta uel gñitudine.
p̄ter n. cōtly reuocari p̄ gñale lege nisi fiat expressa coru. rāo siue
clausula derogatoria s̄at siue n. s̄at Syl. sup. et A. r. o. q. d. insinuat
in Va. d. n. 6. sufficere illa gñale clausula N. p̄ obstatib. du. fm
ait necessarium e. illa addere. Verū S. u. v. h. o. g. r. a. n. 13 dicit
ut p̄ gñitudine n. derogari uis uoiz oraculij aut p̄uilegij aut
statutis aut gñitudinib. nisi exprimat. noiat et s̄p̄atim et s̄idiat
N. o. n. o. b. s. t. a. t. i. b. p̄ter n. 15 ait de p̄uilegio et rescripto posteriora
aspectu p̄ioru. Cui oim e. qd. p̄iceps ex d̄h. ignorare statuta gñ.
nodi p̄icularia n. aut uniuersales leges nouis gñariis. Plura uide
apud A. r. e. s. cit. c. et infra sequenti affe. 60.

CAPV T. X V

De consuetudinibus

Quonia inter leges et consuetudines ac privilegia eade generatio et affinitas
 ut inter du ductudo un heat leges et tanqm he obligat privilegia u. dical
 et sit leg gata pcurator. breuiter de consuetudinib et privilegiis qda his
 capitibz ultimis dicenda st

Consuetudo e ig Adm moribz instituta qd lege suscipit cu legit
 lego capitu ductudo dis r. i. l. q. 3. pter lege cu lege inducit; gtea
 lege cu lege abrogat; et em lege cu lege interpretat; et gfer mat. Contra
 lege in qm a divina vel male vel ydam na ductudo gtea illas uscal
 ductudo gtea bonis moribz abuz; et corruptela. Ut u ductudo lege
 interpretari cessat; det ee publica; ita ut et ad notitia pncipis pcurat
 et ptes a et ab illo sille tacite approbet; nec puniat; qmuis res delu
 cat in iudiciu Say. cu du 2.

I rer.
 Consuetudinis
 definitio.

Ug ductudo lege
 interpretari cessat;
 det ee publica

Quasi aut ut consuetudo sui legis hene pot det ee roabil; sed eke na
 roabili introduda et legitime scripta; capitu. cu tato de ductudo sic
 pscripta e em Sotu 17 art 7. qdo pmani hoiu iudicio pot u ee
 sacra qtra illa nullu n fepz ee assignata in utriusq iure ad ductu
 dme extacito pncipis gtesu gfirmada qbot Var d 177 c 4 a n
 42 Et ideo n 46 nera certimat sentia Tomistarum notat illud
 arbitrio Sotu pcuratoris aizi determinatu: qmuis qtra lege civile
 30 anni qtra Canonica 40 pter u. dical; 10 legri g murit; Saydu
 4 et alij qz citat. Ut u aliq ponat diserime interpretes et
 abstes; de iure Casario impbat Var c 3 n 32 Heckerle tn

2 var.
 Ut ductudo uim
 legis hene pot
 ad ea qd regit.

Ably psony ghuatndine introduci a psony idoney qles n fut amato et pueri
nec focimno in rebz ad soly viros pntitily nec Lati respectu de
vicoru Ato a maiore pte gmunitaty et cu utilitate sese obligadi
Atoz c 17 q 8 et 9. Alias n yet uim legi ut reuaria et similia ex
deruotione tm frequentata. *ut ubi sup. et Atoz c 18 q 5. Nullg*
En requit iudicialy acty sed pt introuci solis extraiudicialy.
Var. c 6 n 52. Quicq daki uelint. *co.*

*Cosuetudo holi extra
iudicialy introdu
ci pt
3. par.*

Sed ad in cau q lex phibet seu excludat ghuatndine? respondeo si qhi
beat et clamet ut iniqua et irroabile n pt talis ghuatndine hery ui
ad abrogada lege et dacta ta pterita qm futura. si u: tan simelicil
et qnatum excludat sed si ghuatndine tractat obmodatas circustancias
realibiles pt ui hery et uires resumeri gtra lege tu pterita Couar.
uaria ca resolutionu li 3 c 13 n 4 Var. d 17 c 8 t Atoz c 17
q 10 Tu futura ide Var. n 72 et Nauar. to. 1 Comotario de pro
ly Clericoru Ho et n 8 uide Canone Qua Contra et h pnter
dist 8 ubi et egregie repellat et repellit malis qm uisati q ghu
tudines. Addit Atoz c 18 q 10. et illa lege a in n parate sta
tuit co suza ipso iure inuenta poe abrogari q ghuatndine simo
et ipsa sola poena ac censura pmanete lege et sua ui retinere citatly
inter alios Angel. et Syl. No ghuatudo illu n 10 hunc q 7 et 11 q 4
potuit ab initio sic recipi ut uidi mg supru.

*Quales ghuatndi
ne abrogari quant*

*4. par.
Regly actu lege
a dicitur de legiti
me ghuatndine.*

Cu aut dixerim q 2 ineta gmuine requi uita top ad plicibea
regitimi ghuatndine licit Atoz c 17 q 6 legy eamodi p dcription n
ingofari ably q incipiunt ghuatndine introducere ut pte q hoc
faciedo peccent Sed ably q sine incipiunt facere gtra legem

CAPVT X^o VI

De priuilegijs

I. par. Priuilegiu e piraqna beneficium ex pectatione n. castita debito et
Quid sit priuilegiu
gra. i. g. muno. alicui uel alijs gressu. Var. d. 157. c. 1. dicitur. dicitur
Priuilegiu sibi a pud eu qm priuas lege aut priuata leg. q. a. nimiru et hoc priuaty facul.
uay lege aut priua
ta leg. late agendi uel g. mitte di gra lege et q. edict. p. modu legis. Vnde uocatur
C. de beneficiis dicitur. h. p. l. i. t. beneficium e maximo si sit p. t. e. l. e. g. i. s. et rescriptu. C. q. d. e. t. i. n. q. d. o.
t. r. e. s. c. r. i. p. t. u. i. n. y.
singulare. Q. e. e. i. n. l. e. g. e. i. t. e. t. i. g. s. i. n. g. u. l. a. r. e. g. i. t. u. t. i. o. p. r. a. t. i. s. d. i. p. l. o. m. a. t. a. u. x. i. l. i. u. m. g. r. a. f. a. u. o. r.
indultu inuentas. A. d. o. r. c. 2. 2. q. 1. i. t. e. t. y. g. r. a. t. i. d. u. p. l. e. x. r. e. a. l. i. s. i. n. e.

Quotuplex sit priuilegium.

Priuilegia transiunt ad heredes.

S. par. An statuta habeat efficaciam p. t. q. m. e. g. e. s. s. u.

Quo ui habeat priuilegium.

rei d. p. o. s. t. a. l. e. s. e. u. p. b. n. o. r. h. o. c. g. e. d. i. t. e. c. o. n. t. r. a. p. s. o. n. a. u. l. c. o. n. t. r. a. g. e. n. e. r. i. p. s. o. a. u. t. c. o. l. l. e. g. i. o. u. n. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. n. e. t. r. a. n. s. i. t. a. d. a. l. i. o. s. s. e. d. s. i. n. t. n. o. t. e. p. r. i. u. i. l. e. g. i. a. s. i. y. i. l. l. u. d. u. d. a. t. c. e. r. t. o. g. e. n. e. r. i. a. c. t. i. o. n. u. m. c. a. u. t. n. e. g. o. t. i. s. s. i. t. l. o. c. u. s. e. t. l. i. m. i. t. a. t. i. t. i. t. r. a. n. s. i. t. a. d. h. e. r. e. d. e. s. u. l. s. u. c. c. e. s. s. o. r. e. s. n. e. c. p. r. i. u. i. l. e. g. i. a. r. i. o. n. o. t. u. o. e. t. f. i. g. u. r. i. A. d. o. r. q. 2. c. 3. De hoc sa. h. o. g. r. a. n. e. q. d. q. s. p. t. a. i. t. e. x. p. r. i. u. i. l. e. g. i. o. g. e. s. s. o. d. i. g. n. i. t. a. t. i. a. u. t. e. x. o. f. f. i. c. i. o. p. t. a. l. t. e. r. i. g. m. i. t. t. e. r. e. R. a. o. e. q. a. i. s. t. u. d. h. e. t. c. a. a. m. s. i. c. u. t. p. s. o. a. l. e. p. s. o. n. a. u.

Vi et efficaciam qet priuilegiu statuti postim gressu e qto dat p. modu
statuti id e ex caa V. G. in p. m. u. rei bene g. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. p. n. o. t. a. r. e. s. c. r. i. p. t. u. i. t. i. o. n. e. i. d. e. e. x. m. e. r. a. l. i. b. e. r. a. l. i. t. a. t. e. n. q. e. t. a. n. t. e. q. u. i. m. m. o. t. u. e. n. t. p. r. i. u. i. l. e. g. i. a. t. o. S. a. c. h. e. l. d. e. n. a. t. i. l. s. d. s. b. n. e. c. e. t. s. s. t. t. o. C. q. d. f. o. r. i. d. e. e. i. g. e. t. u. i. q. t. o. g. e. d. i. t. e. p. r. i. u. i. l. e. g. i. a. t. o. p. e. t. e. t. i. t. u. l. u. l. p. o. r. a. t. o. r. e. s. n. g. e. t. u. q. t. o. d. a. t. u. n. e. t. u. q. p. r. i. o. u. e. l. a. d. i. n. s. t. a. t. u. t. a. a. l. t. e. r. i. g. i. u. o. n. p. r. i. u. i. l. e. g. i. a. t. i. n. o. i. e. p. e. t. e. t. i. t. u. l. u. l. V. a. r. d. 150. c. 4. In p. r. i. s. n. e. b. u. l. i. m. i. t. a. t. n. i. s. i. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. n. i. g. e. a. t. d. i. s. p. o. s. i. t. i. o. n. u. g. r. a.

Legit aliquid ad agendum extra illa specie et ualide ut gratia mater
nona in gradu prohibito uel no in ualidi. Tunc n dese privilegia
sio pte in actiue.

5 par.

Sed ad si reuocet privilegia ante qm innotescat uel acceptet? ualet ne.

n pt reuocari, qto e liberale ex pte solum privilegiarij, ut collatio beneficij. Quando privilegia n post reuo
lato aut tm ex pte cedentis, et ante acceptatione ab acty, si n innotescit qm
p pte sine gredibz sine accipi otij autem uel pcuratoru na neq. tuc reuo
lari pt; sed si qd aliu n destinatu q casu intusit. Sanch. sup. n. 4.

A 7 Couar. uaria. resolutionu l. 3. c. 16. n. 1. ualet tm (licet n statim)
et p tate adcoz, sine ma date gchsa dispensatio et gra (et cu ille e giu da
plena) ad lites Nauar. l. 1. g. l. i. de u. i. g. l. 2. et 3. q. g. l. 3.

addit dispensatione citati ad id qd e necessarie illi anepu. et privilegio
tuogaudet iagt. Ho. gra n so. si tibi aliqno e inuicibile sic et Henr.
ill anepu.

l. 7. c. 30. n. 3. et 4. A. 7. c. 23. 17

Quid privilegij interpretatione in dubijs grauibz qto indulgentia uel pri
uilegiu e ostendit ultra uerboru prietatem recurrere da e ad Papa
antezca bulla cruciata ad Comissariu gnate Henr. c. 29. n. 3. l. i. g. l. i.
ultra qd in uita plarione uerboru qto tu fuit Theologi aut Casista
explicare solum bulla aut privilegij tate et addit n. 4. q. m. i. g. l. i. c. 7. l. i.

4 par.
In privilegij inter
pretatione recurrere
tu e ad Papam.

Interdum fieri interpretatio. Alij privilegij priuata huiusmodi iuris
dato cl. qd opoz in ceteris stridis oportet interpretari maxime si
uerqut in danu alioru. Ho. privilegij n. 3. et Henr. c. 20. n. 2.
et si sit graig. Quia si pter plenitudine A. 7. c. 23. q. 2. Sic em inter
ptata et beneficia priuata capi de uob. signis Et auerfi in dubio
temy potis interpretari ut aliqd ualeat et aliqd opoz gra ig. g. m. u. n. e. triuile.
Ang. sup. et Henr. n. 1. nisi gcedat tm p scrupulos qd tm gket

Ita oportet priuile
giu stricte inter
pretari.

Ita gcedat gra
ig. qm u. n. e. triuile
giu interpretari.

VI

Handwritten text in the left margin, partially obscured by the binding.

letu ipſu inſignune. Nam 25 n 8. et aliqdo dicitur ad eos de potted
dat. Sacro 12 d 37 n 18. et Henr. ſup. No in e a uerboru
proprietate diſcedit niſi de note geatoty aliter ghet qm uſ alias licent
extolere qm in ea patit. Et gualiter ad co id ad ce. Hic gcepi et aut
ex mente daty colligi. Hic Lo cil. Deniq. li puzgetiu celat in
fauore iuris. Coz nel aiaru aut religioy a ple interpretari oportet. Si
enim in p puzgetiu ſit geatoty caſy. Sz puzgetiu intelligi h y q tra
uuzgety neceſſitaty et n iure ordinario. Sz puzgetiu de qly ſueloco
Sacro 12 d 40 n 7 et Henr. 16 c 14 n 7

Si puzgetiu a dat
in iuru aiaru et
religioy fauore uſ
interpretari ſol.

¶ par. Ad ſande ſpectat ad uſu amitione reuocione et abrogatione puz
legy dico ſequetia 1º. Et uſu puzgety qly. Co ce puzgeto neceſſa
ry ut ſiqs geat puzgetiu antedi ſacru tepon. int ordi. Nuar
c 21 n 3. Suarez tom. 5 leg. ſed 3. ff. Soluet. Soty in q. diſt
13 q 2 art 1 ſub fine. qm ſoc p accide. 2º. Puzgetiu n amittit
obitu geatoty et ſi addiſet donec aliud decerneret. Nuar. L 5 ght.
de puzgeto ghtio ſoty. Sz qly ſiaſq. ad ſuu boni placita ſote et ſer
uoto gra. n 7. ſed et Azor c 23 q 8. nec imphat ſetia ſelini puz
getia ad ſacru a liqd in oibz et poenaliſ. ut ad obtinoda ſimul
¶ Odo uerſinat 2º. beneficia. uel ad ingreſſu cenobiu monaſtiet Guignoni 3º. acta
ſine n aut in aliy ut ad legedoy ſibz. qly itoz uel ſeru eily uolity
et ſimilia. Qua et uſurpari pout extra dieceſſa et territoriu geate
tis Azor. q 3.

¶ par. ¶ I. Virity caret puzgetiu 1º. q n uſu modo capite puzgeti ff. 5. cepi
13 n ody caret puzgeto 2º. Falſedo di uoto ghtillu 3º. qdo reuocaty ad modu ſup. cy
¶ 4º. ff. 7 in fine dicta 4º. coſate eaa puzgety. 5º. Cu incipit ce puzgetoſu

6o. Ut si privilegium tibi per hunc unum bono gebo renunciat absque
 hoc potest et das vobis moralibus non valet renunciatio sicut nec
 quod est coram alijs. 7o. Odo est susceptibile et ob ista casus tamen uera
 data. Vide. c. 24. ff. de 3o. Odo est gratia substitutione uel gubernatione
 donec uel tertiam, nec fit horum ulla mentio in gebo. 9o. Odo est
 speciale et gerit gratia aliud et speciale, prius nulla quis facta mentio
 nec est in re coram toto uel parte et alterum est: Sed si ipsum non sit et aliter
 in sit tunc non valet. Atque dicendum quod utrum est generale. 10o. Odo est speciale
 gerit ante aliud ita speciale potest quod illius mentione facit. 11o. Odo est
 generale alterum speciale: generale non valet sed speciale et si non faciat mentionem
 illegitimum: nec per generale sequens tollit speciale antecedens nisi de eo fiat mentio
 12o. Odo habet lausuta ut non coram reuocatur nisi fuerit mentio illius. 12
 13o. Ad hoc si sequens gerit addito non obstantibus quibuscumque
 privilegij et dicentibus ut de illis deat fieri mentio de hoc. 13. Odo est quando privilegium
 uel dicitur ut cui privilegium inhaeret ut Episcopus. ff. de principibus auctoritate
 te dicitur oio. Sed si ab hostibus uel ut redemptis uel coniugatis cum alijs
 Atque ita quod hoc coram c. 22. a quest. 7. usque ad ultima excepta
 qui uideri potest. Haec non de privilegij sicut et de legibus ac hanc actionibus
 dicta sufficiunt ad Christi Legislatoris nostri gloriam
 Qui cum Patre et Spiritu Sancto sit honor et gloria
 in saecula saecula.

Amen